

แนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ
และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ
วุฒิสภา

1. นายกวี จันทจิราภา	รหัสนักศึกษา	631208
2. นางสาวเกศชนก เสียงเปรม	รหัสนักศึกษา	631209
3. นางสาวจารุวรรณ ชินเขว้า	รหัสนักศึกษา	631213
4. นายเจษฎา ชำนาญป่า	รหัสนักศึกษา	631214
5. นายธณัฐ แสนแก้ว	รหัสนักศึกษา	631230
6. นางปฤษณา อติแพทย์	รหัสนักศึกษา	631241
7. นางสาวพัชรี ธรรมปรีชา	รหัสนักศึกษา	631250
8. นางสาวศิริพร พุ่มซ้อน	รหัสนักศึกษา	631270
9. นางสาวสรญา โสภาเจริญวงศ์	รหัสนักศึกษา	631274
10. นางอุมาพร สายสุวรรณ	รหัสนักศึกษา	631295

รายงานวิชาการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การพัฒนานักบริหารระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 12
สถาบันพระปกเกล้า

พ.ศ. 2563

ลิขสิทธิ์ของสถาบันพระปกเกล้า

สถาบันพระปกเกล้า

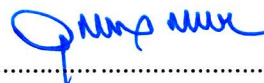
รายงานวิชาการกลุ่ม เรื่อง แนวทางพัฒนาระบบสนับสนุนงานของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ และการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา

อาจารย์ที่ปรึกษา :

(ศาสตราจารย์วุฒิสาร ต้นไชย)

อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง
สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญฯ รุ่นที่ 12

(ศาสตราจารย์วุฒิสาร ต้นไชย)
เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

บทคัดย่อ

ผู้จัดทำ : นักศึกษาศาสนาชั้นพระปกเกล้า หลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง
สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 12 กลุ่มที่ 6

ชื่อหัวข้อเอกสาร : แนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานของคณะกรรมการติดตาม
เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการ
ตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา

อาจารย์ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์วุฒิสาร ต้นไชย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษากระบวนการและขั้นตอนในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ 2. เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และ 3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานด้านการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

วิธีการศึกษา เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Documentary Research) โดยการศึกษาวิเคราะห์จากเอกสารตำราทางวิชาการ งานวิจัย แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ข้อมูลการสัมภาษณ์ เอกสารประกอบการสัมมนา แนวทางปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเว็บไซต์ต่าง ๆ

ผลการศึกษา พบว่า การปฏิบัติงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ เเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภายังพบปัญหาอุปสรรคในด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ด้านการสนับสนุนข้อมูล ด้านระบบฐานข้อมูล เทคโนโลยีและสารสนเทศและด้านบุคลากร จึงส่งผลทำให้การปฏิบัติงานที่ผ่านมา ยังขาดซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร อันเป็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามภารกิจ ในด้านการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศของวุฒิสภาได้บรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญดังกล่าว

ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จึงจำเป็นต้องมีการจัดทำแนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานด้านการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลขึ้น ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามภารกิจในด้านการติดตามเสนอแนะและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศของวุฒิสภาได้บรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำเอกสารวิชาการ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 12 มีความสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และได้รับความกรุณาจากศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้กรุณาเสียสละเวลาในการตรวจพิจารณาเอกสารวิชาการ รวมทั้งยังได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษารั้งนี้อย่างมาก นอกจากนี้ ยังได้รับความกรุณาจากสมาชิกวุฒิสภาในฐานะ กรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา อนุกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการท่องเที่ยว ผู้บริหารของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และบุคลากรกลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ 6 ซึ่งเป็นบุคคลผู้มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวนี้เป็นอย่างยิ่งที่ได้กรุณาให้ข้อมูลข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่สำคัญภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลาในการศึกษา คำนคว้า รวบรวม และวิเคราะห์ รวมทั้งการสังเคราะห์ ข้อมูลที่มีเป็นจำนวนมาก

คณะผู้ศึกษาหวังว่า เอกสารวิชาการเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้เพื่อประกอบการดำเนินงานของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา และฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ทุกคณะ และผู้ที่มีความสนใจสำหรับศึกษาเพิ่มเติมในโอกาสต่อไป

นักศึกษหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง
สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 12 กลุ่มที่ 6
สถาบันพระปกเกล้า
สิงหาคม 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค - จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา	6
1.3 ขอบเขตการศึกษา	6
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
1.5 วิธีการศึกษา	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)	9
2.1.1 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ	10
2.1.2 แผนการปฏิรูปประเทศ	13
2.1.3 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2564)	17
2.1.4 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564	20
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการ	23
2.3 แนวคิดการติดตามตรวจสอบงบประมาณ	25
2.4 บทบาทของวุฒิสภาในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ	28
2.4.1 การกำหนดบทนิยามของคำว่า “ติดตาม” “เสนอแนะ” และ “เร่งรัด”	28
2.4.2 การตั้งคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูป ปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ	29
2.4.3 ขั้นตอนการดำเนินการติดตามความคืบหน้าในการดำเนินการ ปฏิรูปประเทศ	30
2.5 แนวคิดระบบจัดการฐานข้อมูล	35
2.5.1 ความหมายของฐานข้อมูล	35
2.5.2 หลักการที่สำคัญของการจัดการฐานข้อมูล	36
2.5.3 การออกแบบและพัฒนาโปรแกรมฐานข้อมูล	36
2.6 แผนปฏิบัติการราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พ.ศ. 2563 - 2565	38

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	42
3.1 รูปแบบวิธีการศึกษา	42
3.1.1 การวิจัยเชิงเอกสาร	42
3.1.2 การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง	43
3.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษา	43
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	44
บทที่ 4 ผลการศึกษา	46
4.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบกระบวนการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการการสามัญ ประจำวุฒิสภาและคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา	46
4.1.1 การเปรียบเทียบกระบวนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการสามัญ ประจำวุฒิสภา และคณะกรรมการ ตสร.	46
4.1.2 ความสัมพันธ์ของการจัดทำข้อมูลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ตามการแบ่งมอบความรับผิดชอบให้กับคณะกรรมการการสามัญ ประจำวุฒิสภา และคณะกรรมการ ตสร.	52
4.2 วิเคราะห์ภารกิจที่สำคัญของการติดตามแผนงาน/โครงการ ของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ	55
4.2.1 วิเคราะห์บทบาทที่สำคัญด้านการติดตามแผนงาน/โครงการ ของคณะกรรมการ ตสร.	55
4.2.2 วิเคราะห์บทบาทด้านการติดตามร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศ	57
4.3 วิเคราะห์สภาพปัญหาอุปสรรคของระบบการสนับสนุนงาน ของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ	60
4.3.1 ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน	60
4.3.2 ด้านการสนับสนุนข้อมูล	61
4.3.3 ด้านระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและสารสนเทศ	61
4.3.4 ด้านบุคลากร	61

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.4 สรุปการวิเคราะห์ผลการศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์	62
4.4.1 สรุปผลการศึกษาเอกสาร (Documentary Research)	62
4.4.2 สรุปผลการศึกษามุมสัมภาษณ์	64
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	68
5.1 บทสรุป	68
5.2 ข้อเสนอแนะ	70
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	80
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	81
ภาคผนวก ข สรุปบทสัมภาษณ์	83
ประวัติผู้ศึกษาของกลุ่มที่ 6	97

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง 6 ด้าน	10
2.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ จำนวน 23 แผน	11
2.3 แผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน 12 แผน	16
2.4 ความเชื่อมโยงการติดตามตรวจสอบงบประมาณ	26
2.5 ความเชื่อมโยงมิติของ Balanced Scorecard	27
2.6 โครงสร้างของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ	29
2.7 ขั้นตอนการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ	32
2.8 ขั้นตอนการพัฒนาระบบ	38
4.1 แนวทางการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ	54
4.2 ระดับของแผนตามมติคณะรัฐมนตรี	63
5.1 แผนผังเปรียบเทียบโครงสร้างบุคลากร	78

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมาย ว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 โดยกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดวิธีการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ และการมีส่วนร่วม ในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งกำหนด มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ กล่าวโดยสรุป ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) เป็นยุทธศาสตร์ ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือตามคติพจน์ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เป็นแผนการพัฒนา ประเทศที่จะกำหนดกรอบและแนวทางการพัฒนาให้หน่วยงานของรัฐทุกภาคส่วนต้องทำตาม โดยยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มีการแบ่งยุทธศาสตร์ออกเป็น 6 ด้าน คือ

1. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง
2. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
3. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
4. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
5. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
6. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

โดยในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง 6 ด้าน ได้มีการกำหนดแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ไว้ทั้งสิ้น 23 ประเด็น ในครั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ บรรลุเป้าหมายตามที่รัฐธรรมนูญ กำหนดไว้ ในหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ของรัฐธรรมนูญ ยังได้มีการกำหนดหลักการ และแนวทางการดำเนินการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ไว้ตั้งแต่มาตรา 257 ถึงมาตรา 261 ประกอบกับ พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 ก็ได้มีการกำหนด รายละเอียดวิธีการจัดทำแผนและขั้นตอนในการปฏิรูปประเทศ ตลอดจนการวัดผลการดำเนินการ และระยะเวลาการดำเนินการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้านไว้อย่างชัดเจน โดยแผนการปฏิรูปประเทศ มีทั้งหมด 13 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการเมือง
2. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
3. ด้านกฎหมาย
4. ด้านกระบวนการยุติธรรม
5. ด้านการศึกษา
6. ด้านเศรษฐกิจ
7. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. ด้านสาธารณสุข
9. ด้านสื่อมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ
10. ด้านสังคม
11. ด้านพลังงาน
12. ด้านป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
13. ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

โดยในการดำเนินการปฏิรูปประเทศนั้น มีเป้าหมายเพื่อให้ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ สังคมมีความสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันดีต่อกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ และประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ส่วนการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศนั้น พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 วรรคสาม ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้การปฏิรูปประเทศบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ นอกจากนี้ ยังกำหนดให้ต้องรายงานผลการดำเนินการต่อสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการติดตามผลการดำเนินการตามแผนด้วย

ทั้งนี้ แผนการปฏิรูปประเทศทั้ง 12 ด้าน มีประเด็นขับเคลื่อนการปฏิรูปที่สำคัญใน 6 มิติ ดังนี้

- 1) การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม
- 2) การพัฒนาเศรษฐกิจ
- 3) การสร้างสังคมและชุมชนที่เข้มแข็ง
- 4) การฟื้นฟูและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5) การสร้างประสิทธิภาพและความโปร่งใสในกระบวนการทำงานของภาครัฐ และ
- 6) การพัฒนากฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม

สำหรับบทบาทในการขับเคลื่อนเพื่อให้การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศบรรลุเป้าหมายตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายบัญญัติไว้นั้น มาตรา 270 ของรัฐธรรมนูญ ได้บัญญัติให้วุฒิสภานอกจากจะมีหน้าที่และอำนาจในการกลั่นกรองกฎหมาย ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และการให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ยังบัญญัติให้วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด 16

การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ดังนั้น เมื่อมีพระบรมราชโองการ แต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา จำนวน 250 คน และได้มีการยกร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา จึงได้นำหน้าที่ และอำนาจตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญข้างต้นมากำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 หมวด 10 ภารกิจด้านการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ ตั้งแต่ข้อ 175 ถึงข้อ 182 โดยข้อ 175 กำหนดให้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามมาตรา 270 วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ ให้วุฒิสภาตั้ง **คณะกรรมการธิการสามัญขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการ ตามยุทธศาสตร์ชาติ (คณะกรรมการธิการ ตสร.)** ประกอบด้วย รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง เป็นประธาน คณะกรรมการ ประธานคณะอนุกรรมการ ซึ่งทำหน้าที่ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามข้อ 89 วรรคหนึ่ง ทุกคณะ และสมาชิก ที่ที่ประชุมวุฒิสภาเลือกตามข้อ 83 จำนวนห้าคน เป็นกรรมาธิการ

ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 ข้อ 175 วรรคสอง กำหนดให้คณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ มีหน้าที่ และอำนาจที่สำคัญไว้หลายประการ สรุปได้ดังนี้

1. ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ในภาพรวมให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ

2. กำหนดแนวทางดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามรัฐธรรมนูญ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและประสานงาน กับคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาอื่นทุกคณะ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางดังกล่าว และผลักดันให้คณะกรรมการดังกล่าวมีการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ

3. พิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ของรัฐธรรมนูญ ร่วมกับคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อ 78 วรรคสอง ที่เกี่ยวข้อง อย่างบูรณาการเป็นการล่วงหน้า และรายงานต่อประธานวุฒิสภาเพื่อเสนอที่ประชุมวุฒิสภา ทราบก่อนการพิจารณาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา

4. จัดให้มีระบบและฐานข้อมูลเกี่ยวกับการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติที่วุฒิสภาและคณะกรรมการได้จัดทำขึ้น พร้อมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และกำกับดูแลให้ข้อมูลที่มีอยู่นั้นถูกต้องเป็นปัจจุบัน

5. ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการปฏิรูปประเทศ และการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการธิการ ตสร. และคณะกรรมการสามัญ ประจำวุฒิสภาทุกคณะ ตามหน้าที่และอำนาจดังกล่าวข้างต้นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คณะกรรมการ ธิการ ตสร. จึงได้กำหนดกรอบการดำเนินงาน โดยได้มีการจัดทำคู่มือการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูป ประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามรัฐธรรมนูญและการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในห้วงปี 2561 - 2565) ขึ้นมา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ของคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาทุกคณะ โดยสรุปพอสังเขปได้ดังนี้

1. กำหนดการแบ่งมอบความรับผิดชอบของคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภา แต่ละคณะ โดยแบ่งออกเป็น 2 กรณี ดังนี้

1.1 การแบ่งมอบความรับผิดชอบตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

มีการกำหนดช่วงเวลาและวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1) คณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาคณะที่รับผิดชอบในระดับแนวทางการพัฒนา จะใช้สัญลักษณ์แทนที่ คือ สามเหลี่ยมสีดำ \blacktriangle ต้องส่งข้อมูลการวิเคราะห์ให้กับสี่เหลี่ยมสีแดง \blacksquare ภายในกำหนดเวลาตามที่คณะกรรมการการ ตสร. กำหนด

2) คณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาคณะที่รับผิดชอบในระดับแผนย่อย จะใช้สัญลักษณ์แทนที่ คือ สี่เหลี่ยมสีแดง \blacksquare ต้องส่งข้อมูลการวิเคราะห์ให้กับวงกลมสีแดง \bigcirc ภายในกำหนดเวลาตามที่คณะกรรมการการ ตสร. กำหนด

3) คณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาคณะที่รับผิดชอบในระดับแผนแม่บท จะใช้สัญลักษณ์แทนที่ คือ วงกลมสีแดง \bigcirc ต้องส่งข้อมูลการวิเคราะห์ให้กับหกเหลี่ยมสีดำ \blackhexagon (คณะอนุกรรมการในคณะกรรมการการ ตสร.) ภายในกำหนดเวลาตามที่คณะกรรมการการ ตสร. กำหนด

1.2 การแบ่งมอบความรับผิดชอบตามแผนการปฏิรูปประเทศ

มีการกำหนดช่วงเวลาและวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1) คณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาคณะที่รับผิดชอบในระดับพันธกิจ (กลยุทธ์/กิจกรรม) จะใช้สัญลักษณ์แทนที่ คือ สามเหลี่ยมสีดำ \blacktriangle ต้องส่งข้อมูลการวิเคราะห์ให้กับสี่เหลี่ยม สีแดง \blacksquare ภายในกำหนดเวลาตามที่คณะกรรมการการ ตสร. กำหนด

2) คณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาคณะที่รับผิดชอบในระดับประเด็นการปฏิรูป จะใช้สัญลักษณ์แทนที่ คือ สี่เหลี่ยมสีแดง \blacksquare ต้องส่งข้อมูลการวิเคราะห์ให้กับวงกลมสีแดง \bigcirc ภายในกำหนดเวลาตามที่คณะกรรมการการ ตสร. กำหนด

3) คณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาคณะที่รับผิดชอบในระดับแผนการปฏิรูปประเทศ จะใช้สัญลักษณ์แทนที่ คือ วงกลมสีแดง \bigcirc ต้องส่งข้อมูลการวิเคราะห์ให้กับหกเหลี่ยมสีดำ \blackhexagon (คณะอนุกรรมการในคณะกรรมการการ ตสร.) ภายในกำหนดเวลาตามที่คณะกรรมการการ ตสร. กำหนด

2. กำหนดขั้นตอนในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ระหว่างดำเนินการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 1) การดำเนินการอยู่ในขั้นตอนใดของแผน
- 2) ผลผลิต ผลลัพธ์ ที่ได้เมื่อเทียบกับแผนที่วางไว้
- 3) การใช้จ่ายงบประมาณ
- 4) การบริหารจัดการ
- 5) การมีส่วนร่วมของประชาชน
- 6) ผลกระทบต่อประชาชนและรัฐบาล
- 7) ตอบโจทย์แผนการปฏิรูปประเทศหรือยุทธศาสตร์ชาติตามช่วงเวลา

3. กำหนดโครงสร้างการทำงานของคณะกรรมการสิทธิการ ตสร. โดยตั้งคณะกรรมการขึ้นมาจำนวน 6 คณะ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง 6 ด้าน โดยมีชื่อเรียกและกำหนดหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

1) คณะอนุกรรมการตรวจสอบ วิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ คณะที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง รับผิดชอบแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ความมั่นคง ประเด็น ต่างประเทศ และประเด็น การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม และแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ด้านกระบวนการยุติธรรม และด้านสื่อสารมวลชน

2) คณะอนุกรรมการตรวจสอบ วิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ คณะที่ 2 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน รับผิดชอบแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร ประเด็น อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต ประเด็น การท่องเที่ยว ประเด็น พื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะ ประเด็น โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์และดิจิทัล ประเด็น ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ ประเด็น เขตเศรษฐกิจพิเศษ และประเด็น การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม และแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจและด้านพลังงาน

3) คณะอนุกรรมการตรวจสอบ วิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ คณะที่ 3 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ รับผิดชอบแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม ประเด็น การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ประเด็น การพัฒนาการเรียนรู้ ประเด็น การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาพที่ดี ประเด็น ศักยภาพการกีฬา และประเด็น การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม และแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา

4) คณะอนุกรรมการตรวจสอบ วิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ คณะที่ 4 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม รับผิดชอบแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น พลังทางสังคม ประเด็น เศรษฐกิจฐานราก ประเด็น ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม ประเด็น การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม และแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสาธารณสุข และด้านสังคม

5) คณะอนุกรรมการตรวจสอบ วิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ คณะที่ 5 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รับผิดชอบแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ ประเด็น การเติบโตอย่างยั่งยืน และประเด็น การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม และแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6) คณะอนุกรรมการตรวจสอบ วิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ คณะที่ 6 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ รับผิดชอบแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประเด็น การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ และประเด็น การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม และแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน และด้านกฎหมาย

4. จัดทำรายงานสรุปผลการวิเคราะห์และประมวลผล โดยมีข้อสังเกต ข้อเสนอแนะที่เป็นรูปธรรมเพื่อเสนอไปยังคณะรัฐมนตรีพิจารณาประกอบการดำเนินงานปฏิรูปประเทศให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีสำหรับประเทศไทยต่อไป

โดยที่ภารกิจด้านการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ เป็นภารกิจที่บัญญัติขึ้นใหม่ตามรัฐธรรมนูญ ถือเป็นภารกิจหลักประการสำคัญที่กำหนดให้วุฒิสภาต้องดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ จากกรณีดังกล่าวจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ในฐานะที่เป็นหน่วยงานสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของวุฒิสภาและในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการการ ตสร. ต้องมีระบบสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการการ ตสร. ในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย เพื่อผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศให้บรรลุผลสำเร็จตามยุทธศาสตร์ชาติ ดังนั้น คณะผู้ศึกษาเห็นสมควรที่จะมีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานของคณะกรรมการการ ตสร. ในการรองรับภารกิจดังกล่าวอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พ.ศ. 2563 - 2565 และบรรลุนิยามทัศน์ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา “เป็นองค์กรหลักด้านนิติบัญญัติของประเทศที่มีสมรรถนะสูงในการสนับสนุนการปฏิรูปวุฒิสภาเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม”

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษากระบวนการและขั้นตอนในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

1.2.2 เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

1.2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานด้านการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

- ศึกษาจากกฎหมาย งานวิชาการ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนการปฏิรูปประเทศ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564 แผนปฏิบัติราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พ.ศ. 2563 - 2565 และสถานการณ์ปัจจุบันด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

- ศึกษาบทบาทและหน้าที่ของฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการในการสนับสนุนงานของคณะกรรมการ

1.3.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษา

แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

(1) ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการ ประกอบด้วย สมาชิกวุฒิสภาที่เป็นกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และในฐานะผู้แทนจากคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ทั้ง 26 คณะ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ ประธานคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย รวมถึงตัวแทนขององค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน และเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะที่สามารถเป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงทางความคิดระหว่างกลุ่มคนในทุกภาคส่วนของสังคม ที่ภาคประชาสังคมโดยทั่วไปให้การยอมรับในการแสดงบทบาททางด้านต่าง ๆ

(2) ผู้บริหารของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาระบบสนับสนุนงานของคณะกรรมการ ตสร.

1.3.3 ระยะเวลาในการศึกษา

เดือนมีนาคม - เดือนสิงหาคม 2563

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

คณะกรรมการ ตสร. คือ คณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา

1.5 วิธีการศึกษา

ในการศึกษานี้ คณะผู้ศึกษาจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยหลักการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการสัมภาษณ์ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องมีการศึกษา และค้นคว้าจากเอกสารวิชาการ จากนั้นนำมาสังเคราะห์เพื่อค้นหารูปแบบและกระบวนการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เพื่อรองรับภารกิจของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติที่เหมาะสม รวมทั้งคณะผู้ศึกษาจะใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured Interview) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ที่มีการวางแผนการสัมภาษณ์ไว้ก่อนล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอน และข้อคำถามในการสัมภาษณ์จะมีโครงสร้างแบบหลวม (Loosely Structure) เพื่อให้ทราบข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ อันนำไปสู่การวิเคราะห์จัดทำกระบวนการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เพื่อรองรับภารกิจของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงกระบวนการและขั้นตอนในการติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

1.6.2 ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคในการติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

1.6.3 ทำให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีแนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานด้านการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การจัดทำเอกสารวิชาการ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา” คณะผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) คือ กรอบการพัฒนาระยะยาวเพื่อให้ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ และประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

ที่มาของยุทธศาสตร์ชาติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 65 บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 โดยกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ และการมีส่วนร่วมในการติดตามการตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งกำหนดมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

กรอบระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติมีกรอบระยะเวลา 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน

ยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน

การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง
2. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
3. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
4. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
5. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
6. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ภาพที่ 2.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง 6 ด้าน

เมื่อได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติแล้ว ได้มีกำหนดแผนระดับที่ 2 เพื่อกำหนดรายละเอียดและแนวทางการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และเป้าหมายที่ชัดเจน ประกอบด้วย 4 แผน ดังนี้

2.1.1 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เป็นแผนระดับที่ 2 (ยุทธศาสตร์ชาติ อยู่ในระดับที่ 1) ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับเดียวกับกับแผนการปฏิรูปประเทศ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติมีทั้งหมด 23 ประเด็น ได้แก่

1. ความมั่นคง
2. การต่างประเทศ
3. การเกษตร
4. อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต
5. การท่องเที่ยว
6. พื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะ
7. โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล
8. ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่
9. เขตเศรษฐกิจพิเศษ
10. การปรับเปลี่ยนค่านิยม และวัฒนธรรม
11. ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต
12. การพัฒนาการเรียนรู้
13. การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี
14. ศักยภาพการศึกษา
15. พลังทางสังคม
16. เศรษฐกิจฐานราก
17. ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม
18. การเติบโตอย่างยั่งยืน
19. การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ
20. การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ
21. การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ
22. กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
23. การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

ภาพที่ 2.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ จำนวน 23 แผน

การจัดหมวดหมู่ระหว่างยุทธศาสตร์ชาติกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

1. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประกอบด้วย
 - (1) ความมั่นคง
 - (2) การต่างประเทศ
 - (3) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม
 2. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประกอบด้วย
 - (1) การเกษตร
 - (2) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต
 - (3) การท่องเที่ยว
 - (4) พื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะ
 - (5) โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล
 - (6) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่
 - (7) เขตเศรษฐกิจพิเศษ
 - (8) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม
 3. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วย
 - (1) การปรับเปลี่ยนค่านิยม และวัฒนธรรม
 - (2) ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต
 - (3) การพัฒนาการเรียนรู้
 - (4) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี
 - (5) ศักยภาพการกีฬา
 - (6) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม
 4. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประกอบด้วย
 - (1) พลังทางสังคม
 - (2) เศรษฐกิจฐานราก
 - (3) ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม
 - (4) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม
 5. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย
 - (1) การเติบโตอย่างยั่งยืน
 - (2) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ
 - (3) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม
 6. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ประกอบด้วย
 - (1) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ
 - (2) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ
 - (3) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
 - (4) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม
- หมายเหตุ : ประเด็นการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม จะมีอยู่ในยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้าน

2.1.2 แผนการปฏิรูปประเทศ

แผนการปฏิรูปประเทศ คือ การดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคี สังคมมีความสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ การปฏิรูปประเทศต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับยุทธศาสตร์ชาติ

สืบเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 กำหนดให้รัฐจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเพื่อเป็นเป้าหมายระยะยาวในการพัฒนาประเทศ ประกอบกับมาตรา 257 และมาตรา 259 กำหนดให้ทำการปฏิรูปประเทศเพื่อวางรากฐานการพัฒนาไปสู่ประเทศที่มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลประชาชนในสังคมมีโอกาสทัดเทียมกัน และมีคุณภาพชีวิตที่ดี รวมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญกำหนดให้เริ่มดำเนินการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและที่จะกำหนดเพิ่มเติมภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ โดยจะต้องดำเนินการปฏิรูปอย่างต่อเนื่องในช่วงห้าปีข้างหน้า เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปแต่ละด้าน ในช่วงเดือนกันยายน 2560 พระราชบัญญัติว่าด้วยแผนและขั้นตอนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 มีผลบังคับใช้อย่างเป็นทางการ และได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2560 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ โดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการ จำนวน 11 คณะ เพิ่มเติมจากเดิมที่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา และคณะกรรมการปฏิรูปตำรวจ ซึ่งทั้ง 2 คณะดังกล่าวเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่มีขั้นตอนและกำหนดเวลาการจัดทำแผนการปฏิรูปที่แตกต่างจากการดำเนินการจัดทำแผนการปฏิรูปของคณะกรรมการปฏิรูปตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2560 โดยคณะกรรมการปฏิรูป จำนวน 11 คณะ ที่แต่งตั้งขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยแผนและขั้นตอนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 ได้แก่ (1) คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง (2) คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (3) คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย (4) คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม (5) คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ (6) คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (7) คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข (8) คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสื่อมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ (9) คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสังคม (10) คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน และ (11) คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยแผนและขั้นตอนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ภาพรวมจุดเน้นของการดำเนินการภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ

การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศนั้น คณะกรรมการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้านได้นำร่างยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ซึ่งเป็นฉบับที่รัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา จัดทำขึ้น รวมทั้งรายงานผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศ

ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สภาปฏิรูปแห่งชาติ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดองมาประกอบการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศ โดยการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ จะก่อให้เกิดประโยชน์ในภาพรวมของประเทศ¹ สรุปได้ดังนี้

1. ประเทศไทยมีฐานทรัพยากรรองรับการใช้ประโยชน์อย่างสมดุลในเชิงสังคมและเชิงเศรษฐกิจรองรับการพัฒนาประเทศในระยะยาว

การปฏิรูปประเทศในระยะ 5 ปี ข้างหน้า จะปรับโครงสร้างการบริหารจัดการ ปรับปรุงกฎหมายและการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติการกิจของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาการเสื่อมโทรม และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ป่าไม้ สัตว์ป่า ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ความหลากหลายทางชีวภาพ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นให้เกิดการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติสำหรับเป็นฐานทรัพยากรรองรับการพัฒนาในระยะยาว ทั้งในเชิงสังคมและเชิงเศรษฐกิจ นอกจากนี้ จะเน้นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุล มีการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ประชาชนและชุมชนในพื้นที่ต่าง ๆ สามารถบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่ตนเอง เพื่อการใช้ประโยชน์ในชุมชนควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรภายใต้กรอบกฎหมาย

2. ประชาชนมีสวัสดิการของรัฐที่เหมาะสม มีโอกาสในการสร้างอาชีพและได้รับความเป็นธรรมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และกระบวนการยุติธรรม

แผนการปฏิรูปประเทศจะนำไปสู่การสร้างสวัสดิการที่เหมาะสมให้เกิดขึ้นกับประชาชน เพื่อเป็นหลักประกันและสร้างความมั่นคงในการดำเนินชีวิตในช่วงวัยต่าง ๆ และส่งเสริมการออม เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม มีการช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบภาษี และการถือครองทรัพย์สินเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมมากขึ้น และลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ประชาชนจะได้รับการดูแลด้านสาธารณสุขอย่างทั่วถึงตั้งแต่ระดับปฐมภูมิ ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลจะได้รับบริการทางการแพทย์ในระบบการแพทย์ทางไกลเพื่อการวินิจฉัยโรคขั้นต้น และมีสวัสดิการพื้นฐานด้านการรักษาพยาบาลที่เหมาะสมเพื่อสร้างความมั่นคงในการดำเนินชีวิต รวมทั้งในระยะต่อไปข้อมูลด้านสุขภาพระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ จะเชื่อมโยงกันเพื่อให้การบริการในระบบสาธารณสุขมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ประชาชนผู้มีรายได้น้อยและชุมชนที่เคยมีข้อจำกัดและขาดโอกาสในอาชีพและรายได้ จะได้รับความเป็นธรรมในการประกอบอาชีพ มีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็นและได้รับความช่วยเหลือในการสร้างอาชีพและรายได้ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตได้มากขึ้น ผ่านกลไกสถาบันการเงินชุมชน ธนาคารที่ดิน และการลงทุนในวิสาหกิจชุมชน (Social Enterprise) ที่จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งในระดับชุมชนร่วมกันกับภาคเอกชน มีการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถบริหารจัดการข้อมูลต่าง ๆ ภายในพื้นที่เพื่อพัฒนาชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบ

¹ แผนการปฏิรูปประเทศ. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (เมษายน 2563). สืบค้นเมื่อวันที่ 14 เมษายน 2563, จาก www.senate.go.th.

และสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในระยะยาว ภาครัฐจะจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ช่วยให้ชุมชนสามารถนำสินค้าชุมชนเข้าสู่ตลาดพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะสร้างโอกาสในการสร้างรายได้ รวมทั้งพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถสนับสนุนการจัดทำนโยบายและมาตรการช่วยเหลือทางสังคมที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น การปฏิรูปในช่วง 5 ปีข้างหน้าจะทำให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้เท่าเทียมกัน ประชาชนสามารถแจ้งความต่างท้องที่ได้ทั่วประเทศ ระยะเวลาการทำงานทุกขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรมมีความชัดเจน และสามารถตรวจสอบความคืบหน้าได้ มีมาตรการลงโทษที่เหมาะสมกับฐานะผู้กระทำผิด มีการให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย ผู้มีรายได้น้อยจะไม่ถูกขังเพราะไม่มีหลักทรัพย์มาวางเป็นประกัน นอกจากนี้ในระยะต่อไปแผนการปฏิรูปได้กำหนดให้มีระบบยุติธรรมชุมชนที่จะช่วยให้เกิดระบบการไกล่เกลี่ยในระดับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยลดจำนวนคดีที่จะต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมประชาชนและชุมชนจะมีพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นในเชิงสร้างสรรค์มากขึ้น ประชาชนจะได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขผ่านการศึกษานในโรงเรียน หน่วยงานด้านสื่อสารมวลชนของภาครัฐและภาคเอกชนจะมีการกำกับดูแลกันเองเพื่อให้ประชาชนและชุมชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง

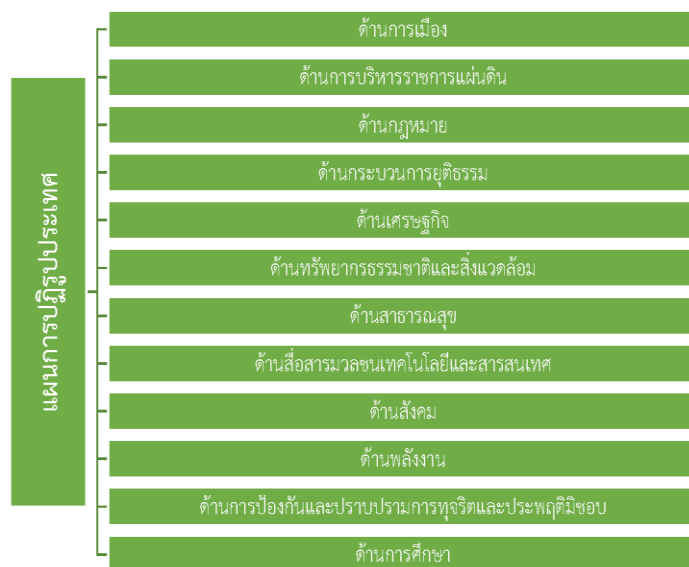
3. ยกระดับภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการวิจัยพัฒนานวัตกรรม รวมทั้งลดอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว

อุตสาหกรรมหลักของประเทศ ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และการบริการ และอุตสาหกรรมอาหารจะได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต รวมทั้งการสร้างฐานอุตสาหกรรมใหม่ที่เป็นการต่อยอดจากฐานอุตสาหกรรมเดิม อาทิ อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมดิจิทัล อุตสาหกรรมสุขภาพ เป็นต้น โดยในช่วง 5 ปีข้างหน้า แผนการปฏิรูปนอกจากจะเน้นการสร้างฐานอุตสาหกรรมภายในประเทศให้แข็งแกร่งขึ้นแล้ว จะมุ่งเน้นการสร้างห่วงโซ่อุปทานการผลิตและขยายตลาดในภูมิภาค เพื่อให้ประเทศไทยเป็นฐานในการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานของภูมิภาค (Regional Supply Chain) ซึ่งผู้ประกอบการไทยทุกระดับจะได้ประโยชน์จากการเข้าสู่ตลาดที่กว้างมากขึ้น ทั้งในส่วนของประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้ นอกจากนี้ อุตสาหกรรมพลังงานที่เป็นพื้นฐานสำคัญของระบบเศรษฐกิจจะมีการปรับโครงสร้าง เพื่อสร้างการแข่งขันในธุรกิจก๊าซและไฟฟ้ามากขึ้น ในขณะที่ยังคงมีเน้นการสร้างความมั่นคงด้านพลังงานของประเทศ การเตรียมความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับเทคโนโลยีด้านพลังงานทดแทนที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การกำกับดูแลด้านพลังงานจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น ประชาชน ชุมชน ภาคธุรกิจ และภาคอุตสาหกรรมจะมีค่าใช้จ่ายด้านพลังงานในระดับที่เหมาะสม และมีทางเลือกในการผลิตพลังงานเพื่อใช้เอง (Self-Consumption) และในระยะยาวสามารถสร้างรายได้จากการขายไฟฟ้าส่วนที่เกินจากการใช้งานเพื่อสร้างรายได้ ระบบการวิจัยและนวัตกรรมของประเทศจะได้รับการปรับปรุงให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการของประเทศและสามารถใช้งานได้จริง นอกจากการปฏิรูปโครงสร้างการผลิต การตลาด และการวิจัยนวัตกรรมแล้ว แผนการปฏิรูปประเทศจะเน้นการทบทวนกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรค รวมทั้งสร้างภาระต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน และการทำธุรกิจของภาคเอกชนในระยะต่อไป การขออนุมัติ อนุญาต จากภาครัฐในการดำเนินธุรกิจจะมีความสะดวกรวดเร็วมมากขึ้น การใช้ดุลยพินิจ

ของเจ้าหน้าที่ของรัฐลดลง ประชาชนและภาคธุรกิจสามารถยื่นคำร้องต่าง ๆ ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความสะดวก รวดเร็ว มีระยะเวลาการพิจารณาอนุมัติ/อนุญาตที่ชัดเจน สามารถติดตามและตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน

4. การบริหารจัดการภาครัฐมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของประชาชน

การปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินจะทำให้ประชาชนสามารถได้รับบริการจากรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ข้อมูลต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐจะเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของประชาชนที่หลากหลาย โดยเฉพาะการให้ข้อมูลและความช่วยเหลือจากภาครัฐทั้งในกรณีปกติและกรณีฉุกเฉิน โดยไม่สร้างภาระให้แก่ประชาชนเกินความจำเป็น กระบวนการขออนุมัติ/อนุญาตจะได้รับการปรับปรุงเข้าสู่การจัดบริการแบบเบ็ดเสร็จผ่านช่องทางดิจิทัลและศูนย์บริการร่วม เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการประชาชน นอกจากการปรับปรุงระบบการให้บริการแล้ว โครงสร้างการทำงานของภาครัฐจะได้รับการปรับปรุงให้มีขนาดเล็กลง มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น เพื่อให้บริหารจัดการพื้นที่ของตนเองได้มากขึ้น บุคลากรของรัฐทุกระดับจะมีการแจ้งบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน เพื่อความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ ทั้งนี้ ในช่วง 5 ปีข้างหน้าการบริหารจัดการภาครัฐจะเข้าสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) โดยนอกจากจะมีระบบแพลตฟอร์มการให้บริการพื้นฐาน (Service Platform) สำหรับการให้บริการประชาชนแล้ว จะมีการพัฒนาศูนย์ข้อมูลกลางภาครัฐ (Government Data Analytic Centre) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และจัดทำนโยบายการพัฒนาที่เหมาะสมทั้งในระดับภาค พื้นที่ และชุมชน

ภาพที่ 2.3 แผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน 12 แผน

2.1.3 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2564)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 52 บัญญัติให้รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตที่ประเทศไทย มีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ รัฐต้องจัดให้มีการทหาร การทูต และการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ กำลังทหารให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้วย

พระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2559 มาตรา 13 บัญญัติว่าคณะรัฐมนตรีจัดให้มีนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติขึ้น ตามข้อเสนอแนะของสภาความมั่นคงแห่งชาติ ประกอบกับมาตรา 14 บัญญัติให้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ต้องมีสาระครอบคลุมถึงนโยบายภายในประเทศ นโยบายต่างประเทศ และนโยบายการทหาร กับเศรษฐกิจ และอื่น ๆ อันเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติให้สอดคล้องต้องกัน เพื่อให้กิจการของหน่วยงานของรัฐสามารถประสานกันได้อย่างใกล้ชิด เป็นผลดีต่อความมั่นคงแห่งชาติ และอย่างน้อยต้องกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินการในการรักษาความมั่นคงแห่งชาติในเรื่องดังต่อไปนี้ 1) การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2) การปกป้องและรักษาผลประโยชน์ของชาติ 3) การพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติและศักยภาพการป้องกันประเทศ และ 4) การรักษาความมั่นคงภายในประเทศและระหว่างประเทศ

เมื่อมีพระบรมราชโองการประกาศให้ใช้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติแล้ว ให้คณะรัฐมนตรีหรือหน่วยงานของรัฐแล้วแต่กรณี ใช้เป็นกรอบแนวทางหรือดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน แผนนิติบัญญัติ การกำหนดยุทธศาสตร์ หรือแผนด้านความมั่นคงเฉพาะเรื่อง แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ แผนบริหารวิกฤตการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งชาติ หรือกำหนดแผนงาน หรือโครงการที่เกี่ยวกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ หรือการปฏิบัติราชการอื่นใด ให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำยุทธศาสตร์ หรือแผนด้านความมั่นคงเฉพาะเรื่อง หรือการกำหนดโครงการให้เป็นไปตามที่สภาความมั่นคงแห่งชาติกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

วัตถุประสงค์แห่งชาติ

1. เพื่อส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของคนในชาติให้มีความจงรักภักดี และธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
3. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างสามัคคีปรองดอง ความเป็นธรรม และความสมานฉันท์ในชาติเพื่อลดการเผชิญหน้า และการใช้ความรุนแรงในทุกรูปแบบ
4. เพื่อให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย ปราศจากเงื่อนไขของการใช้ความรุนแรง

5. เพื่อพัฒนาศักยภาพของภาครัฐ และส่งเสริมบทบาทและความเข้มแข็งของทุกภาคส่วน ในการรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่กระทบกับความมั่นคง

6. เพื่อให้การจัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม พลังงาน และอาหาร มีความมั่นคง ความยั่งยืนและมีความสมดุลกับการขยายตัวของการพัฒนาประเทศ รวมถึงลดความเสี่ยงจากผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์

7. เพื่อพัฒนาศักยภาพการเตรียมความพร้อมของชาติในการเผชิญกับภาวะสงคราม และวิกฤตการณ์ความมั่นคงอย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพ

8. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของกองทัพในการป้องกันประเทศ สนับสนุนภารกิจที่ไม่ใช่การสงคราม และสามารถผนึกกำลังของกองทัพกับทุกภาคส่วนในการเผชิญกับภัยคุกคาม ด้านการป้องกันประเทศในทุกรูปแบบ

9. เพื่อส่งเสริมสภาวะแวดล้อมที่สร้างสรรค์และสันติในการอยู่ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านกลุ่มประเทศอาเซียน ประชาคมโลก บนพื้นฐานของการรักษาผลประโยชน์ และการดำรงเกียรติภูมิของชาติ

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์แห่งชาติ)

1. **นโยบายที่ 1** : เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รองรับวัตถุประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และวัตถุประสงค์ 2. เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของคนในชาติให้มีความจงรักภักดี และธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2. **นโยบายที่ 2** : สร้างความเป็นธรรม ความปรองดอง และความสมานฉันท์ในชาติ รองรับวัตถุประสงค์ 3. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างความปรองดอง ความเป็นธรรม และความสมานฉันท์ในชาติ เพื่อลดการเผชิญหน้า และการใช้ความรุนแรงในทุกรูปแบบ

3. **นโยบายที่ 3** : ป้องกันและแก้ไขการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รองรับวัตถุประสงค์ 4. เพื่อให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย ปราศจากเงื่อนไขของการใช้ความรุนแรง

4. **นโยบายที่ 4** : จัดระบบการบริหารจัดการชายแดนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาข้ามพรมแดน รองรับวัตถุประสงค์ 5. เพื่อพัฒนาศักยภาพของภาครัฐ และส่งเสริมบทบาทและความเข้มแข็งของทุกภาคส่วน ในการรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่กระทบกับความมั่นคง

5. **นโยบายที่ 5** : สร้างเสริมศักยภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติ รองรับวัตถุประสงค์ 5. เพื่อพัฒนาศักยภาพของภาครัฐ และส่งเสริมบทบาทและความเข้มแข็งของทุกภาคส่วนในการรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่กระทบกับความมั่นคง

6. **นโยบายที่ 6** : ปกป้อง รักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล รองรับวัตถุประสงค์ 5. เพื่อพัฒนาศักยภาพของภาครัฐ และส่งเสริมบทบาทและความเข้มแข็งของทุกภาคส่วน ในการรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่กระทบกับความมั่นคง

7. **นโยบายที่ 7** : จัดระบบป้องกัน และแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง รองรับวัตถุประสงค์ 5. เพื่อพัฒนาศักยภาพของภาครัฐ และส่งเสริมบทบาทและความเข้มแข็งของทุกภาคส่วน ในการรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่กระทบกับความมั่นคง

8. **นโยบายที่ 8 :** เสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันความมั่นคงภายใน รองรับวัตถุประสงค์ 5. เพื่อพัฒนาศักยภาพของภาครัฐ และส่งเสริมบทบาทและความเข้มแข็งของทุกภาคส่วนในการรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่กระทบกับความมั่นคง

9. **นโยบายที่ 9 :** เสริมสร้างความมั่นคงของชาติจากภัยการทุจริต รองรับวัตถุประสงค์ 5. เพื่อพัฒนาศักยภาพของภาครัฐ และส่งเสริมบทบาทและความเข้มแข็งของทุกภาคส่วนในการรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่กระทบกับความมั่นคง

10. **นโยบายที่ 10 :** เสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ รองรับวัตถุประสงค์ 5. เพื่อพัฒนาศักยภาพของภาครัฐ และส่งเสริมบทบาทและความเข้มแข็งของทุกภาคส่วนในการรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่กระทบกับความมั่นคง

11. **นโยบายที่ 11 :** รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รองรับวัตถุประสงค์ 6. เพื่อให้การจัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม พลังงาน และอาหารมีความมั่นคง ความยั่งยืน และมีความสมดุลกับการขยายตัวของการพัฒนาประเทศ รวมถึงลดความเสี่ยงจากผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์

12. **นโยบายที่ 12 :** เสริมสร้างความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร รองรับวัตถุประสงค์ 6. เพื่อให้การจัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม พลังงาน และอาหาร มีความมั่นคง ความยั่งยืน และมีความสมดุลกับการขยายตัวของการพัฒนาประเทศ รวมถึงลดความเสี่ยงจากผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์

13. **นโยบายที่ 13 :** พัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ รองรับวัตถุประสงค์ 7. เพื่อพัฒนาศักยภาพการเตรียมความพร้อมของชาติในการเผชิญกับภาวะสงครามและวิกฤตการณ์ความมั่นคงอย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพ

14. **นโยบายที่ 14 :** เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ รองรับวัตถุประสงค์ 7. เพื่อพัฒนาศักยภาพการเตรียมความพร้อมของชาติในการเผชิญกับภาวะสงครามและวิกฤตการณ์ความมั่นคงอย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพ และวัตถุประสงค์ 8. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของกองทัพในการป้องกันประเทศ สนับสนุนภารกิจที่ไม่ใช่การสงคราม และสามารถผนึกกำลังของกองทัพกับทุกภาคส่วนในการเผชิญกับภัยคุกคามด้านการป้องกันประเทศในทุกรูปแบบ

15. **นโยบายที่ 15 :** พัฒนาระบบงานข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพ รองรับวัตถุประสงค์ 5. เพื่อพัฒนาศักยภาพของภาครัฐ และส่งเสริมบทบาทและความเข้มแข็งของทุกภาคส่วนในการรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่กระทบกับความมั่นคง

16. **นโยบายที่ 16 :** เสริมสร้างดุลยภาพในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รองรับวัตถุประสงค์ 9. เพื่อส่งเสริมสถานะแวดล้อมที่สร้างสรรค์และสันติในการอยู่ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน กลุ่มประเทศอาเซียน ประชาคมโลก บนพื้นฐานของการรักษาผลประโยชน์ และการดำรงเกียรติภูมิของชาติ

2.1.4 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564

หลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12² ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 - 11 และยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำ และขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิตภาพ การผลิตบนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม

สำหรับการกำหนดวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ยึดวิสัยทัศน์ของกรอบยุทธศาสตร์ที่กำหนดว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ในขณะที่การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในด้านต่าง ๆ ของแผนพัฒนาฯ ได้ยึดเป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี 2579 ที่เป็นเป้าหมายยุทธศาสตร์ 20 ปี มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน 5 ปี โดยที่เป้าหมายและตัวชี้วัดต้องสอดคล้องกับกรอบเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่องค์การระหว่างประเทศกำหนดขึ้น อาทิ การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ที่องค์การสหประชาชาติกำหนดขึ้น เป็นต้น ส่วนแนวทางการพัฒนาได้บูรณาการนโยบายหรือประเด็นพัฒนาที่สำคัญของประเด็นการปฏิรูปประเทศ 37 วาระ และไทยแลนด์ 4.0

การจัดทำแผนขับเคลื่อนและการติดตามประเมินผล เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และภาคการศึกษาในทุกพื้นที่ของประเทศ เป็นกลไกประชารัฐที่รวมพลังให้สามารถกำหนดเป้าหมาย แนวทางการพัฒนา รวมทั้งแผนงานโครงการสำคัญที่ตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้อย่างสอดคล้องกับภูมิสังคมและเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังใน 5 ปี

จุดเปลี่ยนสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

ประเทศไทยมียุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จะเป็นแผนแรกที่ถูกใช้ให้เป็นกลไกเชื่อมโยงสู่การขับเคลื่อนการพัฒนา ซึ่งกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่จะต้องบรรลุผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนา รวมทั้งกำหนดแนวทางการพัฒนาในรายละเอียดที่ต้องเชื่อมต่อถึงการปฏิบัติที่ต้องดำเนินการในช่วง 5 ปี โดยได้กำหนดแผนงาน/โครงการสำคัญ (Flagship Program) และประเด็นพัฒนาเชิงบูรณาการที่สำคัญ ในช่วง 5 ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติ จะทำให้ระบบการจัดสรรงบประมาณ การบริหารจัดการงบประมาณแผ่นดิน แผนสำหรับบริหารราชการแผ่นดิน กฎ ระเบียบวินัยทางการเงินและการคลังของรัฐ และระบบการติดตามประเมินผล การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนา ตลอดจนระบบการติดตามประเมินผลการปฏิบัติราชการของหน่วยงานภาครัฐต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก

นอกจากนี้ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มีแนวทางการพัฒนาจังหวัด ภาค และเมืองที่กำหนดพื้นที่เป้าหมายสาขาการผลิตและบริการที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติและกำกับให้การขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่ จังหวัด ภาค และเมือง เกิดผลสัมฤทธิ์และสอดคล้องกับเป้าหมายรวมของประเทศ รวมทั้งได้กำหนดแนวทางเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนประเด็นการปฏิรูปประเทศ

² แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564. (เมษายน 2563). สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2563, จาก www.senate.go.th

ที่สภาปฏิรูปแห่งชาติ และสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปได้เสนอและต้องเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จ ในช่วง 5 ปีต่อจากนี้

ประเด็นการพัฒนาหลักที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 แม้ว่าประเทศไทย ได้ดำเนินมาตรการเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดี มีการขยายการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน ที่เป็นระบบโครงข่ายมากขึ้น และมีการเพิ่มการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา แต่อันดับความสามารถ ในการแข่งขันของไทย ยังปรับตัวช้าเมื่อเทียบกับหลายประเทศ เนื่องจากคุณภาพต่ำ การลงทุนในการวิจัย และพัฒนายังมีน้อย คุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานยังไม่ดี และปัญหาการบริหารจัดการภาครัฐ และกฎระเบียบต่าง ๆ ล้าสมัยและขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้ เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาวิกฤต เศรษฐกิจโลกและภัยพิบัติธรรมชาติ ทำให้เศรษฐกิจไทยผันผวนได้ง่าย และเศรษฐกิจโดยรวมขยายตัว ในอัตราที่ต่ำกว่าศักยภาพมาต่อเนื่องหลายปี

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มีทั้งหมด 10 ยุทธศาสตร์ โดยมี 6 ยุทธศาสตร์ ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และอีก 4 ยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยสนับสนุน ดังนี้

1. การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ทุนมนุษย์ของประเทศไทยยังมีปัญหา ในด้านคุณภาพคนในแต่ละช่วงวัย โดยผลลัพธ์ทางการศึกษาของเด็กวัยเรียนค่อนข้างต่ำ การพัฒนา ความรู้และทักษะแรงงานไม่ตรงกับตลาดงาน ในขณะที่คนไทยจำนวนไม่น้อยยังไม่สามารถคัดกรอง และเลือกรับวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลต่อค่าวิกฤต ค่านิยม ทัศนคติ และพฤติกรรม ในการดำเนินชีวิต การพัฒนาในระยะต่อไป จึงต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคน ให้มีความสมบูรณ์ เพื่อให้คนไทยมีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม ได้รับการศึกษา ที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีสุขภาวะที่ดีขึ้น คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ และความสามารถเพิ่มขึ้น รวมทั้งสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็ง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น

2. ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม การพัฒนา ในช่วงที่ผ่านมาทำให้สังคมไทยก้าวหน้าไปหลายด้าน แต่การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม ในสังคมไทยมีความคืบหน้าช้า ทั้งเรื่องความแตกต่างของรายได้ระหว่างกลุ่มประชากร ความแตกต่าง ของคุณภาพการบริการภาครัฐ รวมทั้งข้อจำกัดในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและเทคโนโลยี ของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ดังนั้น การพัฒนาในระยะต่อไป จึงจำเป็นต้อง มุ่งลดปัญหาความเหลื่อมล้ำรายได้ของกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่แตกต่างกัน แก้ไขปัญหา ความยากจน เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการพื้นฐานทางสังคมของภาครัฐ รวมทั้งเพิ่มศักยภาพชุมชน และเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองและได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์ ทางเศรษฐกิจมากขึ้น

3. ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน เศรษฐกิจไทยขยายตัวต่ำกว่าศักยภาพอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปี ทั้งจากผลกระทบของเศรษฐกิจโลก ชบเซา และข้อจำกัดภายในประเทศเองที่เป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มผลิตภาพและขีดความสามารถ ในการแข่งขัน รวมทั้งฐานเศรษฐกิจภายในประเทศขยายตัวช้า

4. ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ปัจจุบันสภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำลังเป็นจุดอ่อนสำคัญต่อการรักษาฐานการผลิตและการให้บริการ รวมทั้งการดำรงชีวิตของคนไทย ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ ทรัพยากรดินเสื่อมโทรม ความหลากหลายทางชีวภาพถูกคุกคาม ความเสี่ยงในการขาดแคลนทรัพยากรน้ำในอนาคต ปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มสูงขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจและชุมชนเมือง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติมีความผันผวนและรุนแรงมากขึ้น และข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทวีความเข้มข้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อแนวทางการพัฒนาประเทศในอนาคต

5. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน กระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและเสถียรภาพของประเทศไทยในหลายมิติ ทั้งภัยคุกคามภายนอกในเรื่องการขยายอิทธิพลและการเพิ่มบทบาทของประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก อาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย และภัยคุกคามภายในประเทศ ได้แก่ ความเห็นต่างทางความคิดและอุดมการณ์ของคนในชาติ การสร้างสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการคุกคามทางเศรษฐกิจ โดยอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

6. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย ระบบการบริหารจัดการในภาครัฐที่ขาดประสิทธิภาพเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งการให้บริการประชาชนยังไม่ได้มาตรฐานสากล การบังคับใช้กฎหมายที่ขาดประสิทธิภาพ การบริหารจัดการและการให้บริการของท้องถิ่นขาดความโปร่งใส ระบบและกระบวนการยุติธรรมไม่สามารถอำนวยความยุติธรรมได้อย่างเสมอภาคและเป็นธรรม รวมทั้งการทุจริตประพฤติมิชอบในสังคมไทย

7. ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ที่ผ่านมามีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ของประเทศประสบปัญหาด้านความต่อเนื่องในการดำเนินการ และปัญหาเชิงปริมาณ คุณภาพ และการบริหารจัดการการให้บริการที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ทำให้มีข้อจำกัดในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศให้มีประสิทธิภาพ

8. ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา อาศัยการเพิ่มประสิทธิภาพจากปัจจัยความได้เปรียบด้านแรงงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และการนำเข้าเทคโนโลยีสำเร็จรูปจากต่างประเทศมากกว่าการสะสมองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีของตนเอง ทำให้ส่วนแบ่งผลประโยชน์ด้านเทคโนโลยี ซึ่งมีมูลค่าเพิ่มสูงตกอยู่กับประเทศผู้เป็นเจ้าของเทคโนโลยี อีกทั้ง การลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาอย่างไม่เพียงพอที่จะขับเคลื่อนประเทศสู่นวัตกรรมได้

9. ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ประเทศไทยต้องใช้ประโยชน์จากศักยภาพและภูมิสังคมเฉพาะของพื้นที่ และการดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อเสริมจุดเด่นในระดับภาคและจังหวัดในการเป็นฐานการผลิตและบริการที่สำคัญ ประกอบกับการขยายตัวของประชากรในเขตเมืองจะเป็นโอกาสในการกระจายความเจริญและยกระดับรายได้ของประชาชน โดยการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองน่าอยู่และมีศักยภาพในการรองรับการค้าการลงทุน

รวมทั้งลดแรงกดดันจากการกระจุกตัวของการพัฒนาในกรุงเทพฯ และภาคกลางไปสู่ภูมิภาค นอกจากนี้ การเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนยังเป็นโอกาสในการเปิดพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ บริเวณชายแดนเชื่อมโยงการค้าการลงทุนในภูมิภาคของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย

10. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ยึดหลักเสรี เปิดเสรี และเปิดโอกาส โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและขยายความร่วมมือทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และอื่น ๆ กับมิตรประเทศ และเป็นการขับเคลื่อนต่อเนื่องจากการดำเนินการภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 โดยกำหนดเป็นแนวทางการดำเนินนโยบายการค้าและการลงทุนที่เสรี เปิดกว้าง และเป็นธรรม ดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกในการแสวงหาตลาดใหม่ ๆ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยไปลงทุนในต่างประเทศ และส่งเสริมความร่วมมือเพื่อการพัฒนา กับประเทศในอนุภูมิภาคและภูมิภาค รวมทั้งประเทศนอกภูมิภาค

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการ

กรรมการ³ คือ บุคคลที่สภาแต่งตั้งขึ้นประกอบเป็นคณะกรรมการ เพื่อกระทำกิจการพิจารณา สอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาแล้วรายงานต่อสภา

วิธีการตั้งคณะกรรมการ

การเลือกและแต่งตั้งกรรมการเป็นอำนาจของสภา โดยที่ประชุมสภามีอำนาจเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการ โดยวิธีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมสภา ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1. สภาจะพิจารณากำหนดจำนวนกรรมการที่ตั้งว่าควรมีจำนวนเท่าใด
2. สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อได้ไม่เกินจำนวนกรรมการและการเสนอนั้นต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า 5 คน
3. การออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งคณะกรรมการ หากมีการเสนอชื่อกรรมการเท่ากับจำนวนกรรมการทั้งหมด ให้ถือว่าผู้ถูกเสนอชื่อนั้นเป็นผู้ที่ได้รับเลือก ถ้ามีการเสนอชื่อมากกว่าจำนวนกรรมการทั้งหมดให้ออกเสียงลงคะแนนลับ

ความสำคัญของระบบกรรมการ

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของสภา เนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ ของสภาได้เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับทุกขณะ และมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสภาไม่อาจจะพิจารณาได้อย่างละเอียดรอบคอบ จำเป็นจะต้องมอบหมายให้คณะกรรมการช่วยเหลือพิจารณากลับกรอง เพื่อสภาจะได้วินิจฉัยปัญหาหรือกิจการต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ทั้งยังประหยัดเวลาให้สภาอีกด้วย
2. ทำให้ได้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ในกรณีที่สภามีปัญหาที่จะต้องพิจารณา และต้องอาศัยความรู้จากผู้เชี่ยวชาญในด้านนั้นโดยเฉพาะ ก็สามารถแต่งตั้งบุคคลนั้นประกอบเป็นคณะกรรมการได้

³ ความรู้เรื่องคณะกรรมการ. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 เมษายน 2563, จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/download/committee/committee_knowledge.pdf

3. ทำให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสม เพราะปัญหาต่าง ๆ ได้รับการพิจารณาโดยละเอียด รอบคอบอย่างแท้จริงจากผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ ทั้งได้ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยใกล้ชิด

4. สามารถติดตามผลการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบกรรมาธิการนับเป็นกลไกสำคัญของสภาที่ช่วยให้สามารถติดตามผลการบริหารราชการแผ่นดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะยังผลให้สภาได้รับทราบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การติดตามผลการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา

ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ประกอบกับข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 ที่เกี่ยวข้อง สามารถจำแนกประเภทของคณะกรรมการตามคุณสมบัติของบุคคลที่ประกอบขึ้นเป็นคณะกรรมการ และตามกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายให้กระทำได้ในบทบาทของวุฒิสภา เป็น 6 ประเภท คือ

1. คณะกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภา คือ กรรมาธิการที่วุฒิสภาเลือกหรือแต่งตั้งจากบุคคลผู้เป็นสมาชิกของวุฒิสภาประกอบเป็นคณะกรรมการ

2. คณะกรรมาธิการวิสามัญ คือ กรรมาธิการที่วุฒิสภาแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกของวุฒิสภามีจำนวนตามที่ประชุมของวุฒิสภากำหนด ประกอบเป็นคณะกรรมการวิสามัญเพื่อทำหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือพิจารณาศึกษาและสอบสวนเรื่องใด ๆ ที่แต่ละสภาพิจารณาเห็นว่ามีเหตุผลและความจำเป็นในกิจการของแต่ละสภาซึ่งไม่อยู่ในขอบข่ายของคณะกรรมการวิสามัญคณะใดคณะหนึ่ง หรือเป็นเรื่องที่คาบเกี่ยวกับขอบข่ายความรับผิดชอบของคณะกรรมการสามัญหลายคณะ ควรได้รับฟังความคิดเห็นจากผู้มีความรู้และผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย เมื่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว จะสิ้นสภาพไปยกเว้น คณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการวุฒิสภา ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ตลอดวาระของวุฒิสภา

3. คณะกรรมาธิการร่วมกัน คือ กรรมาธิการที่สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาแต่งตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่วุฒิสภาได้แก้ไขเพิ่มเติมและสภาผู้แทนราษฎรไม่เห็นชอบด้วย เพื่อหาทางปรองดองให้ได้ข้อยุติในความคิดเห็นที่แตกต่างกันระหว่างวุฒิสภากับสภาผู้แทนราษฎรในร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

4. คณะกรรมาธิการเต็มสภา คือ คณะกรรมาธิการที่ประกอบด้วยสมาชิกทุกคนในสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา โดยมีประธานของแต่ละสภาทำหน้าที่เป็นประธาน เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับใดฉบับหนึ่งทั้ง 3 วาระในแต่ละสภา

5. คณะกรรมาธิการร่วมกันของรัฐสภา คือ คณะกรรมาธิการที่เกิดขึ้นจากการแต่งตั้งของที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเพื่อทำหน้าที่พิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตามที่ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภามอบหมาย ซึ่งกำหนดเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องพิจารณาในที่ประชุมรัฐสภา

6. คณะกรรมาธิการทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติและพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอซึ่งให้ดำรงตำแหน่งใดตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

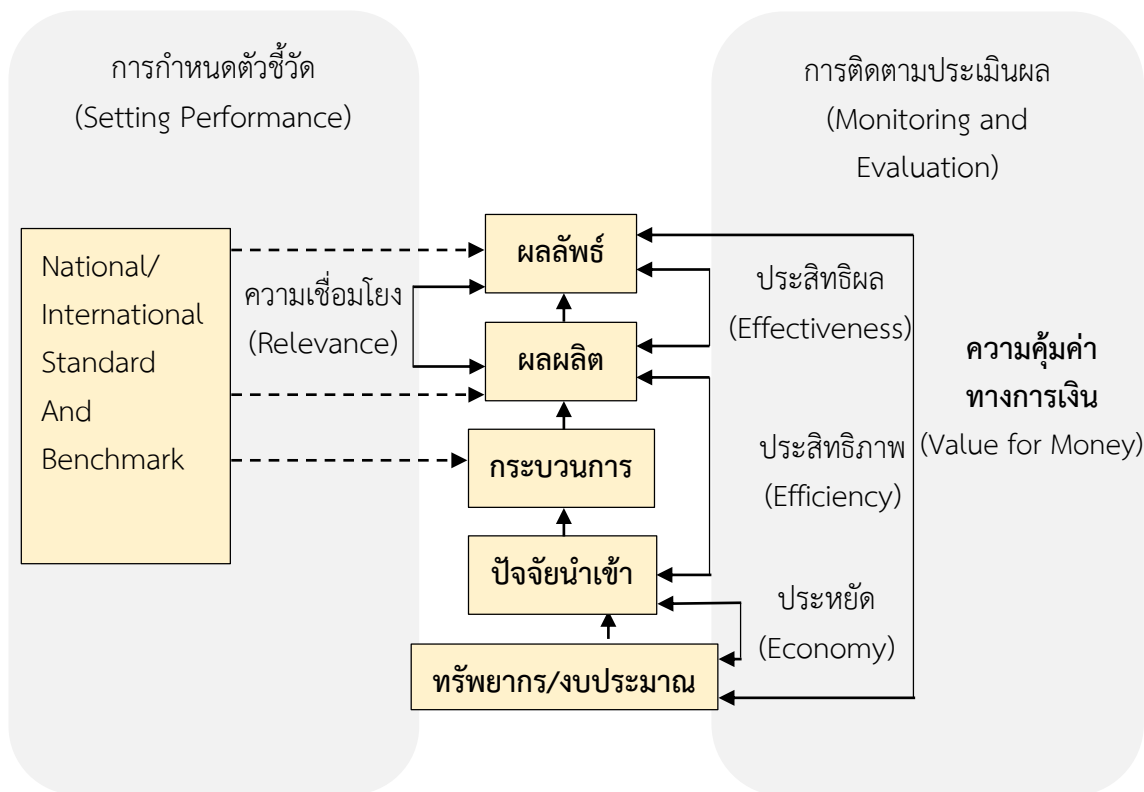
ในที่นี้ ขอนำเสนอกรณีคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 ข้อ 78 ให้วุฒิสภาตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาขึ้นเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริง ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูป

ประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในด้านที่เกี่ยวข้อง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาหรือตามที่วุฒิสภามอบหมาย ทั้งนี้ ภายใต้บทบาทและภารกิจที่รับผิดชอบของคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภานั้น ๆ โดยนอกจากที่กำหนดไว้ในหมวด 10 (ภารกิจด้านการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ) ให้คณะกรรมการ มีจำนวนยี่สิบหกคณะ แต่ละคณะประกอบด้วยกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่าสิบคน แต่ไม่เกินสิบเก้าคน โดยมีหน้าที่และอำนาจตามบทบาทภารกิจที่รับผิดชอบ

2.3 แนวคิดการติดตามตรวจสอบงบประมาณ

สำหรับกระบวนการติดตามและประเมินผลในปัจจุบันตามแนวคิดของ Robert S. Kaplan และ David P. Norton ได้เสนอแนวคิด Balanced Scorecard เพื่อใช้ในการวัดผลของกิจการที่จะทำให้ผู้บริหารระดับสูงเห็นภาพรวมขององค์กรได้ชัดเจนขึ้นโดยการวัดผล นอกจากการวัดทางการเงินที่เป็นผลของการดำเนินงานที่เกิดขึ้นมาแล้วต้องมีการวัดผลด้านกระบวนการบริหารงานการสร้างความปลอดภัยให้แก่ลูกค้า ตลอดจนสร้างนวัตกรรมและการเรียนรู้ให้แก่องค์กร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการสร้างอนาคตให้แก่องค์กรด้วย แนวคิดนี้ผู้บริหารสามารถประเมินศักยภาพโดยรวมขององค์กร ความสามารถในการแข่งขัน และอนาคตขององค์กรนั้น ๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยขอบเขตในการวัดผลตามแนวคิดของ Balanced Scorecard ภายใต้มุมมองแต่ละด้านนั้น จะประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ (Objective) เพื่อเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของแต่ละมุมมองที่ต้องการจะชี้วัด
2. ตัวชี้วัด (Performance Indication) คือ ตัวชี้วัดนั้นจะแสดงให้เห็นว่าองค์กรได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ในแต่ละด้านหรือไม่
3. เป้าหมาย (Target) คือ เป้าหมายหรือค่าตัวเลขที่ตั้งไว้ เพื่อให้องค์กรบรรลุถึงค่าเป้าหมายนั้น ๆ
4. แผนงาน/โครงการที่ตั้งใจ (Initiatives) คือ แผนการปฏิบัติงานที่มีการลำดับเป็นขั้น ๆ ในการจัดทำกิจกรรม

ภาพที่ 2.4 ความเชื่อมโยงการติดตามตรวจสอบงบประมาณ

ที่ผ่านมามองค์กรชั้นนำหลายแห่งได้นำเอาระบบ Balanced Scorecard ไปใช้ในการสร้างและปรับกลยุทธ์องค์กร โดยเมื่อได้ทำการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานทั้ง 4 มุมมองแล้ว ผลจากการวิเคราะห์จะสามารถนำมาใช้ปรับแผนกลยุทธ์องค์กร ซึ่งการขยายขอบเขตการใช้ประโยชน์ของ Balance Scorecard นี้เป็นปัจจัยที่สำคัญหนึ่งที่ทำให้ระบบนี้ ยังคงได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่องใน 10 กว่าปีที่ผ่านมา แนวคิด Balance Scorecard จะแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบขององค์กรใน 4 มุมมอง⁴ ดังนี้

1. มุมมองทางการเงิน (Financial Perspective) เป็นมุมมองที่จะตอบคำถามว่า เพื่อที่จะประสบความสำเร็จทางการเงิน องค์กรจะต้องเป็นอย่างไรในสายตาของผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของ หรือผู้ถือหุ้น/เจ้าของต้องการให้องค์กรประสบความสำเร็จทางการเงินอย่างไร เช่น กำไร อาจเป็นสิ่งที่ผู้ถือหุ้นต้องการมากที่สุด ดังนั้น กำไรจึงเป็นตัววัดตัวหนึ่งในมุมมองทางการเงิน เป็นต้น

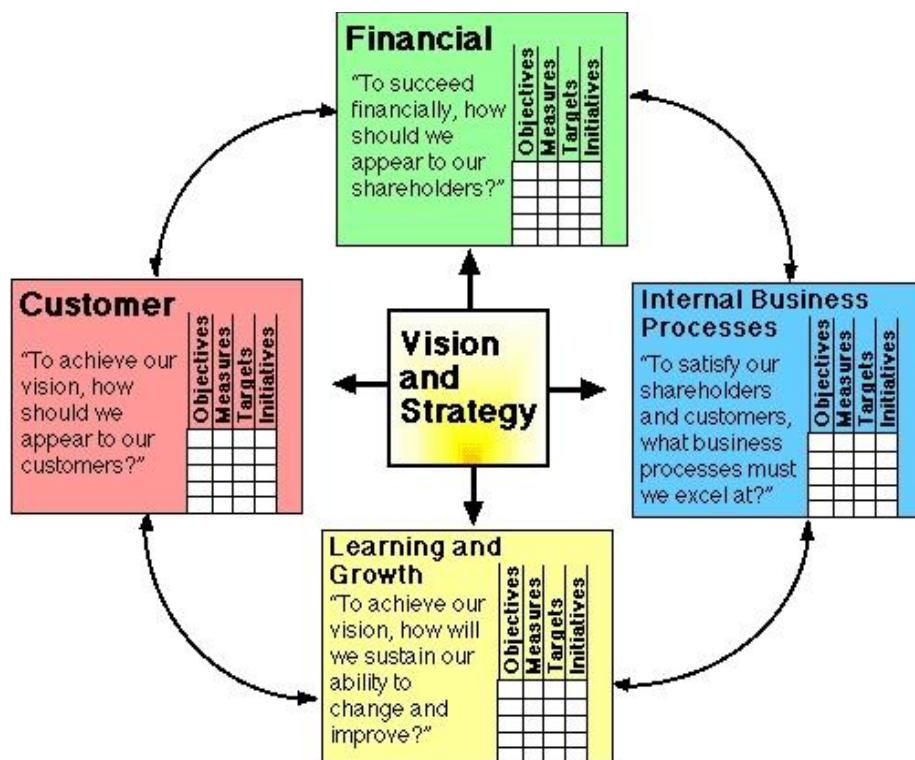
2. มุมมองด้านลูกค้า (Customer Perspective) เป็นมุมมองที่จะตอบคำถามว่า เพื่อจะบรรลุถึงเป้าหมายของกิจการ องค์กรจะต้องเป็นอย่างไรในสายตาของลูกค้า กล่าวคือ ลูกค้า

⁴ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ, (2546), การบริหารจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ตามยุทธศาสตร์ชาติ, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

ต้องการให้องค์กรเป็นอย่างไรในมุมมองของลูกค้า เช่น ลูกค้าอาจต้องการให้องค์กรสามารถผลิตของที่มีคุณภาพ ดังนั้น คุณภาพสินค้าก็จะเป็นตัววัดตัวหนึ่งในมุมมองทางด้านลูกค้า เป็นต้น

3. มุมมองทางด้านกระบวนการภายใน (Internal Business Process) เป็นมุมมองที่จะตอบคำถามที่ว่า เพื่อที่จะทำให้ผู้ถือหุ้นและลูกค้าเกิดความพอใจ องค์กรจะต้องมีการจัดการภายในอย่างไร คุณภาพ (Quality) ระยะเวลาในการผลิตสินค้าและบริหาร (Response Time) ต้นทุน (Cost) และการแนะนำผลิตภัณฑ์ใหม่ออกสู่ตลาด (New Product Introduction)

4. มุมมองทางการเรียนรู้และพัฒนา (Learning and Growth) เป็นมุมมองที่จะตอบคำถามที่ว่า องค์กรจะต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงอย่างไร เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างยั่งยืน เช่น ความพึงพอใจการทำงานของพนักงาน (Employee Satisfaction) ระบบข้อมูลด้านสารสนเทศ (Information System)

ภาพที่ 2.5 ความเชื่อมโยงมิติของ Balanced Scorecard

ประโยชน์ที่ได้จากการนำ Balanced Scorecard ไปใช้ในองค์กร

1. ช่วยให้เห็นผลการดำเนินงานขององค์กรดีขึ้น
2. ทำให้ทั้งองค์กรมุ่งเน้น และให้ความสำคัญต่อกกลยุทธ์ขององค์กร โดยต้องให้เจ้าหน้าที่ทั่วทั้งองค์กรให้ความสำคัญกับกลยุทธ์ขององค์กรมากขึ้น และเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ
3. ช่วยในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวัฒนธรรมขององค์กร โดยอาศัยการกำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมายเป็นเครื่องมือในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่

4. ทำให้พนักงานเกิดการรับรู้และเข้าใจว่างานแต่ละอย่างมีที่มาที่ไป อีกทั้ง ผลของงานตนเองจะส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของผู้อื่นและขององค์กรอย่างไร

ข้อดีของแนวคิด Balanced Scorecard

1. เป็นการประเมินในองค์กรรวม ที่ครอบคลุมทุกมิติต่าง ๆ ทั้งด้านการเงินและไม่ใช้การเงิน เพื่อให้เกิดความสมดุล
2. มีการเชื่อมโยงระหว่างการประเมินผลกับกลยุทธ์ขององค์กรอย่างเป็นระบบ ทำให้การประเมินมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน
3. ใช้เป็นเครื่องมือในการผลักดันกลยุทธ์องค์กรได้
4. เป็นการวัดตามมุมมองแบบเหตุและผล (Cause and Effect)
5. มีการพัฒนาแนวคิดอย่างต่อเนื่อง โดยนำผลจากประสบการณ์ในการปฏิบัติมาใช้ ทำให้สามารถนำไปใช้ได้จริงกับองค์กร

จากการศึกษาแนวคิดการติดตามตรวจสอบงบประมาณ ทำให้ได้พบข้อสรุปว่า ในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์มีการกำหนดตัวชี้วัดในแต่ละระดับ (กระบวนการ/ผลผลิต/ผลลัพธ์) เพื่อใช้ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ในขณะที่การติดตามประเมินผลเป็นองค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินภารกิจให้บรรลุเป้าหมายตามที่มุ่งหวังบนพื้นฐานของความคุ้มค่าทางการเงิน ซึ่งหลักการสำคัญทั่วไปในการติดตามประเมินผล ประกอบด้วย ทรัพยากร ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์ โดยให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ ความเชื่อมโยง ความคุ้มค่าทางการเงิน ความสำเร็จเชิงประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และความประหยัดเป็นสำคัญ

2.4 บทบาทของวุฒิสภาในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

2.4.1 การกำหนดบทนิยามของคำว่า “ติดตาม” “เสนอแนะ” และ “เร่งรัด”

- ก) ความหมายโดยทั่วไปที่ให้ไว้ในพจนานุกรม⁵
- “ติดตาม” หมายถึง ไปด้วย มาด้วย แสวงหาเพิ่มเติม สดับตรับฟังความเคลื่อนไหวไปเรื่อย ๆ
- “ข้อเสนอแนะ” หมายถึง ข้อคิดเห็นเชิงแนะนำที่เสนอเพื่อพิจารณา
- “เร่งรัด” หมายถึง เร่งอย่างกวัดขั่น
- ข) ความหมายโดยทั่วไปของนักวิชาการให้ไว้ ดังนี้
- นายพลเดช ปิ่นประทีป⁶ “การติดตาม” เป็นคำกริยา หมายความว่า ไปด้วย มาด้วย คอยดู ตามหา ตามข่าวหรือรับฟังความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง เทียบเคียงจากคำภาษาอังกฤษ อาทิ pay attention follow up take note of concern trail monitor watch

⁵ สืบค้นเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2563, จาก <https://www.dictionary.sanook.com>

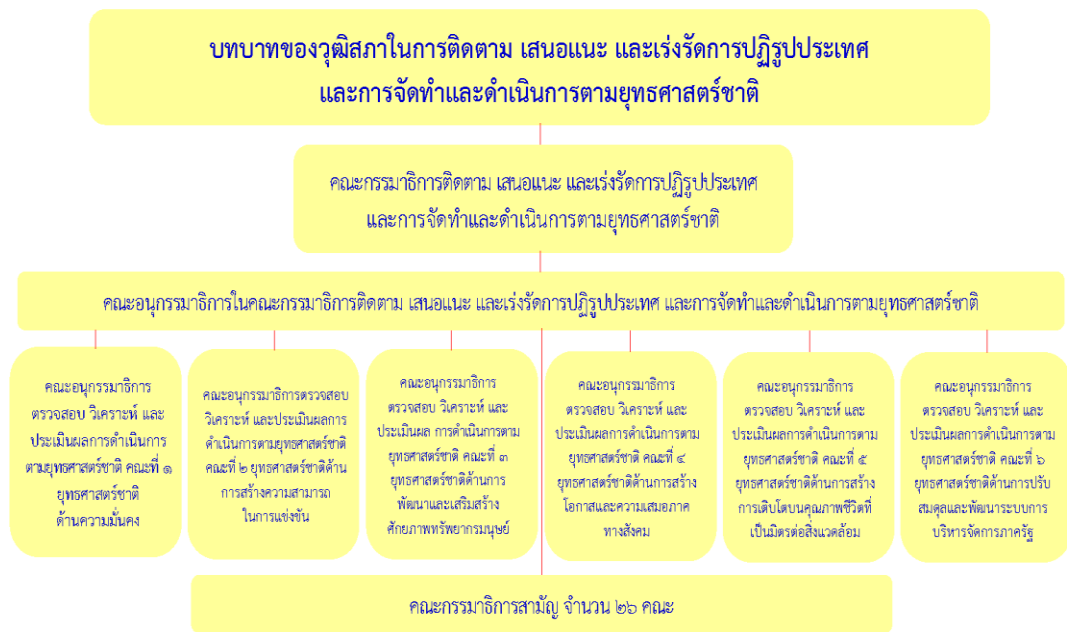
⁶ พลเดช ปิ่นประทีป. สืบค้นเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2563, จาก <https://www.csdi.or.th>

“เสนอแนะ” เป็นคำกริยา หมายความว่า แนะนำ แนะนำ ชี้แนะ หรือให้คำปรึกษา แนะนำ คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เทียบเคียง อาทิ recommend suggest refer advice counsel

“เร่งรัด” เป็นคำกริยา หมายความว่า เร่งอย่างจริงจัง เข้มงวดเพื่อให้ได้เร็วขึ้น คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เทียบเคียง อาทิ press quicken speed up accelerate

2.4.2 การตั้งคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 ข้อ 175 กำหนดว่า เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามมาตรา 270 วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ ให้วุฒิสภาดังตั้งคณะกรรมการสามัญขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง เป็นประธานคณะกรรมการ ประธานคณะอนุกรรมการ ซึ่งทำหน้าที่ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามข้อ 89 วรรคหนึ่ง ทุกคณะ และสมาชิกที่ประชุมวุฒิสภาเลือกตามข้อ 83 จำนวนห้าคน เป็นกรรมการ โดยคณะกรรมการ ตร. ตามวรรคหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ เร่งรัด กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ โดยมีโครงสร้างของคณะกรรมการ ดังนี้

ภาพที่ 2.6 โครงสร้างของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

2.4.3 ขั้นตอนการดำเนินการติดตามความคืบหน้าในการดำเนินการปฏิรูปประเทศ

การดำเนินการติดตามความคืบหน้าในการดำเนินการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (ตามคู่มือของคณะกรรมการธิการ ตสร.) อาจแบ่งขั้นตอนการดำเนินการ ได้เป็น 3 ส่วน คือ การติดตาม (ก่อนการดำเนินการ ระหว่างการดำเนินการ และเมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว) การวิเคราะห์ข้อมูล/การประเมินผล และการจัดทำข้อเสนอแนะ

2.4.3.1 การติดตาม การวิเคราะห์ข้อมูล/การประเมินผล และการจัดทำข้อเสนอแนะ

1) การติดตาม

(1) ก่อนดำเนินการ

คณะกรรมการธิการจะต้องมีการตรวจสอบในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

(1.1) มีการจัดทำแผนปฏิบัติการเชิงบูรณาการ (แผนระดับ 3) รวมถึง แผนการปฏิรูปประเทศ (ประเด็นการปฏิรูปประเทศ) หรือแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (แนวทางการพัฒนา) หรือไม่

(1.2) ถ้ามีแผนปฏิบัติการเชิงบูรณาการ (แผนระดับ 3) รวมถึง แผนการปฏิรูปประเทศ (ประเด็นการปฏิรูปประเทศ) หรือแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (แนวทางการพัฒนา) แผนดังกล่าวมีความเป็นไปได้หรือไม่ เป้าหมายตัวชี้วัดทุกไตรมาสหรือไม่ ชัดเจน วัดได้ หรือไม่

(1.3) ได้รับงบประมาณ หรือไม่ เพียงพอหรือไม่

(1.4) ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องที่ต้องร่วมปฏิบัติตามแผนมีความเข้าใจ ในแผนอย่างถ่องแท้หรือไม่

(1.5) ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนมากน้อยเพียงใด

(1.6) การดำเนินการในชั้นการวางแผนเป็นไปตามกำหนดเวลาที่วางไว้ หรือไม่

(1.7) ต้องมีการสรุปปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น

(2) ระหว่างดำเนินการ

คณะกรรมการธิการจะต้องมีการตรวจสอบในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

(2.1) การดำเนินการในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนใดของแผน

(2.2) เปรียบเทียบผลผลิต ผลลัพธ์ที่ได้ กับผลผลิต ผลลัพธ์ตามแผนที่ กำหนดไว้ (ทันเวลา/ตรงตามเป้า หรือไม่)

(2.3) การเบิกจ่ายงบประมาณเป็นอย่างไร

(2.4) การบริหารจัดการของส่วนราชการ มีการบูรณาการการทำงาน กันมากน้อยเพียงใด มีปัญหาอย่างไร หรือไม่

(2.5) ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการมากน้อยเพียงใด

(2.6) การดำเนินการมีผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน และรัฐบาล หรือไม่ มากน้อยเพียงใด

(2.7) ต้องมีการสรุปปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น

(3) เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ

คณะกรรมการจะต้องการตรวจสอบในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

(3.1) การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ระบุไว้หรือไม่

(3.2) การใช้จ่ายงบประมาณมีประสิทธิภาพหรือไม่ มีความคุ้มค่าหรือไม่

(3.3) ผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน และรัฐบาลเป็นอย่างไร

(3.4) ตอบโจทย์แผนการปฏิรูปประเทศ หรือยุทธศาสตร์ชาติ หรือไม่
อย่างน้อยเพียงใด

(3.5) ต้องมีการสรุปปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น

2) การวิเคราะห์ข้อมูล/การประเมินผล

การวิเคราะห์ข้อมูล/การประเมินผล ต้องนำปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่ได้จากการติดตามมาทำการวิเคราะห์และประเมินผลโดยมุ่งเน้นในประเด็นต่าง ๆ อย่างน้อย 4 ประเด็น ดังนี้

(1) การประเมินผล ผลผลิตและผลลัพธ์ ตรงตามแผนหรือไม่ เป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่

(2) การประเมินประสิทธิผล การใช้จ่ายงบประมาณ มีความคุ้มค่าหรือไม่ เป็นไปตามประมาณการหรือไม่

(3) การประเมินผลกระทบ ผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน และรัฐบาล เป็นอย่างไร ตรงตามที่วางแผนหรือไม่

(4) การประเมินประสิทธิภาพการบริหารจัดการ การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด มีการบูรณาการระหว่างส่วนราชการมากน้อยเพียงใด ประชาชนมีส่วนร่วมหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

3) การจัดทำข้อเสนอแนะ

(1) นำผลการวิเคราะห์และประเมินผลมาจัดทำเป็นข้อเสนอแนะ แนวทางการเร่งรัดในการดำเนินการต่อไป

(2) การจัดทำรายงาน : ควรประกอบด้วย

(2.1) ชื่อแผนงาน/โครงการ

(2.2) หน่วยรับผิดชอบ

(2.3) ความคืบหน้า เมื่อการรายงานครั้งที่แล้ว

(2.4) ผลการดำเนินการ ณ ปัจจุบัน (เวลาที่รายงาน)

(2.5) แนวโน้มการดำเนินการในภาพรวม

(2.6) ปัญหาที่ตรวจพบจนถึงปัจจุบัน

(2.7) แนวทางการแก้ไขปัญหา

(2.8) ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา และการเร่งรัดการดำเนินการ

(2.9) สรุปผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ในภาพรวม

**ภาพที่ 2.7 ขั้นตอนการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ
และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ**

2.4.3.2 การจัดทำข้อมูลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดฯ ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ตามการแบ่งความรับผิดชอบให้กับคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา และคณะกรรมการ ตสร. (เปรียบเสมือนปิรามิดจากล่างขึ้นบน)

1) คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ที่รับผิดชอบตามสัญลักษณ์ (สามเหลี่ยม)

คณะกรรมการดังกล่าวจะต้องจัดทำข้อมูลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดฯ ตามการแบ่งความรับผิดชอบในระดับ พันธกิจ/แนวทางการพัฒนา เพื่อส่งข้อมูลให้กับคณะกรรมการที่รับผิดชอบตามสัญลักษณ์ (สี่เหลี่ยม) ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่อยู่ในลำดับเหนือขึ้นไป ภายในระยะเวลาตามที่คณะกรรมการ ตสร. กำหนด

2) คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ที่รับผิดชอบตามสัญลักษณ์ (สี่เหลี่ยม)

เมื่อคณะกรรมการได้รับข้อมูลจากคณะกรรมการที่รับผิดชอบตามสัญลักษณ์ (สามเหลี่ยม) แล้ว คณะกรรมการดังกล่าวจะต้องจัดทำข้อมูลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดฯ ตามการแบ่งความรับผิดชอบในระดับ ประเด็น/แผนย่อย เพื่อส่งข้อมูลให้กับคณะกรรมการที่รับผิดชอบตามสัญลักษณ์ (วงกลม) ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่อยู่ในลำดับเหนือขึ้นไป ภายในระยะเวลาตามที่คณะกรรมการ ตสร. กำหนด

3) คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ที่รับผิดชอบตามสัญลักษณ์ (วงกลม)

เมื่อคณะกรรมการได้รับข้อมูลจากคณะกรรมการที่รับผิดชอบตามสัญลักษณ์ (สี่เหลี่ยม) แล้ว คณะกรรมการดังกล่าวจะต้องจัดทำข้อมูลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดฯ ตามการแบ่งความรับผิดชอบในระดับ ด้าน/ประเด็น เพื่อส่งข้อมูลให้กับคณะกรรมการ ตสร. โดยคณะอนุกรรมการทั้ง 6 คณะ ที่รับผิดชอบตามสัญลักษณ์ (หกเหลี่ยม) ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่อยู่ในลำดับเหนือขึ้นไป ภายในระยะเวลาตามที่คณะกรรมการ ตสร. กำหนด

4) คณะกรรมการ ตสร. (โดยคณะอนุกรรมการทั้ง 6 คณะ ที่รับผิดชอบตามสัญลักษณ์ (หกเหลี่ยม))

เมื่อคณะกรรมการ ตสร. ได้รับข้อมูลจากคณะกรรมการที่รับผิดชอบตามสัญลักษณ์ (วงกลม) แล้ว จะจัดส่งให้กับคณะอนุกรรมการทั้ง 6 คณะ เพื่อให้คณะอนุกรรมการแต่ละคณะจัดทำข้อมูลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดฯ ในภาพรวม เพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลเป็นรายงานเสนอต่อคณะกรรมการ ตสร. พิจารณา ภายในระยะเวลาตามที่คณะกรรมการ ตสร. กำหนด จากนั้นเมื่อคณะกรรมการ ตสร. ได้ให้ความเห็นชอบแล้วจะได้นำเสนอรายงานดังกล่าวต่อที่ประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไป

2.4.3.3 การกรอกข้อมูลตามแบบฟอร์มการรายงาน

1) เลือกรายการประเมินภายนอก Impact Assessment ของ (Organizational for Economic Co-operation and Development : OECD) เป็นกรอบการประเมินในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดฯ

2) 5Cs MATRIX TO AID DECISION MAKING PROCESS

2.4.3.4 การวิเคราะห์ประเด็นสำคัญที่ใช้ในการอภิปราย

- 1) บรรลุเป้าหมายหรือไม่ มากน้อยเพียงใด
- 2) ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับประชาชน/ประเทศชาติ
- 3) ประเด็นสำคัญที่ติดตาม
- 4) ข้อเสนอแนะ/ข้อบกพร่อง
- 5) การเร่งรัด ระดับความเสี่ยง การไม่บรรลุความสำเร็จ

2.4.3.5 การจัดทำรายงานเสนอต่อวุฒิสภา

คณะกรรมการธิการ ตสร. มีหน้าที่รวบรวมผลการศึกษา ข้อเสนอแนะ และแนวทางการเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติที่คณะกรรมการธิการสามัญประจำวุฒิสภาเสนอ นำมาวิเคราะห์บูรณาการจัดทำเป็นรายงานข้อเสนอแนะและแนวทางการเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์เชิงบูรณาการในภาพรวมแล้วรายงานต่อประธานวุฒิสภา

โดยมีกรอบเวลาการรายงานผลการพิจารณา (ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา) ดังนี้

- รายงานเฉพาะเรื่อง : โดยด่วน (นับแต่วุฒิสภาได้รับ)
- รายงาน 3 เดือน : ภายใน 30 วัน (นับแต่วุฒิสภาได้รับ)
- รายงาน 1 ปี : ภายใน 60 วัน (นับแต่วุฒิสภาได้รับ)

โดยในรายงานอย่างน้อยต้องมีเนื้อหา ประกอบด้วย

1) มีการปฏิบัติครบทุกกิจกรรม/แผนย่อย ตามที่ระบุไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ หรือแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ครบถ้วนหรือไม่ เพียงใด

2) กิจกรรม/แผนย่อยฯ ที่ได้ดำเนินการนั้น ได้ดำเนินการสอดคล้องกับแนวทางที่กำหนดหรือไม่ ทันเวลาหรือไม่ มีปัญหาหรือไม่ พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการดำเนินการต่อไป และหากล่าช้าจะมีวิธีการเร่งรัดการดำเนินการอย่างไร

3) การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศ หรือการดำเนินการตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติว่ามีผลสัมฤทธิ์มากน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับเป้าหมายที่กำหนด

4) ข้อเสนอแนะ แนวทางการเร่งรัดการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามแผนและบรรลุผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

เมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว จึงนัดหมายให้รัฐบาลมาชี้แจงและนำเสนอรายงานในที่ประชุมวุฒิสภา

1) กรณีรายงาน 3 เดือน นัดหมายให้รัฐบาลมาชี้แจงภายใน 1 เดือน หลังจากเสนอรายงานต่อวุฒิสภา

2) กรณีรายงาน 1 ปี นัดหมายให้รัฐบาลมาชี้แจงภายใน 2 เดือน หลังจากเสนอรายงานต่อวุฒิสภา

2.5 แนวคิดระบบจัดการฐานข้อมูล

2.5.1 ความหมายของฐานข้อมูล

มีคำอธิบายความหมายของ “ฐานข้อมูล” อยู่หลายความหมาย ตัวอย่างเช่น

โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์ (2552 : 7) ได้อธิบายไว้ว่า ฐานข้อมูล (Database) คือ แหล่งรวมของข้อมูลที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กัน โดยการจัดเก็บข้อมูลจะเป็นการจัดเก็บอย่างมีระบบ ปกติการจัดเก็บข้อมูลในลักษณะนี้จะนำคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการดำเนินงาน นับตั้งแต่การจัดเก็บตลอดจนถึงการเรียกใช้ข้อมูลร่วมกัน โดยไม่ต้องสนใจตำแหน่งที่ตั้งของข้อมูล กล่าวคือ ทางปฏิบัติเสมือนหนึ่งผู้ใช้เรียกใช้แฟ้มข้อมูลเฉพาะงานตนเองตามรูปแบบที่ต้องการ แต่ในความเป็นจริงข้อมูลเหล่านั้นอาจจัดอยู่ในรูปแบบหรือตำแหน่งที่แตกต่างจากผู้ใช้เรียกใช้ ลักษณะการเรียกใช้แบบนี้เรียกว่าความเป็นอิสระของข้อมูล (Data Independence) การใช้งานจะมีหลายรูปแบบ โดยชุดคำสั่งใช้งานเป็นชุดคำสั่งใช้งานประเภทระบบจัดการฐานข้อมูล (Database Management System) ทั้งนี้ การจัดเก็บข้อมูลในลักษณะนี้จะเป็นการนำมาซึ่งการเรียกใช้ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁷

พิมพ์ร่ำไพ เปรรมสมิทธิ์ (2538 : 3) ได้กล่าวถึงความหมายของฐานข้อมูลไว้ว่าเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลที่น่าเข้าระบบคอมพิวเตอร์ เมื่อพิจารณาว่าฐานข้อมูลนั้นเป็นแหล่งรวบรวมสะสมข้อมูลก็ดูว่าจะมีความหมายกว้าง ๆ ไม่เฉพาะเจาะจง อย่างไรก็ตาม เมื่อกล่าวถึงฐานข้อมูลสิ่งที่เป็นที่เข้าใจตรงกันก็คือ เป็นการรวบรวมข้อมูลที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มารวมกันอยู่รวมกันและข้อมูลดังกล่าวนั้น สามารถสืบค้น จัดเรียง ปรับปรุงให้ทันสมัยหรือเปลี่ยนแปลงได้โดยใช้โปรแกรมที่เรียกว่า ระบบจัดการฐานข้อมูล⁸

สรุปได้ว่า ฐานข้อมูล สามารถจัดเก็บข้อมูลให้มีความสัมพันธ์กันระหว่างแฟ้มข้อมูลหลาย ๆ แฟ้ม เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บ สามารถที่จะจัดเก็บ จัดเรียง เพิ่ม ลบ ปรับปรุง และค้นหาข้อมูลได้ โดยการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการจัดการฐานข้อมูล ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าระบบฐานข้อมูล (Database System) นับว่าเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งสำหรับระบบสารสนเทศแบบต่าง ๆ ที่ใช้คอมพิวเตอร์ ในการประมวลผล เนื่องจากฐานข้อมูลเป็นส่วนที่ใช้จัดเก็บข้อมูลนำเข้า (Input) ของทุกระบบสารสนเทศ การออกแบบระบบสารสนเทศ จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการออกแบบฐานข้อมูลด้วย ฐานข้อมูลที่ได้รับการออกแบบอย่างเหมาะสมจะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานภายในหน่วยงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะทำการดำเนินงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น เป็นผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุนเพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลภายในองค์กร

⁷ โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์. การวิเคราะห์และออกแบบระบบ. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดดูเคชั่น, หน้า 7.

⁸ พิมพ์ร่ำไพ เปรรมสมิทธิ์. ฐานข้อมูลบรรณานุกรม : การสร้างและการใช้. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 3.

2.5.2 หลักการที่สำคัญของการจัดการฐานข้อมูล⁹

2.5.2.1 ลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลเป็นแฟ้ม โดยกระจายอยู่ในหลาย ๆ แฟ้ม มักจะพบปัญหาของการปรับแก้ไขข้อมูล เพราะต้องคอยปรับปรุงข้อมูลให้ครบทุกแฟ้ม มิฉะนั้นจะพบกับปัญหาความซ้ำซ้อนของข้อมูล ซึ่งทำให้การบริหารข้อมูลทำได้ยาก ข้อมูลจึงควรได้รับการออกแบบและเก็บอยู่ในฐานข้อมูลที่ใดที่เดียวเพื่อลดความซ้ำซ้อน

2.5.2.2 กำหนดมาตรฐานข้อมูล ในการสร้างฐานข้อมูลจะต้องให้ข้อมูลที่จัดเก็บเป็นมาตรฐาน มีการกำหนดรหัสที่เป็นมาตรฐาน มีการกำหนดคำหลัก (keyword) หรือค่าที่ใช้แทนข้อมูลอย่างเดียวกันเพื่อให้ได้ความหมายต่อการใช้งานที่ดี

2.5.2.3 มีระบบป้องกันความปลอดภัยของข้อมูลที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูล จำเป็นต้องจัดแบ่งระดับความสำคัญของข้อมูลเพื่อกำหนดผู้ใช้ มีการควบคุมข้อมูล เพื่อบ่งบอกว่าใครจะเป็นผู้แก้ไขข้อมูลได้บ้าง มีการบันทึกประวัติการแก้ไขข้อมูลเพื่อตรวจสอบ ข้อมูลที่จัดเก็บนั้นอาจมีความสำคัญ ดังนั้น การแก้ไขหรือปรับปรุงข้อมูลโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์นั้นอาจทำให้ข้อมูลเสียหายได้

2.5.2.4 มีความเป็นอิสระจากโปรแกรม ระบบจัดการฐานข้อมูลที่ดีจะต้องเป็นระบบที่ข้อมูลและฐานข้อมูลมีความเป็นอิสระจากโปรแกรม ทำให้สามารถใช้โปรแกรมจัดการฐานข้อมูลใด ๆ จัดการฐานข้อมูลได้ การออกแบบให้ข้อมูลเป็นอิสระนี้ทำให้ข้อมูลใช้ได้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ทุกรูปแบบ

2.5.2.5 รวมข้อมูลเป็นฐานข้อมูลกลาง แต่เดิมมีการเก็บข้อมูลแยกเป็นแฟ้มกระจาย กระจาย จึงต้องเก็บข้อมูลด้วยเทป แต่ในปัจจุบันด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยสามารถรวบรวมข้อมูลเข้าด้วยกันเป็นฐานข้อมูลกลาง ทำให้ระบบการทำงานใช้ข้อมูลร่วมกันได้

ทั้งนี้ การดำเนินงานฐานข้อมูลจะต้องมีการจัดการเตรียมฐานข้อมูลและบริหารข้อมูล โดยจัดแบ่งแยกการปรับปรุงข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้อง หน้าที่หลักของผู้บริหารฐานข้อมูลจึงประกอบด้วยการจัดเก็บข้อมูล การติดต่อประสานงานกับแหล่งข้อมูลและที่มาของข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล แบ่งกลุ่ม จัดลำดับ กำหนดรหัสข้อมูล สรุปผลทำรายงาน คำนวณเก็บรักษาข้อมูล โดยต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและเชื่อถือได้ของข้อมูล การค้นหาข้อมูล การสำรวจข้อมูล และเผยแพร่แจกจ่ายข้อมูล

2.5.3 การออกแบบและพัฒนาโปรแกรมฐานข้อมูล¹⁰

การพัฒนาโปรแกรมฐานข้อมูล มีขั้นตอนการพัฒนาระบบ ดังนี้

2.5.3.1 การวิเคราะห์ปัญหา (Problem Analysis)

การวิเคราะห์ปัญหาเป็นขั้นตอนแรกของการพัฒนาโปรแกรม คือ เมื่อได้รับปัญหาหรืองาน จะต้องทำการวิเคราะห์หรือศึกษาปัญหาเสียก่อนว่า จะให้ทำอะไร ซึ่งควรทำการวิเคราะห์และแจกแจงส่วนสำคัญ ดังนี้

⁹ การจัดการฐานข้อมูล. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2563, จาก <http://www.chakham.ac.th/technology/lesson22/database201.html>

¹⁰ วันพร บัณฑิต และธนาวรรณ จันทรัตน์ไพบูลย์. คอมพิวเตอร์เบื้องต้นและการพัฒนาระบบสารสนเทศ. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

1) วิเคราะห์ว่าข้อมูลที่จะนำเข้าไปประมวลผลนั้นมีอะไรบ้าง รูปแบบเป็นอย่างไร จำนวนเท่าไร

2) วิเคราะห์ว่าผลลัพธ์มีอะไรบ้าง

3) สูตรหรือทฤษฎีที่จะใช้เพื่อให้ได้ผลลัพธ์เป็นอย่างไร

4) เงื่อนไขในการประมวลผลหรือข้อจำกัดบางอย่าง (ถ้ามี)

2.5.3.2 การออกแบบขั้นตอนสำหรับโปรแกรม (Program Design)

การออกแบบขั้นตอนสำหรับโปรแกรม ในขั้นตอนนี้เป็นการออกแบบรายละเอียดของข้อมูลนำเข้า ผลลัพธ์ และขั้นตอนสำหรับโปรแกรม กำหนดลำดับและความครบถ้วนของขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบอย่างไร มีลำดับก่อนหลังอย่างไร เพื่อการออกแบบเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรกำหนดชื่อเขตหรือรายการข้อมูล ผลลัพธ์ต่าง ๆ ขึ้นด้วย ดังนั้น การออกแบบขั้นตอนสำหรับโปรแกรมขึ้นก่อนการเขียนโปรแกรมจะช่วยให้ขั้นตอนในการเขียนโปรแกรมถูกต้องรัดกุม

2.5.3.3 การเขียนโปรแกรม (Program Coding)

การเขียนโปรแกรมขั้นตอนนี้เป็นการเขียนคำสั่งด้วยภาษาคอมพิวเตอร์ เช่น ภาษาเบสิก ภาษาฟอร์แทรน ภาษาโคบอล ภาษาปาสคาล ภาษาซี ภาษาจาวา ฯลฯ เพื่อให้เครื่องคอมพิวเตอร์เข้าใจและสามารถทำงานตามขั้นตอนที่ได้ออกแบบไว้ ในการเขียนคำสั่งต้องคำนึงถึงกฎเกณฑ์และหลักไวยากรณ์ของภาษาคอมพิวเตอร์ให้ถูกต้อง เนื่องจากหากมีข้อผิดพลาดในส่วนนี้เกิดขึ้น โปรแกรมภาษาจะไม่สามารถแปลความหมายของคำสั่งนั้นได้

2.5.3.4 การทดสอบโปรแกรม (Program Testing)

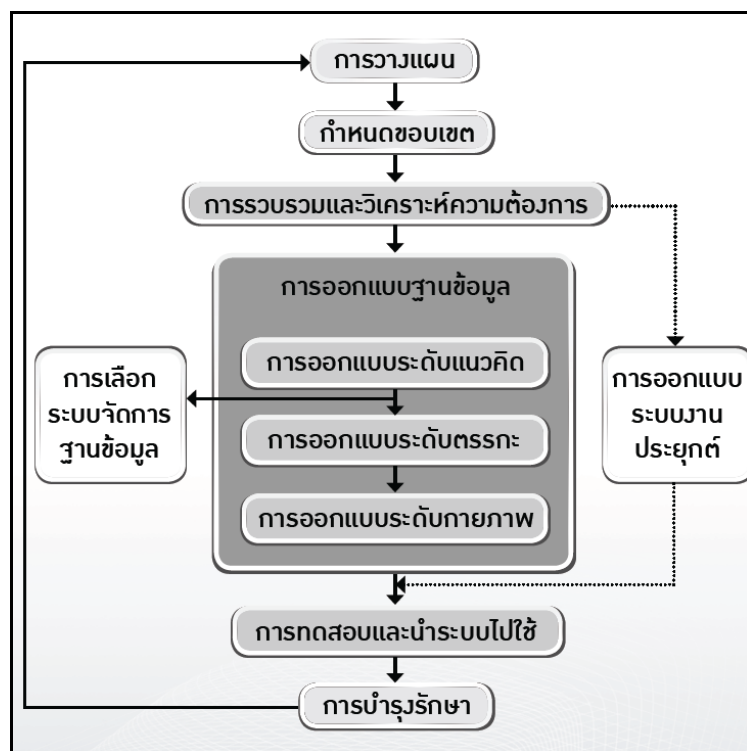
การทดสอบโปรแกรม โปรแกรมที่เขียนขึ้นผ่านขั้นตอนการประมวลผลเรียบร้อยแล้วได้ผลลัพธ์ออกมานั้น ไม่ได้หมายความว่าเราได้ผลลัพธ์ถูกต้องตามความต้องการเสมอไป เนื่องจากโปรแกรมอาจมีขั้นตอนการทำงานที่ไม่ถูกต้อง หรือมีการกำหนดการทำงานไม่ตรงกับที่ต้องการ ฉะนั้น เพื่อให้ได้โปรแกรมไว้ใช้งานอย่างมั่นใจและเชื่อถือได้ ก็ต้องมีการทดสอบโปรแกรมเสียก่อน วิธีการทดสอบนี้ทำได้โดยการสั่งให้เครื่องปฏิบัติตามคำสั่งในโปรแกรม แล้วนำผลลัพธ์ที่ได้มาตรวจสอบกับผลลัพธ์ที่มีความถูกต้อง เพื่อให้แน่ใจในผลลัพธ์ที่ได้มาว่าถูกต้องและน่าเชื่อถือได้ ควรทำการทดสอบหลาย ๆ ครั้ง

2.5.3.5 การทำเอกสารประกอบโปรแกรม (Program Documentation)

การทำเอกสารประกอบโปรแกรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาระบบ เมื่อจำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมเดิมที่มีอยู่หรือพัฒนาโปรแกรมขึ้นมาใหม่แทนโปรแกรมเดิมที่อาจมีสาเหตุมาจากโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นเมื่อมีการใช้งานมาระยะหนึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น เช่น ใช้งาน คน หรือระบบเครื่องอาจเปลี่ยนไปจากเดิม ซึ่งทำให้โปรแกรมที่มีอยู่ไม่เหมาะสม

2.5.3.6 การบำรุงรักษา (Program Maintenance)

การบำรุงรักษาโปรแกรมเป็นขั้นตอนของการดูแลโปรแกรมให้มีความเหมาะสมกับงานตลอดเวลา เพราะงานใด ๆ ก็ตามใช้ไปสักระยะหนึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงของข้อมูล ผลลัพธ์ วิธีการหรือขั้นตอนไปจากเดิม ทำให้โปรแกรมที่มีใช้อยู่ไม่สามารถทำงานให้ถูกต้องได้ทั้งหมด จึงต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้เป็นปัจจุบันเพื่อตอบสนองกับการทำงานได้ตลอดเวลา

ภาพที่ 2.8 ขั้นตอนการพัฒนาระบบ¹¹

2.6 แผนปฏิบัติการราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พ.ศ. 2563 - 2565

วิสัยทัศน์ (VISION)

เป็นองค์กรหลักด้านนิติบัญญัติของประเทศที่มีสมรรถนะสูง ในการสนับสนุนภารกิจวุฒิสภา เพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม

พันธกิจ

1. สนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจด้านนิติบัญญัติ
2. สนับสนุนภารกิจด้านการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ
3. ยกระดับการพัฒนาทางด้านกฎหมายและงานด้านวิชาการของวุฒิสภา
4. บริหารจัดการให้เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง ทันสมัย ตามหลักธรรมาภิบาล และทันต่อการเปลี่ยนแปลง
5. พัฒนาและเสริมสร้างการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

¹¹ แนวทางการพัฒนาระบบฐานข้อมูล. วิไลภรณ์ ศรีไพศาล. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2563, จาก http://www.stabundamrong.go.th/web/book/53/b6_53.pdf

วัฒนธรรมองค์กร/ค่านิยมหลัก

สามัคคีมีวินัย สุจริตโปร่งใส รอบรู้งานสภา มีจิตอาสา มุ่งงานสภาสัมฤทธิ์

แผนปฏิบัติราชการ

แผนปฏิบัติราชการ	เป้าหมาย	แนวทางการพัฒนา
แผนปฏิบัติราชการเรื่องที่ 1 ¹² ยกระดับการสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ	1. สนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติอย่างมีประสิทธิภาพ 2. พัฒนางานด้านกฎหมายและด้านวิชาการ รวมทั้งข้อมูลการวิจัยที่ตอบสนองต่อความต้องการของวุฒิสภา	1. ยกระดับการพัฒนางานด้านกฎหมาย 2. พัฒนาเครือข่ายและความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนงานวุฒิสภา
แผนปฏิบัติราชการเรื่องที่ 2 พัฒนางานด้านการติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ และการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ	สนับสนุนการติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ และการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ของวุฒิสภาอย่างมีประสิทธิภาพ	พัฒนากลไกการสนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจของวุฒิสภาในการติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ และการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ
แผนปฏิบัติราชการเรื่องที่ 3 พัฒนาศักยภาพของบุคลากร เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการเชิงรุก และทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต	1. เพื่อให้มีนโยบายและระบบหรือกลไกในการบริหารงานบุคคลที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และการเปลี่ยนแปลงในอนาคต 2. เพื่อพัฒนาบุคลากรทุกประเภทให้มีความรู้ความสามารถสูง มีทักษะการคิดวิเคราะห์ และสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง	1. พัฒนาระบบบริหารทรัพยากรบุคคลให้สอดคล้องและสนับสนุนภารกิจขององค์กร ทั้งในปัจจุบันและอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ 2. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถได้อย่างเป็นระบบและหลากหลาย 3. สร้างเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากร ทั้งสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการปฏิบัติงานภายในองค์กร

¹² สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักนโยบายและแผน. (2562). แผนปฏิบัติราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พ.ศ. 2563 - 2565. กรุงเทพมหานคร: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2562), หน้า 33 - 36.

แผนปฏิบัติราชการ	เป้าหมาย	แนวทางการพัฒนา
		4. ส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตนตามประมวลจริยธรรม เพื่อให้เอื้อต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร
<p>แผนปฏิบัติราชการเรื่องที่ 4 พัฒนาขีดความสามารถขององค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง</p>	<p>1. เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพ มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย</p> <p>2. เพื่อพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาให้มีการเชื่อมโยงและบูรณาการเพื่อสามารถสนับสนุนกระบวนการนิติบัญญัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>3. เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบความมั่นคงปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลรองรับการให้บริการได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม</p> <p>4. เพื่อพัฒนาขีดความสามารถและเสริมสร้างศักยภาพของสมาชิกวุฒิสภาและบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาให้สามารถใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการคิดวิเคราะห์ ปรับใช้เทคโนโลยีใหม่ได้ตลอดเวลา</p>	<p>1. พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย</p> <p>2. ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน</p> <p>3. พัฒนาระบบงานและฐานข้อมูล โดยมีการบูรณาการการเปิดกว้างและเชื่อมโยงกันเพื่อมุ่งสู่การเป็น Digital Senate</p> <p>4. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบความมั่นคงปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นไปตามมาตรฐานสากล</p> <p>5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกวุฒิสภา และบุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ระบบ Digital อย่างมีประสิทธิภาพ มีการคิดวิเคราะห์ ปรับใช้เทคโนโลยีได้ตลอดเวลา</p>
<p>แผนปฏิบัติราชการเรื่องที่ 5 พัฒนาและเสริมสร้างการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น</p>	<p>1. ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจและการรับรู้ที่ดีในทางการเมืองการปกครองในระบอบ</p>	<p>1. เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและมีส่วนร่วมอย่างถูกต้องต่อการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี</p>

แผนปฏิบัติการ	เป้าหมาย	แนวทางการพัฒนา
ประชุม และส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของประชาชน	<p>ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข</p> <p>2. ประชาชนและภาคประชา สังคมมีส่วนร่วมทางการเมือง ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ</p>	<p>พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และวัฒนธรรมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย</p> <p>2. จัดทำสื่อเกี่ยวกับการให้ ความรู้ทางด้านการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข เพื่อเผยแพร่ให้แก่ ประชาชนผ่านหน่วยงาน และช่องทางต่าง ๆ</p> <p>3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในทางการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข และวัฒนธรรมทาง การเมืองในระบอบ ประชาธิปไตยของวุฒิสภา</p>

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

การจัดทำเอกสารวิชาการ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา” มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และค้นหารูปแบบในการจัดทำกระบวนการสนับสนุน การปฏิบัติงานของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เพื่อรองรับภารกิจของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้ศึกษาได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล จากเอกสารหรือการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

3.1 รูปแบบวิธีการศึกษา

3.1.1 การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research)

คณะผู้ศึกษาได้ดำเนินการกระบวนการศึกษา โดยการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร หรือการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) เพื่อทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบ การพัฒนาระบบ เพื่อสนับสนุนงานของคณะกรรมการ ตสร. โดยเริ่มต้นจากการศึกษาข้อความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายของแนวความคิดในทางปรัชญา ความหมาย และกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ดังนี้

3.1.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ประกอบด้วย แนวความคิดที่ต้องการให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ” เพื่อความผาสุกของคนไทยทุกคน

3.1.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและแผน การปฏิรูปประเทศ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

3.1.1.3 แนวคิดตามหลักการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564

3.1.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทคณะกรรมการ และการติดตามตรวจสอบ งบประมาณ

3.1.1.5 แนวคิดหลักการสำคัญของระบบการจัดการฐานข้อมูล การออกแบบ และพัฒนาโปรแกรมฐานข้อมูล

3.1.1.6 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2564)

3.1.1.7 แนวนโยบายตามแผนปฏิบัติการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พ.ศ. 2563

- 2565

3.1.2 การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)

การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง หรือที่นิยมเรียกกันว่า การสัมภาษณ์แบบชี้แนะ (Guided interview) เป็นกระบวนการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่คณะผู้ศึกษาได้กำหนดให้มีการวางแผนการสัมภาษณ์ไว้ก่อนล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอน และข้อคำถามในการสัมภาษณ์จะมีการเตรียมหัวข้อคำถามแบบหลวม ๆ หรือเป็นการสัมภาษณ์แบบปลายเปิดที่มีคำสำคัญ (Keywords) เป็นเครื่องชี้แนะในการสัมภาษณ์ มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้าง และพร้อมที่จะมีการปรับเปลี่ยนถ้อยคำของข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับผู้มีส่วนร่วมในการศึกษาหรือผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ในแต่ละสถานการณ์การสัมภาษณ์หรือสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป อันจะทำให้ได้มาซึ่งการทราบถึงข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่มีความหลากหลายในมิติต่าง ๆ จากผู้มีส่วนร่วมในการศึกษาหลาย ๆ คน

3.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษา

คณะผู้ศึกษาได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ ตลอดจนบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีความสำคัญในกระบวนการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เพื่อรองรับภารกิจของคณะกรรมการการ ตสร. ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบถึงนัยของแนวความคิดในทางปรัชญา ตลอดจนแนวความคิดและทฤษฎีทางด้านกระบวนการหรือกลไกเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาระบบสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ภายในหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งทฤษฎีทางด้านต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการดังกล่าว โดยดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive random) อันเป็นการเลือกตัวอย่างที่คณะผู้ศึกษาได้ดำเนินการพิจารณาเลือกกลุ่มตัวอย่างร่วมกัน เพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่ได้รับจากกระบวนการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังกล่าว มาดำเนินการประมวลผลข้อมูลอันนำไปสู่การค้นหารูปแบบแนวทางการพัฒนาระบบการสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม โดยในส่วนของการกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการสัมภาษณ์นี้ คณะผู้ศึกษาได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย

3.2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการ ประกอบด้วย สมาชิกวุฒิสภาที่เป็นกรรมการติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และในฐานะผู้แทนจากคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาทั้ง 26 คณะ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ ประธานคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย รวมถึงตัวแทนขององค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน และเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะที่สามารถเป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงทางความคิดระหว่างกลุ่มคนในทุกภาคส่วนของสังคม ที่ภาคประชาสังคมโดยทั่วไปให้การยอมรับในการแสดงบทบาททางด้านต่าง ๆ

3.2.2 ผู้บริหารของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการในการปฏิบัติงานทางด้านการพัฒนาระบบสนับสนุนงานของคณะกรรมการธิการ ตสร.

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คณะผู้ศึกษาได้กำหนดกระบวนการหรือแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลใน 2 ลักษณะ ได้แก่

3.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการและข้อมูลจากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการหรือจากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศนั้น คณะผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา รวมถึงแหล่งข้อมูลจากส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และแหล่งข้อมูลทางเว็บไซต์ที่ปรากฏบนอินเทอร์เน็ตประเภทต่าง ๆ เช่น รายงานการศึกษาวิจัยประเภทต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้เป็นส่วนประกอบในกระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

3.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) หรือการสัมภาษณ์แบบชี้แนะ (Guided interview)

สำหรับแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างนั้น คณะผู้ศึกษาได้มีการวางแผนเพื่อเตรียมการสัมภาษณ์ไว้ก่อนล่วงหน้า โดยการขอความร่วมมือจากกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อขอสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ไม่ว่าจะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ หรือนักวิชาการที่ปฏิบัติงานอยู่ในคณะกรรมการธิการ ทั้ง 26 คณะ รวมทั้งผู้บริหารของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งในกระบวนการสัมภาษณ์จะมีการกำหนดข้อคำถาม ซึ่งไม่เป็นการแน่นอนตายตัว แต่สามารถปรับคำถามและพัฒนาคำถามให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงในการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง และใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงของผู้มีส่วนร่วมในการศึกษาหรือผู้ให้สัมภาษณ์ โดยการขออนุญาตจากผู้มีส่วนร่วมในการศึกษาหรือผู้ให้สัมภาษณ์ก่อนทำการบันทึกเสียง เพื่อที่จะนำแนวความคิดหรือข้อเสนอแนะที่ได้รับจากผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการธิการต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับกระบวนการในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น คณะผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) มาใช้ในกระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล โดยดำเนินการร่วมกับกระบวนการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) โดยกระบวนการและวิธีการวิเคราะห์อื่นจะได้ดำเนินการตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

3.4.1 คณะผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยนำคำสัมภาษณ์จากผู้ถูกสัมภาษณ์ มาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของแต่ละบุคคล และจัดลำดับความสำคัญและคุณลักษณะของข้อมูล

3.4.2 นำข้อมูลการสัมภาษณ์ที่จัดลำดับแล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลทางเอกสารวิชาการต่าง ๆ รวมถึงแนวคิดทฤษฎี เพื่อที่จะได้ทราบถึงลักษณะที่คล้ายคลึงหรือความแตกต่างกันของข้อมูล

3.4.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลจากการศึกษาเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ นำมาวิเคราะห์และประมวลผลร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในแง่ต่าง ๆ ของข้อมูลเข้าด้วยกันตามข้อเท็จจริง โดยผลการวิเคราะห์จะออกมาในลักษณะของการพรรณนา เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อค้นพบรูปแบบที่สำคัญที่นำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะ ในการกำหนดสาระสำคัญของแนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานของคณะกรรมการธิการ ตสร. ต่อไป

บทที่ 4 ผลการพิจารณา

จากการกำหนดวิธีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา ทั้งด้านของการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในวงงานของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา ปรากฏผลการศึกษาจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ แบ่งเป็นหัวข้อ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบกระบวนการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา และคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา

4.1.1 การเปรียบเทียบกระบวนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา และคณะกรรมการ ตสร.

ประเด็น	คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา	คณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา
องค์ประกอบ คณะกรรมการ	<ol style="list-style-type: none">วุฒิสภาเลือกหรือแต่งตั้งจากบุคคลผู้เป็นสมาชิกของวุฒิสภาเท่านั้นประกอบเป็นคณะกรรมการมีจำนวน 26 คณะ แต่ละคณะประกอบด้วย กรรมการจำนวนไม่น้อยกว่า 10 คน แต่ไม่เกิน 19 คนคณะกรรมการแต่ละคณะประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการ โฆษก และตำแหน่งอื่นตามความจำเป็นจากการเลือกของกรรมการในคณะนั้น ๆ	<ol style="list-style-type: none">เป็นคณะกรรมการที่วุฒิสภาตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามมาตรา 270 วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ โดยมีองค์ประกอบดังนี้<ul style="list-style-type: none">รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง เป็นประธานคณะกรรมการประธานคณะอนุกรรมการ ซึ่งทำหน้าที่ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ในคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาทุกคณะ

ประเด็น	คณะกรรมการธิการสามัญประจำวุฒิสภา	คณะกรรมการธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา
		<p>- สมาชิกที่ประชุมวุฒิสภาเลือกตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 ข้อ 83 จำนวน 5 คน เป็นกรรมการ</p>
<p>หน้าที่และอำนาจ/ บทบาทสำคัญ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ 2. กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาหรือตามที่วุฒิสภามอบหมาย 3. รายงานผลการดำเนินการตาม ข้อ 1. และ 2. ต่อวุฒิสภา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ในภาพรวมให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ 2. ศึกษาวิเคราะห์รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่คณะรัฐมนตรีเสนอต่อรัฐสภา ตามมาตรา 270 วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญ 3. ศึกษาวิเคราะห์รายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามแผนการปฏิรูปประเทศและตามยุทธศาสตร์ชาติ และรายงานเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศหรือยุทธศาสตร์ชาติ ที่ต้องนำเสนอตามกฎหมาย 4. รวบรวมและจัดทำสรุปผลการศึกษาวิเคราะห์รายงานผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่คณะรัฐมนตรีเสนอต่อรัฐสภา ทุกสามเดือนตามมาตรา 270 วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญ และรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามแผนการปฏิรูปประเทศและตามยุทธศาสตร์ชาติที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอต่อวุฒิสภา ตามกฎหมาย

ประเด็น	คณะกรรมการธิการสามัญประจำวุฒิสภา	คณะกรรมการธิการติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและการจัดทำและการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา
		<p>5. กำหนดแนวทางดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามรัฐธรรมนูญ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ</p> <p>6. ประสานงานกับคณะกรรมการธิการสามัญประจำวุฒิสภาอื่นทุกคณะ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางในข้อ 4. และผลักดันให้คณะกรรมการดังกล่าวมีการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ</p> <p>7. พิจารณาศึกษา ร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศของรัฐธรรมนูญ ร่วมกับคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการ เป็นการล่วงหน้า และรายงานต่อประธานวุฒิสภา เพื่อเสนอที่ประชุมวุฒิสภาทราบ ก่อนการพิจารณาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา</p> <p>8. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินการติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ</p> <p>9. จัดให้มีระบบและฐานข้อมูลเกี่ยวกับการติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ที่วุฒิสภาและคณะกรรมการได้จัดทำขึ้น พร้อมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และกำกับดูแลให้ข้อมูลที่มีอยู่นั้นถูกต้องเป็นปัจจุบัน</p>

ประเด็น	คณะกรรมการธิการสามัญประจำวุฒิสภา	คณะกรรมการธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา
		10. ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ในการปฏิรูปประเทศและการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย
ขั้นตอนการดำเนินงาน	<p>1. ในการสอบหาข้อเท็จจริง คณะกรรมการอาจมีมติให้ คณะอนุกรรมการช่วยรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ก่อนการสอบหาข้อเท็จจริงก็ได้</p> <p>2. ในกระบวนการสอบหาข้อเท็จจริงศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ คณะกรรมการสามารถเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใด มาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็น ในกิจการที่กระทำ หรือในเรื่องที่พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาอยู่ตามมาตรา 129 วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญได้</p> <p>3. เมื่อคณะกรรมการได้กระทำการ กิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาหรือตาม ที่วุฒิสภามอบหมายเสร็จแล้ว ให้รายงานต่อวุฒิสภาในที่ประชุมวุฒิสภา ซึ่งจะมีการจัดทำรายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษาแล้วแต่กรณี เพื่อเสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป</p>	<p>1. เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับ รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่ คณะรัฐมนตรีเสนอต่อรัฐสภาตามมาตรา 270 วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ ประธานวุฒิสภา จะส่งรายงานนั้นมายัง คณะกรรมการ ๓ สสร. พร้อมกับ คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ในคราวเดียวกัน</p> <p>2. คณะกรรมการ ๓ สสร. กำหนดแนวทางในการจัดทำรายงานผลการศึกษาข้อเสนอนแนะ และแนวทางการเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาดำเนินการไปในแนวทางเดียวกัน</p> <p>3. คณะกรรมการ ๓ สสร. รวบรวมผลการศึกษา ข้อเสนอนแนะ และแนวทางการเร่งรัดของแต่ละคณะกรรมการ ประจำวุฒิสภาที่ได้จัดทำไว้</p> <p>4. คณะกรรมการ ๓ สสร. นำผลการศึกษาในข้อ 3. มาวิเคราะห์ โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์อย่างบูรณาการ เพื่อจัดทำเป็นรายงานข้อเสนอนแนะและแนวทางในการเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในภาพรวม</p>

ประเด็น	คณะกรรมการสิทธิการสามัญประจำวุฒิสภา	คณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา
	<p>4. ในการรายงานต่อที่ประชุมวุฒิสภา ถ้าคณะกรรมการมีข้อสังเกตหรือข้อเสนอนแนะที่คณะรัฐมนตรี ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระ องค์การอัยการ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรทราบหรือควรปฏิบัติ และวุฒิสภาเห็นด้วยกับข้อสังเกตหรือข้อเสนอนแนะของคณะกรรมการ ให้ประธานวุฒิสภาส่งรายงานและข้อสังเกตหรือข้อเสนอนแนะไปยังหน่วยงานดังกล่าว</p> <p>5. วุฒิสภา โดยคณะกรรมการติดตามการดำเนินการตามข้อสังเกตหรือข้อเสนอนแนะดังกล่าวต่อไป</p> <p>6. คณะกรรมการเปิดเผยรายงานการดำเนินการ รายงานการสอบข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษาแล้วแต่กรณีของคณะกรรมการให้ประชาชนทราบ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่ประธานวุฒิสภากำหนด</p> <p>หมายเหตุ : สำหรับการดำเนินงานในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ มีขั้นตอน ดังนี้</p> <p>1. เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่ คณะรัฐมนตรีเสนอต่อรัฐสภาตาม</p>	<p>5. เสนอรายงานตามข้อ 4. ต่อประธานวุฒิสภา ภายในระยะเวลา ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - รายงานผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่ คณะรัฐมนตรีเสนอต่อรัฐสภาทุก 3 เดือนตามมาตรา 270 วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ ต้องเสนอภายใน 15 วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ได้รับรายงาน - รายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามแผนการปฏิรูปประเทศและตามยุทธศาสตร์ชาติที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เสนอต่อวุฒิสภาตามกฎหมาย ต้องเสนอภายใน 30 วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ได้รับรายงาน - รายงานเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศหรือยุทธศาสตร์ชาติ ที่ต้องนำเสนอตามกฎหมาย ต้องเสนอโดยเร็ว <p>6. เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับรายงานดังกล่าว ประธานวุฒิสภา จะบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม เป็นเรื่องด่วน ซึ่งหากวุฒิสภาเห็นด้วยกับรายงานฯ ประธานวุฒิสภาจะส่งรายงาน ไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ดำเนินการต่อไป</p>

ประเด็น	คณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภา	คณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา
	<p>มาตรา 270 วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ ประธานวุฒิสภา จะส่งรายงานนั้นมายังคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา</p> <p>2. เมื่อคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ได้รับรายงานแล้ว ให้ดำเนินการจัดทำผลการศึกษา ข้อเสนอแนะ และแนวทางการเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ในแต่ละ ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ตามแนวทางที่คณะกรรมการ ตสร. กำหนด</p> <p>3. เมื่อได้จัดทำผลการศึกษา ข้อเสนอแนะ และแนวทางการเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ แล้ว เสร็จ ให้เสนอไปยังคณะกรรมการ ตสร. เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องตามหน้าที่และอำนาจต่อไป</p>	

จากการเปรียบเทียบกระบวนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา และคณะกรรมการ ตสร. แสดงความแตกต่างในประเด็น ดังต่อไปนี้

1. บทบาทหน้าที่และอำนาจ

คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาขอโทษเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภา หรือตามที่วุฒิสภามอบหมาย และรายงานผลการดำเนินการต่อวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562

สำหรับคณะกรรมการ ตสร. มีหน้าที่และอำนาจเป็นการเฉพาะเรื่องในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดของการขับเคลื่อนการปฏิรูปของรัฐบาลและส่วนราชการว่าเป็นไปตามแผนการปฏิรูป

ประเทศและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งการเสนอแนะและให้ความเห็นต่อเรื่องดังกล่าว และการเร่งรัด ติดตามผลสัมฤทธิ์ให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. กระบวนการปฏิบัติงาน

คณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภามีกระบวนการปฏิบัติงานในลักษณะการศึกษา การสอบข้อเท็จจริงภายในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการสามัญนั้น ๆ เป็นการเฉพาะ โดยมีการเรียกบุคคล เอกสารที่เกี่ยวข้อง หรือศึกษาดูงานในส่วนกลางและระดับพื้นที่ (จังหวัด) เพื่อให้ได้ข้อมูลข้อเท็จจริง ประกอบการพิจารณาศึกษาและจัดทำรายงานผลเพื่อเสนอวุฒิสภา นอกจากนี้ มีการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการสามัญในรูปแบบและเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติเพื่อเสนอวุฒิสภาพิจารณาต่อไป

สำหรับคณะกรรมการการ ตสร. ใช้กระบวนการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์รายงานความคืบหน้าตามแผนการปฏิรูปประเทศและรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามแผนการปฏิรูปประเทศและตามยุทธศาสตร์ชาติ เป็นต้น

ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องใช้แหล่งข้อมูล ได้แก่ ฐานข้อมูลระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSOCR) สำหรับการวิเคราะห์และประมวลผลเกี่ยวกับการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ

3. ระยะเวลาการดำเนินการ

กรณีคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภา กรอบระยะเวลาการดำเนินการจะมีการกำหนด ระยะเวลาไว้เป็นเฉพาะเรื่อง เช่น การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ หรือการพิจารณาศึกษารายงานประจำปีหรือรายงานงบการเงินขององค์กร ส่วนการศึกษาเรื่องใด ๆ ภายใต้กรอบหน้าที่และอำนาจ ไม่ได้มีการกำหนดระยะเวลาการดำเนินการไว้

สำหรับคณะกรรมการการ ตสร. จะมีการกำหนดกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 ข้อ 175 วรรคสอง โดยการรายงานผลการพิจารณา ได้แก่ รายงานเฉพาะเรื่อง : โดยด่วน (นับแต่วุฒิสภาได้รับ) รายงาน 3 เดือน : ภายใน 30 วัน (นับแต่วุฒิสภาได้รับ) และรายงาน 1 ปี : ภายใน 60 วัน (นับแต่วุฒิสภาได้รับ)

4.1.2 ความสัมพันธ์ของการจัดทำข้อมูลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดฯ ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ตามการแบ่งความความรับผิดชอบให้กับคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภา และคณะกรรมการ ตสร. (เปรียบเทียบปิรามิด จากล่างขึ้นบน)

4.1.2.1 คณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภา ที่รับผิดชอบตามสัญลักษณ์ (สามเหลี่ยม) ในระดับต้น

คณะกรรมการการดังกล่าวจะต้องจัดทำข้อมูลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดฯ ตามการแบ่งความความรับผิดชอบในระดับ พันธกิจ/แนวทางการพัฒนา เพื่อส่งข้อมูลให้กับคณะกรรมการที่รับผิดชอบตามสัญลักษณ์ (สี่เหลี่ยม) ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่อยู่ในลำดับเหนือขึ้นไป ภายในระยะเวลาตามที่คณะกรรมการการ ตสร. กำหนด

4.1.2.2 คณะกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภา ที่รับผิดชอบตามสัญลักษณ์ (สีเหลือง) ในระดับกลาง

เมื่อคณะกรรมาธิการได้รับข้อมูลจากคณะกรรมาธิการที่รับผิดชอบตามสัญลักษณ์ (สามเหลี่ยม) แล้ว คณะกรรมาธิการดังกล่าวจะต้องจัดทำข้อมูลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดฯ ตามการแบ่งความรับผิดชอบในระดับ ประเด็น/แผนย่อย เพื่อส่งข้อมูลให้กับคณะกรรมาธิการที่รับผิดชอบตามสัญลักษณ์ (วงกลม) ซึ่งเป็นคณะกรรมาธิการที่อยู่ในลำดับเหนือขึ้นไป ภายในระยะเวลาตามที่คณะกรรมาธิการ ตสร. กำหนด

4.1.2.3 คณะกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภา ที่รับผิดชอบตามสัญลักษณ์ (วงกลม) ในระดับสูง

เมื่อคณะกรรมาธิการได้รับข้อมูลจากคณะกรรมาธิการที่รับผิดชอบตามสัญลักษณ์ (สีเหลี่ยม) แล้ว คณะกรรมาธิการดังกล่าวจะต้องจัดทำข้อมูลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดฯ ตามการแบ่งความรับผิดชอบในระดับ ด้าน/ประเด็น เพื่อส่งข้อมูลให้กับคณะกรรมาธิการ ตสร. โดยคณะอนุกรรมาธิการทั้ง 6 คณะ ที่รับผิดชอบตามสัญลักษณ์ (หกเหลี่ยม) ซึ่งเป็นคณะกรรมาธิการที่อยู่ในลำดับเหนือขึ้นไป ภายในระยะเวลาตามที่คณะกรรมาธิการ ตสร. กำหนด

4.1.2.4 คณะกรรมาธิการ ตสร. (โดยคณะอนุกรรมาธิการทั้ง 6 คณะ ที่รับผิดชอบตามสัญลักษณ์ (หกเหลี่ยม))

เมื่อคณะกรรมาธิการ ตสร. ได้รับข้อมูลจากคณะกรรมาธิการที่รับผิดชอบตามสัญลักษณ์ (วงกลม) แล้ว จะจัดส่งให้กับคณะอนุกรรมาธิการทั้ง 6 คณะ เพื่อให้คณะอนุกรรมาธิการแต่ละคณะจัดทำข้อมูลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดฯ ในภาพรวม เพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลเป็นรายงานเสนอต่อคณะกรรมาธิการ ตสร. พิจารณา ภายในระยะเวลาตามที่คณะกรรมาธิการ ตสร. กำหนด จากนั้นเมื่อคณะกรรมาธิการ ตสร. ได้ให้ความเห็นชอบแล้วจะได้นำเสนอรายงานดังกล่าวต่อที่ประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไป

ทั้งนี้ จะมีการวิเคราะห์ประเด็นสำคัญที่ใช้ในการอภิปราย ได้แก่ (1) บรรลุเป้าหมายหรือไม่ มากน้อยเพียงใด (2) ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับประชาชน/ประเทศชาติ (3) ประเด็นสำคัญที่ติดตาม (4) ข้อเสนอแนะ/ข้อบกพร่อง และ (5) การเร่งรัด ระดับความเสี่ยง การไม่บรรลุความสำเร็จ

สำหรับการจัดทำรายงานเสนอต่อวุฒิสภา คณะกรรมาธิการ ตสร. มีหน้าที่รวบรวมผลการศึกษา ข้อเสนอแนะ และแนวทางการเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติที่คณะกรรมาธิการสามัญประจำสภาวุฒิสภาเสนอ นำมาวิเคราะห์บูรณาการจัดทำเป็นรายงานข้อเสนอแนะและแนวทางในการเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์เชิงบูรณาการในภาพรวมแล้วรายงานต่อประธานวุฒิสภา

โดยมีกรอบเวลาการรายงานผลการพิจารณา (ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา) ดังนี้

- รายงานเฉพาะเรื่อง : โดยด่วน (นับแต่วุฒิสภาได้รับ)
- รายงาน 3 เดือน : ภายใน 30 วัน (นับแต่วุฒิสภาได้รับ)
- รายงาน 1 ปี : ภายใน 60 วัน (นับแต่วุฒิสภาได้รับ)

4.2 วิเคราะห์ภารกิจที่สำคัญของการติดตามแผนงาน/โครงการของคณะกรรมการติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

4.2.1 วิเคราะห์บทบาทที่สำคัญด้านการติดตามแผนงาน/โครงการของคณะกรรมการ ๓๓ร.

ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” อันส่งผลทำให้การจัดทำแผนงาน/โครงการยึดหลักการดำเนินงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกัน และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใสเป็นหลักที่พึงประสงค์ที่ชัดเจน

ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานจะต้องมีการผลักดันขับเคลื่อนการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจหรือพันธกิจให้บรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กร พร้อมกับการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยระบบตัวชี้วัดผลงานในหลายมิติและหลายระดับที่สะท้อนถึงความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์ การบรรลุพันธกิจหลัก แผนงานและโครงการที่สำคัญ รวมทั้งกำหนดค่าเป้าหมายของการดำเนินการของตัวชี้วัด เพื่อใช้ในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐ รวมตลอดถึงส่วนราชการภายใต้การบริหารโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์กับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ มุ่งเน้นผลผลิต/ผลลัพธ์ และผลบั้นปลายที่เน้นให้มีการวัดและประเมินผลงาน ในขณะที่การจัดทำงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ซึ่งมีการจัดสรรงบประมาณให้ตามผลงานที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติราชการ โดยผลผลิตและงบประมาณจะต้องสอดคล้องกัน และผลงานสามารถตรวจสอบและอ้างอิงเอกสารได้ ประกอบกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ให้ความสำคัญต่อการรับผิดชอบต่อผลงาน ด้วยการควบคุมผลสัมฤทธิ์เชื่อมโยงกับงบประมาณ เน้นการทำงานแบบบูรณาการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในเชิงระบบ ทั้งในส่วนกระบวนการและผลลัพธ์

สำหรับกระบวนการติดตามและประเมินผลในปัจจุบันนั้น ตามแนวคิดของ Robert S. Kaplan และ David P. Norton ได้เสนอแนวคิด Balanced Scorecard เพื่อใช้ในการวัดผลของกิจการที่จะทำให้ผู้บริหารระดับสูงเห็นภาพรวมของหน่วยงานของรัฐได้ชัดเจนขึ้น ให้ได้เห็นภาพรวมของหน่วยงานของรัฐอย่างสมดุลขึ้น โดยการวัดผลนอกจากการวัดทางด้านการเงินที่เป็นผลของการดำเนินงานที่เกิดขึ้นมาแล้ว ต้องมีการวัดผลด้านกระบวนการบริหารงาน การสร้างความพอใจให้แก่ลูกค้า ตลอดจนสร้างนวัตกรรมและการเรียนรู้ให้แก่หน่วยงานของรัฐ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการสร้างอนาคตให้แก่หน่วยงานของรัฐด้วย ด้วยแนวคิดนี้สามารถประเมินศักยภาพโดยรวมของหน่วยงานของรัฐและความสามารถในการแข่งขันและอนาคตของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยขอบเขตหรือองค์ประกอบในการวัดผลตามแนวคิดของ Balanced Scorecard ภายใต้มุมมองแต่ละด้านนั้นจะประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ (1) วัตถุประสงค์ (objective) เพื่อเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของแต่ละมุมมองที่ต้องการจะชี้วัด (2) ตัวชี้วัด (Performance

Indication) คือ ตัวชี้วัดนั้นจะแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานของรัฐได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ในแต่ละด้านหรือไม่ (3) เป้าหมาย (Target) คือ เป้าหมายหรือค่าตัวเลขที่ตั้งไว้ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐบรรลุถึงค่านั้น ๆ และ (4) แผนงาน/โครงการที่ตั้งใจ (Initiatives) คือ แผนการปฏิบัติงานที่มีการลำดับเป็นขั้น ๆ ในการจัดทำกิจกรรมดังกล่าว

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บทเฉพาะกาล มาตรา 270 และข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 หมวด 10 ภารกิจด้านการปฏิรูปประเทศ และยุทธศาสตร์ชาติ ข้อ 175 วรรคสอง กำหนดให้คณะกรรมการการ ตสร. มีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ เร่งรัด กระทำกิจการพิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ เกี่ยวกับเรื่อง ดังต่อไปนี้ “ข้อ (9) จัดให้มีระบบ และฐานข้อมูลเกี่ยวกับการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการ ตามยุทธศาสตร์ชาติ ที่วุฒิสภาและคณะกรรมการได้จัดทำขึ้น พร้อมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และกำกับดูแลให้ข้อมูลที่มีอยู่นั้นถูกต้องเป็นปัจจุบัน”

สำหรับบทบาทในการดำเนินการติดตาม เสนอแนะ เร่งรัด การปฏิรูปประเทศ ของคณะกรรมการการ ตสร. มีกรอบแนวทางการติดตามฯ ดังนี้

1. ติดตามแผนปฏิบัติการสอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศ แผนแม่บท หรือไม่
2. ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพียงพอหรือไม่
3. ผลการดำเนินการถูกต้องสอดคล้องกับแผนงานที่วางไว้หรือไม่อย่างน้อยเพียงใด
4. ปัญหาขัดข้องในการดำเนินการ และ
5. ข้อเสนอแนะ และแนวทางเร่งรัดการดำเนินการ

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการติดตามแผนงาน/โครงการสอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศ และยุทธศาสตร์ชาติ ก็เพื่อให้หน่วยงานของรัฐได้ใช้ทรัพยากรและเวลาอย่างประหยัด หรือมีประสิทธิภาพ (Efficiency) และเอื้อต่อความสำเร็จหรือบรรลุจุดประสงค์ของโครงการที่เป็นประสิทธิผล (Effectiveness) ด้วยการตรวจสอบ กำกับ ควบคุม หรือทบทวนถึงแผนดำเนินการ รวมทั้งปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่หน่วยงานของรัฐนำมาปรับปรุงโครงการได้ทันที่ ทั้งนี้ หากพิจารณาถึงลักษณะของการติดตาม ซึ่งจะดำเนินการในช่วงเริ่มต้นหรือระหว่างดำเนินโครงการแล้ว จะเห็นว่าในเบื้องต้นจะเน้นประสิทธิภาพก่อน ส่วนผลที่ได้หรือจากการบรรลุวัตถุประสงค์ หรือประสิทธิผลของโครงการนั้นจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกันไปในอนาคต ซึ่งต้องอาศัยการประเมินผลโครงการ เพื่อให้ได้คำตอบดังกล่าว

กล่าวโดยสรุปแล้วจุดมุ่งหมายในการติดตามจะมี 5 ข้อ ดังนี้

- (1) เพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ทั้งในด้านปัจจัยนำเข้า กิจกรรมและขั้นตอนต่าง ๆ
- (2) เพื่อให้ใช้ทรัพยากรได้เต็มที่ คุ้มค่า เกิดการประหยัดทรัพยากรต่าง ๆ ของโครงการ
- (3) เพื่อให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงเริ่มดำเนินโครงการและระหว่างดำเนินโครงการ
- (4) เพื่อให้ได้แนวทางแก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงปัจจัยนำเข้า กิจกรรม และขั้นตอนต่าง ๆ ของโครงการ และ
- (5) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์

4.2.2 วิเคราะห์บทบาทด้านการติดตามร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศ

ภารกิจของคณะกรรมการการ ตสร. ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ภารกิจเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ของรัฐธรรมนูญ การพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติใดจะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการปฏิรูปนั้น หากพิจารณาจากแผนของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ซึ่งได้ทบทวนข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการปฏิรูปกฎหมาย ทั้งในส่วนของข้อเสนอของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม สภาปฏิรูปประเทศ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายแล้ว ได้กำหนดประเด็นปฏิรูปด้านกฎหมายเพื่อรองรับการพัฒนาตามหลักทฤษฎีศาสตร์ ดังนี้

4.2.2.1 การมีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ให้ทันต่อการพัฒนาตามกระแสโลกาภิวัตน์ เช่น กำหนดให้มีกลไกการพิจารณายกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินธุรกิจ (Regulatory Guillotine) การทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวกับการอนุมัติ/อนุญาต เพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อราชการ หรือการประกอบธุรกิจหรือกำหนดให้มีการพัฒนาฐานข้อมูลกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยง่ายและสะดวก

4.2.2.2 การกำหนดกลไกทางกฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมและขีดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยเสนอให้มีกลไกพิจารณาทบทวนกฎหมายที่มีผลในการสร้างความเหลื่อมล้ำ และความไม่เป็นธรรมในสังคม เช่น การพิจารณายกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับการขายฝาก เพื่อมิให้เป็นช่องทางในการเอาเปรียบผู้มีรายได้น้อย การปรับปรุงบทกำหนดโทษทางอาญาให้เหมาะสมกับสภาพความผิด หรือการกำหนดมาตรการลงโทษให้เหมาะสมกับฐานะของผู้กระทำความผิด เพื่อมิให้บุคคลต้องรับโทษหนักเกินสมควร หรือการเสนอให้มีการตรากฎหมายเพื่อส่งเสริมการขจัดความเหลื่อมล้ำในสังคม เช่น กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการกระจายรายได้ให้แก่สังคม หรือกฎหมายว่าด้วยการจัดการทรัพย์สินของประชาชนที่ตกค้างหรือไม่มีการเรียกคืน เพื่อให้มีการนำมาใช้ประโยชน์ในกิจการที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคมและการลดความเหลื่อมล้ำไปพลางก่อน ตลอดจนกำหนดให้มีการพัฒนากลไกยุติธรรมชุมชนและอาสาสมัครนักกฎหมายท้องถิ่น เพื่อให้มีกลไกที่สามารถให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง

โดยร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศที่จะเสนอตามมาตรา 270 วรรคสอง และวรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติให้พิจารณาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ซึ่งให้ร่างพระราชบัญญัติใดที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศให้แจ้งประธานรัฐสภาทราบพร้อมกับเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น นอกจากนี้ หากคณะรัฐมนตรีมิได้แจ้งว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติตามหมวด 16 ของรัฐธรรมนูญ ได้กำหนดวิธีการให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาที่เห็นว่าร่างพระราชบัญญัตินั้น เป็นร่างพระราชบัญญัติตามหมวด 16 เข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้มอบให้คณะกรรมการร่วม ซึ่งมีจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ประธานวุฒิสภา เป็นประธาน รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนหนึ่ง ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ผู้แทนคณะรัฐมนตรีคนหนึ่ง และประธานคณะกรรมการการสามัญคนหนึ่ง

ซึ่งเลือกกันเองระหว่างประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนในวุฒิสภาทุกคน เป็นกรรมการ เพื่อวินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการร่วมให้เป็นที่สุด และให้ประธานรัฐสภาดำเนินการไปตามคำวินิจฉัยนั้น

ทั้งนี้ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 จึงได้กำหนดหน้าที่และอำนาจของ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน วรรค 175 (6) โดยให้พิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้น เพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ของรัฐธรรมนูญ ร่วมกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ประจำวุฒิสภาที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการเป็นการล่วงหน้า และรายงานต่อประธานวุฒิสภาเพื่อเสนอ ที่ประชุมวุฒิสภาทราบ ก่อนการพิจารณาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา

จากบทบัญญัติที่กำหนดในรัฐธรรมนูญและข้อบังคับดังกล่าว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน จึงได้กำหนดแนวทางการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นตามหมวด 16 ของรัฐธรรมนูญ ดังนี้

เมื่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำวุฒิสภาได้รับรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศหรือยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการ ตามแผนการปฏิรูปประเทศ ระยะสามเดือน ตามมาตรา 270 ของรัฐธรรมนูญ รายงานสรุปผลการดำเนินการ ประจำปีตามแผนการปฏิรูปประเทศและตามยุทธศาสตร์ชาติ และรายงานเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศหรือยุทธศาสตร์ชาติที่ต้องนำเสนอตามกฎหมาย นอกจากจะทำการศึกษาวิเคราะห์ และให้ข้อเสนอแนะหรือแนวทางการเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำตามยุทธศาสตร์ชาติแล้ว คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาด้วยว่า

1. ในรายงานดังกล่าวได้มีการระบุว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติ ที่จะตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ของรัฐธรรมนูญ หรือไม่

2. การปฏิรูปประเทศหรือการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในเรื่องใด แม้ไม่ได้ระบุไว้ ด้วยว่าจะต้องมีการเสนอร่างพระราชบัญญัติด้วย แต่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการปฏิรูปประเทศหรือ ยุทธศาสตร์ชาติ สมควรจะต้องตรากฎหมายหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายใดบ้าง

3. หากเห็นว่ามามีกรณีดังกล่าว คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาไปในคราวเดียวกัน ด้วยว่า

3.1) กฎหมายนั้นมีความจำเป็น มีความเร่งด่วน และมีผลที่จะเกิดขึ้นกับการขับเคลื่อนงาน ด้านการปฏิรูปประเทศ และการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ อย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ เพียงใด

3.2) เนื้อหาในกฎหมายมีความเหมาะสมแล้วหรือไม่ เพียงใด หรือควรมีเนื้อหา อย่างไร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการปฏิรูปประเทศหรือยุทธศาสตร์ชาติ

3.3) เนื้อหาในกฎหมายมีความเกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับภารกิจที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ ของคณะกรรมการอื่นหรือไม่ คณะใดบ้าง และจะดำเนินการอย่างไรเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกัน อย่างบูรณาการกับคณะกรรมการดังกล่าว

3.4) ความจำเป็นหรือความเร่งด่วนในการออกอนุบัญญัติตามกฎหมายนั้น อย่างมีนัยสำคัญ เพื่อให้การขับเคลื่อนงานด้านการปฏิรูปประเทศและการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. คณะกรรมาธิการ ตสร. ต้องประสานการทำงานร่วมกับคณะกรรมาธิการที่เกี่ยวข้องคณะต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ รวมทั้งให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ส่วนเนื้อหาในรายงานการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวอย่างน้อยควรมีเนื้อหา ดังนี้

1. ผลการศึกษาวิเคราะห์ถึงความจำเป็น ความเร่งด่วน และผลที่จะเกิดขึ้นกับการขับเคลื่อนงานด้านการปฏิรูปประเทศ และการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

2. ผลการศึกษาวิเคราะห์ว่าร่างพระราชบัญญัติหรือกฎหมายที่ควรมีขึ้นนั้น มีความสอดคล้องและสามารถขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ หรือแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุผลได้อย่างแท้จริงหรือไม่ อย่างไร

3. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำเนินการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติหรือกฎหมายนั้นว่าเป็นไปตามกำหนดเวลาที่เหมาะสม หรือมีความรวดเร็วหรือล่าช้ากว่าที่ควรจะเป็น หรือไม่เพียงใด

4. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากความไม่ครบถ้วนหรือล่าช้าในการออกอนุบัญญัติตามกฎหมายนั้น

5. ข้อเสนอแนะหรือข้อสังเกตเกี่ยวกับเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยจะจัดทำในภาพรวม แยกเป็นรายประเด็นหรือแยกเป็นรายมาตราก็ได้

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะเลขานุการของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ซึ่งได้จัดทำรายงานความคืบหน้าของการปฏิรูปประเทศได้รายงานต่อรัฐสภาว่ากฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศมีจำนวนทั้งสิ้น 216 ฉบับ แบ่งเป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติจำนวน 198 ฉบับ และกฎหมายระดับรอง คือ กฎกระทรวง ระเบียบ จำนวน 18 ฉบับ โดยกฎหมายระดับพระราชบัญญัติได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว จำนวน 45 ฉบับ และกฎหมายลำดับรองเสร็จสิ้นแล้ว จำนวน 18 ฉบับ ดังนั้น หมายความว่ายังเหลือกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน 168 ฉบับ

ภายใต้รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ คณะรัฐมนตรีได้เสนอกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศต่อรัฐสภาแล้ว จำนวน 3 ฉบับ และรัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบแล้ว จำนวน 1 ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่..) พ.ศ. ส่วนอีก 2 ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมาธิการร่วมกันของรัฐสภา

สรุปได้ว่า หากจะวิเคราะห์ว่าการกึ่งการตรากฎหมายที่คณะกรรมาธิการ ตสร. จะต้องร่วมกันพิจารณาเร่งรัด ติดตาม จะต้องทำประการใดบ้างนั้น ก็จะต้องพิจารณาตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายที่ได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา และพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อรัฐสภานั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่ก่อให้เกิดการพัฒนาตามหลักทฤษฎีศาสตร์ตามที่คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายได้วางไว้หรือไม่ กล่าวคือ เป็นการสร้างขีดความสามารถด้านการแข่งขันและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม นอกจากนี้ จะต้องมีการกิจเร่งรัดและติดตามให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เร่งทบทวนหรือมีกฎหมายที่นำไปสู่เป้าหมายดังกล่าวตามที่คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายได้เสนอไว้ต่อไป

4.3 วิเคราะห์สภาพปัญหาอุปสรรคของระบบการสนับสนุนงานของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

4.3.1 ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน

โดยที่การติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ เป็นภารกิจที่สำคัญของวุฒิสภาตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดไว้ และตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ตสร. ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 ข้อ 175 (1) - (10) ประกอบด้วย 1) ด้านการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติที่จะต้องมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาทั้ง 26 คณะ ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน 2) ด้านการประชาสัมพันธ์ที่จะต้องมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ ตสร. ผ่านช่องทางต่าง ๆ ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้อย่างมีประสิทธิภาพชัดเจน และเข้าถึงประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3) ด้านกฎหมาย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้น เพื่อดำเนินการตามหมวด 6 การปฏิรูปประเทศต้องกระทำโดยรัฐสภา และ 4) ด้านการจัดทำระบบและฐานข้อมูลเกี่ยวกับการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศฯ ที่จะต้องมีการจัดทำขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพสามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกำกับดูแลให้ข้อมูลที่มีอยู่นั้นถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

จากภารกิจและหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ตสร. ในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้านข้างต้น มีปัญหาข้อขัดข้องที่ไม่สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

4.3.1.1 การติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อบรรลุเป้าหมายตามรัฐธรรมนูญ มีการกำหนดขั้นตอนในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการที่มีรายละเอียดมากเกินสมควร รวมถึงต้องวิเคราะห์ข้อมูล/การประเมินผล และการจัดทำข้อเสนอแนะ

4.3.1.2 การดำเนินการของคณะกรรมการจะใช้ข้อมูลจากเอกสารการรายงานเป็นหลัก เช่น รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการที่รัฐบาลเสนอต่อรัฐสภาทุก 3 เดือน เป็นต้น แต่การส่งรายงานความคืบหน้าดังกล่าวที่เสนอต่อรัฐสภาเกิดความล่าช้า ทำให้คณะกรรมการมีระยะเวลาในการพิจารณาจำกัด และไม่สามารถตรวจสอบได้อย่างถี่ถ้วน

4.3.1.3 ภารกิจเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งสมาชิกวุฒิสภาต้องเข้าไปมีบทบาทในการประชุมหรือเป็นกรรมการร่วมในคณะกรรมการที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยการมอบหมายหน้าที่ให้คณะกรรมการของวุฒิสภาที่จะต้องมีการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้นอย่างบูรณาการกับคณะกรรมการคณะอื่น เพื่อให้ได้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และข้อเสนอแนะใช้ประกอบการพิจารณาในชั้นการพิจารณาของที่ประชุมรัฐสภา กรณีดังกล่าวที่ผ่านมาเมื่อมีการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา 270 ของรัฐธรรมนูญ ประธานรัฐสภาจะดำเนินการบรรจุระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน ซึ่งทำให้มีระยะเวลาการดำเนินการค่อนข้างจำกัด จึงดำเนินการได้เพียงการประสานงานและส่งร่างพระราชบัญญัติให้กับคณะกรรมการเพื่อพิจารณาล่วงหน้า ก่อนวันที่มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เป็นระยะเวลาไม่เกิน 1 สัปดาห์เท่านั้น ทำให้คณะกรรมการไม่มีระยะเวลาในการพิจารณาศึกษา และไม่มีข้อมูลประกอบการพิจารณาศึกษาที่เพียงพอ ซึ่งอาจทำได้เพียงการตรวจเฉพาะรูปแบบไม่สามารถตรวจเนื้อหาได้

ดังนั้น เพื่อให้การสนับสนุนภารกิจของคณะกรรมการการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องปรับปรุงกระบวนการทำงานในการประสานงานและการส่งร่างพระราชบัญญัติให้กับคณะกรรมการการได้รับทราบล่วงหน้า เพื่อที่จะได้เตรียมความพร้อมในการพิจารณาศึกษา โดยจะต้องติดตามความคืบหน้าการเสนอร่างพระราชบัญญัติที่คาดว่าจะเสนอต่อรัฐสภาพิจารณาอย่างใกล้ชิด และรายงานให้คณะกรรมการการทราบเป็นระยะ

4.3.1.4 การจัดทำระบบและฐานข้อมูลเกี่ยวกับการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ มีความต้องการข้อมูลเพื่อใช้ในการติดตามจำนวนมาก สลับซับซ้อน และเป็นข้อมูลที่มาจากหลายแหล่ง จำเป็นต้องมีการปรับปรุงข้อมูลให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน

4.3.2 ด้านการสนับสนุนข้อมูล

เนื่องจากภารกิจในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติของคณะกรรมการการ ตสร. คณะอนุกรรมการทั้ง 6 ด้านในคณะกรรมการการ ตสร. และคณะอนุกรรมการการ ตสร. ในคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภา ทั้ง 26 คณะ ต้องมีการตรวจสอบ วิเคราะห์ และประเมินผลข้อมูลต่าง ๆ จากหลายแหล่งข้อมูล เช่น ระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) การลงพื้นที่ การรับทราบข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ดังนั้น กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวจึงมีความสำคัญ ทำให้ต้องอาศัยข้อมูลที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์

4.3.3 ด้านระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีและสารสนเทศ

การจัดทำระบบและฐานข้อมูลเกี่ยวกับการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ มีความต้องการข้อมูลเพื่อใช้ในการติดตามจำนวนมาก สลับซับซ้อน และเป็นข้อมูลที่มาจากหลายแหล่ง เช่น ฐานข้อมูลระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) สำนักงานสถิติแห่งชาติ เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ รายงานต่าง ๆ จำเป็นจะต้องจัดให้มีระบบและฐานข้อมูลเกี่ยวกับการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลให้แก่คณะกรรมการการสามัญ ใช้ในการวิเคราะห์ และประมวลผลระบบข้อมูลเกี่ยวกับการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติของคณะกรรมการการ ตสร. โดยที่การจัดทำระบบดังกล่าวยังต้องมีการปรับปรุงเนื่องจากเป็นภารกิจใหม่

4.3.4 ด้านบุคลากร

4.3.4.1 บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการให้กับคณะกรรมการการคณะต่าง ๆ ของวุฒิสภายังขาดองค์ความรู้ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านนโยบายและแผน ให้กับคณะกรรมการการได้อย่างถูกต้อง จึงส่งผลให้การปฏิบัติงานที่ผ่านมา ยังขาดซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร อันเป็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามภารกิจในด้านการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศของวุฒิสภาได้บรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญเท่าที่ควร

4.3.4.2 ความพร้อมของฝ่ายเลขานุการในการสนับสนุนการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการ ตสร. ซึ่งปัจจุบันฝ่ายเลขานุการมีการปฏิบัติงานเฉพาะด้านกฎหมายและด้านวิชาการ โดยยังไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการวิเคราะห์นโยบายและแผน ประกอบกับโครงสร้างอัตรากำลังของบุคลากรมีจำนวนจำกัด ไม่สามารถรองรับภารกิจในด้านการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าว

4.4 สรุปการวิเคราะห์ผลการศึกษจากเอกสารและการสัมภาษณ์

4.4.1 สรุปผลการศึกษาเอกสาร (Documentary Research)

คณะผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษา ค้นคว้า และวิเคราะห์เอกสารทางวิชาการและกฎหมายที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามบทเฉพาะกาล มาตรา 270 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กฎหมาย และเอกสารงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

- ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)
- แผนการปฏิรูปประเทศ
- แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
- ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562
- พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560
- พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560
- แผนปฏิบัติราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พ.ศ. 2563 - 2565

เมื่อได้พิจารณาบทบาทหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภา (ชุดปัจจุบัน) โดยเฉพาะตามบทเฉพาะกาล มาตรา 270 ของรัฐธรรมนูญ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว สามารถวิเคราะห์ผลการศึกษาได้ ดังนี้

4.4.1.1 ด้านความเป็นมาของการปฏิรูปประเทศและการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ

คำว่า “ยุทธศาสตร์ชาติ” ถูกกล่าวถึงบ่อยครั้งในยุครัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จนกระทั่งยุทธศาสตร์ชาติถูกจัดทำขึ้นอย่างเปิดเผยครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 65 โดยบัญญัติว่า

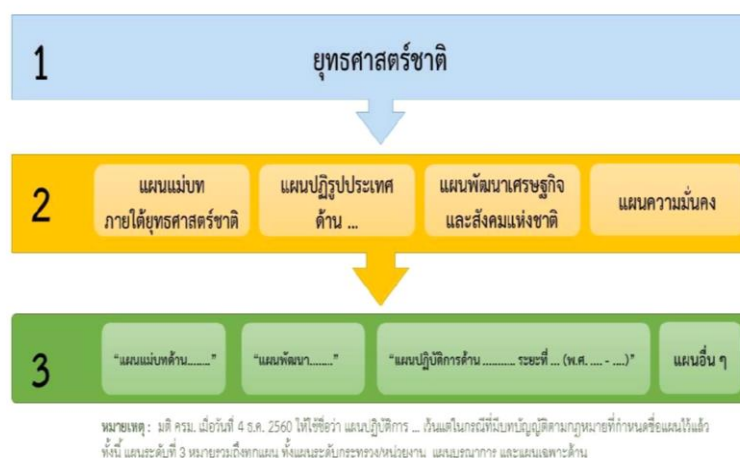
“มาตรา 65 รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว

การจัดทำ การกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วย

ยุทธศาสตร์ชาติ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้”

จากมาตรา 65 นี้เอง ทำให้ต้องออกกฎหมายอีกฉบับหนึ่ง เรียกว่า “พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560” เพื่อเป็นกรอบการดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติฉบับจริง เช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล การดำเนินงานของยุทธศาสตร์ชาติของหน่วยงานราชการต่าง ๆ

ระดับของแผนตามมติ ครม.

ภาพที่ 4.2 ระดับของแผนตามมติคณะรัฐมนตรี

4.4.1.2 ด้านหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ

- 1) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการและธุรการทั่วไปของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
- 2) ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงและข้อเสนอแนะทางด้านวิชาการและกฎหมาย เพื่อประกอบเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
- 3) ดำเนินการติดตาม ศึกษา รวบรวมผลการพิจารณาของวุฒิสภาเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างข้อบังคับการประชุม หรือญัตติต่าง ๆ ที่จะนำเข้าสู่วุฒิสภา เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในชั้นของคณะกรรมการ
- 4) ดำเนินการให้คำปรึกษา แนะนำ และเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการของวุฒิสภาในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างข้อบังคับการประชุม ญัตติหรือเรื่องที่คณะกรรมการดำเนินการศึกษาหรือสอบสวนในเรื่องต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุม และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการประชุมคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
- 5) ดำเนินการจัดทำหนังสือนัดประชุม เชิญผู้เกี่ยวข้องหรือผู้แปรญัตติมาชี้แจง และมีหนังสือเรียกบุคคลหรือหน่วยงานให้จัดส่งเอกสารข้อมูลข้อเท็จจริง เพื่อประกอบการพิจารณาตลอดจนจัดทำบันทึกการประชุมและมติที่ประชุมของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
- 6) ดำเนินการติดต่อประสานกับคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรี ที่ปรึกษาผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการ รวมทั้งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชน และประชาชน เพื่อเข้าร่วมประชุมและชี้แจงกับคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ

7) ดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และร่างข้อบังคับการประชุมตามที่คณะกรรมการการแก้ไขหรือมอบหมาย

8) ดำเนินการศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลและข้อเสนอแนะในการจัดทำ รายงานการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และร่างข้อบังคับ การประชุม และรายงานของคณะกรรมการในการพิจารณาญัตติหรือเรื่องที่คณะกรรมการ ดำเนินการศึกษาหรือสอบสวนเพื่อนำเสนอวุฒิสภาพิจารณา

9) ดำเนินการศึกษารวบรวมและประมวลเหตุผลประกอบมติคณะกรรมการ เพื่อเป็นข้อมูลให้กรรมการชี้แจงต่อวุฒิสภา

10) ดำเนินการศึกษารวบรวมข้อมูล วิเคราะห์วิจัยเพื่อจัดทำแผนและโครงการ ในการจัดสัมมนาและจัดนิทรรศการของคณะกรรมการ รวมทั้งการเดินทางไปศึกษาดูงาน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

11) ดำเนินการรวบรวมข้อมูลและกิจกรรมของคณะกรรมการ เพื่อจัดทำ และเผยแพร่ผลงานของคณะกรรมการ

12) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้องหรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

4.4.2 สรุปผลการศึกษาบทสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักของคณะผู้ศึกษา ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ คือ สมาชิก วุฒิสภาทั้งที่ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการการ ตสร. และไม่ได้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการการ ตสร. นักวิชาการในคณะกรรมการการ ตสร. ประธานคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย และผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาที่รับผิดชอบงานฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการการ ตสร. โดยการออกแบบสอบถามเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาคั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วย

1. การศึกษากระบวนการและขั้นตอนในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูป ประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

2. สภาพปัญหาและอุปสรรคในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

3. การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานด้านการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

4. นิยามของคำว่า “ติดตาม” “เสนอแนะ” “เร่งรัด” ต่อกระบวนการและขั้นตอน ของการปฏิรูปประเทศ ที่จะเชื่อมโยงต่อบทบาทหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภา และความคิดเห็น เกี่ยวกับกฎหมายปฏิรูปตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ของรัฐธรรมนูญ

ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์สามารถวิเคราะห์ออกเป็นสามส่วน ดังนี้

4.4.2.1 ข้อมูลพื้นฐานของการทำหน้าที่ติดตามการปฏิรูปประเทศ

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทุกคนเห็นพ้องกันว่า วุฒิสภามีบทบาทและความสำคัญ ในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ทั้งนี้ ก็เพราะเป็นไปตามกรอบที่รัฐธรรมนูญ

ได้บัญญัติไว้ในบทเฉพาะกาล มาตรา 270 และโดยเฉพาะผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่เป็นสมาชิกวุฒิสภา ไม่ได้มองเพียงว่าวุฒิสภาเป็นกลไกในการตรวจสอบติดตามการปฏิรูปประเทศตามที่กฎหมายบัญญัติเท่านั้น แต่พิจารณาไปถึงเหตุของการบัญญัติเรื่องนี้ไว้เป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญว่า เป็นเป้าหมายสำคัญของประเทศในขณะจัดทำรัฐธรรมนูญว่า มีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ประเทศที่ทันสมัย มีการพัฒนาประเทศที่สอดคล้องกับสภาพเหตุการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต ซึ่งการปฏิรูปดังกล่าวนี้ต้องมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการทำงานปฏิรูปประเทศ โดยผู้มีหน้าที่จะต้องมีธรรมาภิบาลเป็นกรอบการทำงาน เพื่อให้งานสอดคล้องและเกิดการบูรณาการ และกลไกในการกำกับติดตาม ตรวจสอบการปฏิรูปประเทศเพื่อไปสู่ยุทธศาสตร์ชาติที่วางไว้นั้น องค์การที่ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เห็นว่าเหมาะสมแล้วก็คือ วุฒิสภา

ส่วนที่ว่ากลไกการทำงานของวุฒิสภาดังกล่าวข้างต้นจะเป็นเช่นไรนั้น ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นสมาชิกวุฒิสภาเห็นว่าหลักการหรือวิธีการสากลที่ใช้กันอยู่ คือ การประเมินภายนอก ซึ่งมีมิติในการประเมินผลกระทบของโครงการต่าง ๆ แต่มิติที่สำคัญที่วุฒิสภาจะต้องใช้ประเมินโครงการปฏิรูปประเทศ คือ เป็นเรื่องเร่งด่วนสอดคล้องกับเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ และมีมิติเรื่องขอบเขตของผลกระทบในการดำเนินงานในด้านดี ว่าได้ส่งผลในวงกว้างต่อประเทศชาติและประชาชนมากน้อยเพียงใด และมีการบูรณาการของโครงการในทุกระดับของโครงการไปจนถึงแผนย่อย แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์ชาติเพียงใด ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อเสนอในการปฏิรูปประเทศที่สำคัญที่สุด และเป็นข้อเสนอแนะที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและประเทศชาติได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ สมาชิกวุฒิสภาผู้ตอบแบบสัมภาษณ์บางท่านยังเห็นว่าความสำคัญที่หน่วยงานของรัฐต้องคำนึงในการดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศ คือ เนื่องจากการดำเนินการตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ซึ่งกฎหมายบางฉบับมีบทลงโทษหากหน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตามด้วยวิธีการทางบริหาร นั่นคือ การให้รายงานต่อนายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติรายงานมายังวุฒิสภาเพื่อฟ้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ

สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ต่างเห็นความสำคัญของทั้งในด้านกระบวนการปฏิรูปและผู้ทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบการปฏิรูป โดยนอกจากจะมองในมิติของกฎหมายในแง่ที่ว่ารัฐธรรมนูญบัญญัติให้มีหน้าที่ต้องทำแล้ว ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่เป็นสมาชิกวุฒิสภายังเห็นด้วยกับการมีกลไกปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายหรือยุทธศาสตร์ของประเทศ

4.4.2.2 การวิเคราะห์การทำหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาในการติดตามการปฏิรูป

ประเทศ

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งสมาชิกวุฒิสภา นักวิชาการ และผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ต่างมีความคิดเห็นตรงกันว่าหน้าที่วุฒิสภาออกแบบวิธีการทำงานในการติดตามการปฏิรูปประเทศ โดยกำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 เพื่อให้มีคณะกรรมการพิจารณา ติดตามการดำเนินงานเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศเป็นแนวทางที่เหมาะสมแล้ว อย่างไรก็ตามในการดำเนินงานนั้น จากการสัมภาษณ์สามารถวิเคราะห์ปัญหาแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วนคือ

1) รัฐบาลหรือฝ่ายบริหารที่มีหน้าที่จัดทำโครงการเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศ และต้องเสนอรายงานผลความคืบหน้า 3 เดือน หรือรายงานตามไตรมาส รายงานประจำปีของการปฏิรูปประเทศ และรายงานประจำปีของยุทธศาสตร์ชาติต่อวุฒิสภา ที่ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่ามีข้อเสนอ

รายงานต่อวุฒิสภาล่าช้า ไม่เป็นปัจจุบัน และยังมีปัญหาที่สำคัญในเรื่องระบบการรายงานการติดตามโครงการผ่านระบบการติดตามและการประเมินผลแห่งชาติ (eMENSOCR) ที่จัดทำขึ้นโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติยังขาดความมีเสถียรภาพของข้อมูล ทำให้ผลของโครงการที่อยู่ในระบบดังกล่าวไม่เป็นปัจจุบัน จนไม่สามารถนำไปวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการได้ ทั้งนี้ ตั้งข้อสังเกตได้ว่าผู้ที่เห็นวาระบบการรายงานยังเป็นปัญหานั้นคือ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้บริหารของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งอาจมองได้ว่า โดยที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาในฐานะหน่วยธุรการของวุฒิสภา ได้มีหน้าที่ในด้านการรับและรวบรวมข้อมูล เพื่อเสนอสมาชิกวุฒิสภาที่เป็นคณะกรรมการการ ตสร. จึงเป็นผู้ที่ได้รับทราบข้อมูลเบื้องต้น อันเป็นอุปสรรคต่อการทำงานของสมาชิกวุฒิสภา

2) วุฒิสภาในฐานะเป็นกลไกในการตรวจสอบและติดตามการปฏิรูปประเทศผ่านรายงานความคืบหน้าและรายงานประจำปี คณะกรรมการปฏิรูป และคณะกรรมการยุทธศาสตร์ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เห็นว่า โดยที่เรื่องนี้เป็นเรื่องใหม่จึงเป็นธรรมดาที่จะต้องมีความซุกซนในการปฏิบัติงาน แต่เชื่อว่าด้วยกลไกที่ออกแบบการติดตามโดยการจัดทำคู่มือการทำงานของคณะกรรมการการ ตสร. และการมีระบบสารสนเทศเข้ามาช่วยสนับสนุน จะทำให้การทำหน้าที่ลุล่วงไปได้เพียงแต่ต้องอาศัยความเข้าใจเชิงระบบ ซึ่งเป็นการปฏิวัติการทำงานของวุฒิสภา ทั้งนี้ ยังมีผู้ตอบสัมภาษณ์ส่วนหนึ่งเห็นวาระยะเวลาที่กำหนดไว้ของคณะกรรมการการ ตสร. ในข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาก็เป็นปัจจัยที่ทำให้การปฏิบัติงานของวุฒิสภาอาจมีปัญหา เนื่องจากเป็นระยะเวลาที่เร่งรัดเกินไป นอกจากนี้ ยังมีผู้เห็นว่าความรู้ของสมาชิกวุฒิสภาในเรื่องการติดตามการปฏิรูปประเทศ อาจจะยังมีความเห็นไม่สอดคล้องกันระหว่างสมาชิกวุฒิสภาอื่น ๆ และสมาชิกวุฒิสภาที่ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการการ ตสร.

3) สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการการ ตสร. ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เห็นพ้องกันว่า โดยที่งานติดตามการปฏิรูปประเทศเป็นเรื่องของการวิเคราะห์โครงการของฝ่ายบริหาร ดังนั้น นอกจากระบบฐานข้อมูลจะเป็นเรื่องสำคัญแล้ว บุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการ ตสร. ก็มีความจำเป็น โดยต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ถ่องแท้ในเรื่องยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ วิธีการตรวจสอบประเมินผล ในฐานะผู้สนับสนุนข้อมูลและแปลงข้อมูลจากสมาชิกวุฒิสภาไปสู่การจัดทำเอกสารรายงาน นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่เป็นผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภายังตั้งข้อสังเกตที่สำคัญว่า การติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศเป็นเรื่องใหม่ บุคลากรที่ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการ ตสร. มีความรู้ความเข้าใจในภาระงานที่รับผิดชอบไม่มากเท่าที่ควร เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์งานด้านนโยบายและแผน ด้วยเหตุที่ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการด้านนิติบัญญัติมาตลอด อันเป็นจุดอ่อนประการหนึ่ง

สรุปได้ว่า การทำหน้าที่ของวุฒิสภาในการติดตามการปฏิรูปประเทศมีหลายปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ทั้งในฝั่งของรัฐบาลเองที่พบว่าระบบฐานข้อมูลของโครงการยังมีปัญหาและการเสนอรายงานล่าช้า และในส่วนของวุฒิสภาที่ระบบการติดตามความรู้ความเข้าใจของสมาชิกวุฒิสภา การสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่มีความพร้อม อันเนื่องมาจากเป็นเรื่องใหม่ อย่างไรก็ตาม ตามรัฐธรรมนูญซึ่งกำหนดให้วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจ

ในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ แม้คำว่า “ติดตาม” “เสนอแนะ” “เร่งรัด” จะมีการกำหนดนิยามความหมายตามพจนานุกรมทั่วไปไว้อย่างชัดเจน แต่สิ่งที่สำคัญก็คือ ขอบเขตและวิธีดำเนินการของการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดดังกล่าวนั้นมีเพียงใด ดังนั้น เมื่อขอบเขตหน้าที่และอำนาจวุฒิสภายังไม่มีความชัดเจน ย่อมจะส่งผลต่อแนวทางของการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศที่กำหนดไว้ได้

4.4.2.3 ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานที่เหมาะสมและเกิดสัมฤทธิ์ผลสูงสุด

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่โดยเฉพาะสมาชิกวุฒิสภาเห็นว่า ระบบฐานข้อมูลเป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการทำหน้าที่ของวุฒิสภา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและการติดต่อเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน คือ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและวุฒิสภาที่รวดเร็ว นอกจากนี้ ควรมีช่องทางที่สามารถสื่อสารสองทางระหว่างวุฒิสภากับประชาชนหรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้สามารถรับรู้ผลตอบกลับหรือผลกระทบของโครงการได้รวดเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้ เงื่อนไขสำคัญอีกประการหนึ่งในข้อเสนอแนะของผู้ตอบสัมภาษณ์ก็คือ บุคลากรของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะต้องมีความชำนาญ มีความสามารถด้านระบบไอที การจัดทำเอกสารและการวิเคราะห์โครงการ

ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะที่สำคัญด้วยว่าเหตุที่ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา กำหนดให้คณะกรรมการธิการ ตสร. เป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา จึงไม่สามารถตั้งบุคคลภายนอกเป็นกรรมาธิการได้ จึงเสนอแนะเรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับการประชุม เพื่อให้องค์ประกอบของคณะกรรมการ ตสร. โดยกำหนดให้มีผู้แทนจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติร่วมเป็นกรรมาธิการ สำหรับการชี้แจงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการ ตสร. และวุฒิสภาได้อย่างครบถ้วน

สรุปได้ว่า ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนางานของวุฒิสภาในการติดตามการปฏิรูปประเทศ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ให้ความสำคัญทั้งด้านระบบและบุคลากรว่ามีความสำคัญต่อการวิเคราะห์และประเมินผลของโครงการที่จะต้องมีการพัฒนาต่อไป รวมทั้งการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายให้บรรลุเป้าหมายตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ คณะกรรมาธิการจำเป็นต้องได้รับข้อมูลประกอบการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ที่ลึกซึ้งและเพียงพอ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการจึงต้องทำการศึกษา ค้นคว้า รวบรวมและจัดทำสรุปข้อมูลและความเห็นเกี่ยวกับกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ ทั้งในเรื่องรูปแบบและเนื้อหา เพื่อเสนอคณะกรรมการพิจารณา ก่อนที่จะมีการประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยอาจนำเสนอในรูปแบบของเอกสารหรือผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย สะดวก และรวดเร็ว

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากสภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศของวุฒิสภาตามที่ได้กล่าวมาแล้วในบทก่อน และเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว คณะผู้ศึกษาจึงได้ดำเนินการศึกษาและมีข้อเสนอความเห็นสรุปได้ดังนี้

5.1 บทสรุป

จากผลการพิจารณาศึกษาตามวัตถุประสงค์ ประการที่ 1 คือ เพื่อศึกษากระบวนการและขั้นตอนในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และตามวัตถุประสงค์ ประการที่ 2 คือ เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ได้พบว่าการปฏิบัติงานตามภารกิจดังกล่าวที่ผ่านมา นั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านกระบวนการปฏิบัติงาน และด้านโครงสร้างบุคลากรยังขาดซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร สรุปได้ดังนี้

กระบวนการปฏิบัติงาน

5.1.1 การติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อบรรลุเป้าหมายตามรัฐธรรมนูญ มีการกำหนดขั้นตอนในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการที่มีรายละเอียดมากเกินไปจนสมควร รวมถึงต้องวิเคราะห์ข้อมูล/การประเมินผล และการจัดทำข้อเสนอแนะ

5.1.2 การดำเนินการของคณะกรรมการจะใช้ข้อมูลจากเอกสารการรายงานเป็นหลัก เช่น รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการที่รัฐบาลเสนอต่อรัฐสภาทุก 3 เดือน เป็นต้น แต่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติส่งรายงานมายังสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาล่าช้า ทำให้คณะกรรมการมีระยะเวลาในการพิจารณาศึกษารายงานภายใต้ระยะเวลาที่จำกัด

5.1.3 ภารกิจเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศของรัฐธรรมนูญ ซึ่งสมาชิกวุฒิสภาต้องเข้าไปมีบทบาทในการประชุมหรือเป็นกรรมการร่วมในคณะกรรมการที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยการมอบหมายหน้าที่ให้คณะกรรมการของวุฒิสภาที่ต้องมีการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้นอย่างบูรณาการกับคณะกรรมการคณะอื่น เพื่อให้ได้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และข้อเสนอแนะสำหรับนำไปใช้ประกอบการพิจารณาในชั้นการพิจารณาของที่ประชุมรัฐสภา กรณีดังกล่าวที่ผ่านมาเมื่อมีการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา 270 ของรัฐธรรมนูญ ประธานรัฐสภาจะดำเนินการบรรจุระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วนโดยคณะกรรมการ ตสร. ยังไม่ได้ทำการศึกษาหรือให้คำแนะนำได้แต่ตรวจเฉพาะรูปแบบไม่สามารถตรวจเนื้อหาได้

5.1.4 การจัดทำระบบและฐานข้อมูลเกี่ยวกับการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ มีความต้องการข้อมูลเพื่อใช้ในการติดตามจำนวนมาก สลับซับซ้อน และเป็นข้อมูลที่มาจากหลายแหล่ง เช่น จากระบบฐานข้อมูลเป็นระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSOCR) สำนักงานสถิติแห่งชาติ เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ รายงานต่าง ๆ จำเป็นจะต้องจัดให้มีระบบและฐานข้อมูลเกี่ยวกับการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลให้แก่คณะกรรมการการสามัญ ใช้ในการวิเคราะห์และประมวลผลระบบข้อมูลเกี่ยวกับการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติของคณะกรรมการการ ตร. โดยที่การจัดทำระบบดังกล่าวยังไม่มีความสมบูรณ์ เนื่องจากเป็นภารกิจใหม่

การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและการดำเนินการปฏิรูปประเทศเป็นสิ่งที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้จัดทำและดำเนินการขึ้นครั้งแรกนับตั้งแต่ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญ โดยรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้วุฒิสภา ซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติมีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และเพื่อสอดคล้องกับหลักการการแบ่งแยกผู้ใช้อำนาจ เพื่อตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจของผู้ใช้อำนาจทั้งสามฝ่าย (Check and Balance) อันได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการตามแนวคิดของมองเตสกีเอ (Montesquieu) ทั้งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 หมวด 10 ภารกิจด้านการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ ได้กำหนดไว้ว่า เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามมาตรา 270 วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้วุฒิสภาดังคณะกรรมการการสามัญขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (คณะกรรมการการ ตร.) มีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในภาพรวมให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กำหนดแนวทางดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามรัฐธรรมนูญ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และประสานงานกับคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาอื่นทุกคณะ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางดังกล่าว และผลักดันให้คณะกรรมการดังกล่าวมีการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการการ ตร. และคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาทุกคณะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งการจะดำเนินการดังกล่าวได้ต้องมีแผนงานกลางในการดำเนินการ ดังนั้น คณะกรรมการการ ตร. จึงได้มีการกำหนดกรอบการดำเนินงาน โดยดำเนินการจัดทำคู่มือการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามรัฐธรรมนูญ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในห้วงปี พ.ศ. 2561 - 2565) ขึ้นมา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาทุกคณะ

ทั้งนี้ การดำเนินงานของคณะกรรมการการจะสามารรถขับเคลื่อนภารกิจในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ และการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้นั้น ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง คือ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งเป็นองค์กรสนับสนุน

(Support) การดำเนินงานของคณะกรรมการ โดยทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการ ตามหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ ทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ ราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พ.ศ. 2563 - 2565

จึงส่งผลทำให้การปฏิบัติงานที่ผ่านมา ยังขาดซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร อันเป็นปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว จึงสมควรที่จะได้มีการจัดทำแนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงาน ของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการ ตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภาขึ้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการวางแนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงาน ด้านการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล สำหรับเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ของวุฒิสภาให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล และบรรลุตามเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อันเป็นการสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ประการที่ 3 เพื่อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานด้านการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการเสนอและพิจารณาร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศ

เมื่อได้ศึกษาเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องแล้ว คณะผู้ศึกษาเห็นว่าหลักในการพิจารณา ว่าร่างกฎหมายใดควรเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศนั้น พอที่จะสรุปได้ว่ามีข้อพิจารณา ดังนี้

5.2.1.1 พิจารณาจากรายชื่อกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศที่ได้มีการกำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ

5.2.1.2 พิจารณาตามหลักทฤษฎีทศศาสตร์ ได้แก่ การมีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขัน และการมีกลไกทางกฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมและขจัดความเหลื่อมล้ำในสังคม

5.2.1.3 พิจารณาถึงความสำคัญจำเป็นเร่งด่วน หากมีการออกกฎหมายดังกล่าวมาใช้ บังคับแล้วจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ เช่น เป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคม/องค์กร และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อประชาชน สังคม และประเทศชาติ เป็นต้น

เมื่อได้ทราบหลักในการพิจารณาว่าร่างกฎหมายใดควรเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศแล้ว ลำดับต่อไปจะขอกล่าวถึงข้อสังเกตเกี่ยวกับกระบวนการเสนอและพิจารณาร่างกฎหมายแบบปกติทั่วไป กับร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศว่า เนื่องจากกระบวนการในการเสนอร่างกฎหมาย ต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณา หากเป็นร่างกฎหมายทั่วไปโดยหลักแล้วจะต้องเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร พิจารณาก่อน ตามมาตรา 133 ของรัฐธรรมนูญ และเมื่อผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว จากนั้นจึงจะเสนอร่างกฎหมายดังกล่าวต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณา หากวุฒิสภาเห็นชอบด้วยก็จะมี การนำร่างกฎหมายขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศ ใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป

ส่วนกระบวนการในการเสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศนั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา 270 ได้บัญญัติให้เสนอและพิจารณาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา (ซึ่งอาจจะคล้ายกับ กระบวนการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ) หากรัฐสภาพิจารณา เห็นชอบแล้วก็จะมีการนำร่างกฎหมายขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย เพื่อพระมหากษัตริย์ ทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป การที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้การเสนอ ร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศต่อที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาโดยตรง โดยไม่ต้องเสนอ ผ่านขั้นตอนเหมือนเช่นเดียวกับกระบวนการพิจารณาร่างกฎหมายทั่วไปนั้น ย่อมมีความมุ่งหมาย แต่เพียงจะลดขั้นตอน เพื่อให้กระบวนการเสนอและพิจารณาร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศ มีความรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งกรณีนี้อาจเป็นการทำลายระบบกระบวนการนิติบัญญัติตามปกติที่โดยหลัก แล้วสภาผู้แทนราษฎรจะต้องเป็นผู้พิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าวก่อน ดังนั้น เพื่อเป็นการรักษา หลักการเกี่ยวกับกระบวนการเสนอและพิจารณาร่างกฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติ คณะผู้ศึกษา จึงเห็นว่าถึงแม้จะเป็นร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศ ก็ไม่ควรใช้กระบวนการพิเศษ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 270 ของรัฐธรรมนูญ แต่จะต้องใช้กระบวนการเสนอและพิจารณา เหมือนเช่นเดียวกับร่างกฎหมายแบบปกติทั่วไป โดยต้องเสนอร่างกฎหมายต่อสภาผู้แทนราษฎร พิจารณาก่อน จากนั้นจึงค่อยเสนอต่อวุฒิสภาพิจารณาในลำดับต่อไป และหากประสงค์ที่จะให้เกิด ความรวดเร็วในการพิจารณาร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศก็ควรกำหนดระยะเวลา การพิจารณาไว้อย่างชัดเจนก็ได้

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 270 บัญญัติไว้เช่นนี้แล้ว (หากยังไม่มีกรณีแก้ไขบทบัญญัติ ดังกล่าว) คงทำได้แต่เพียงว่าคณะรัฐมนตรีจะต้องมีความเคร่งครัดในการพิจารณาร่างกฎหมายใดควรเป็น กฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศ ไม่ใช่ยืนยันว่ากฎหมายเกือบทุกฉบับที่เสนอต่อรัฐสภาพิจารณา เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศทั้งหมด เนื่องจากที่ผ่านมาพบว่ากฎหมายบางฉบับ เมื่อพิจารณารายละเอียดในทางเนื้อหาแล้ว อาจไม่ได้เป็นไปตามหลักการที่กล่าวมาข้างต้นแต่อย่างใด ดังนั้น กรณีนี้คณะรัฐมนตรีจะต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเสนอร่างกฎหมายต่อ รัฐสภาว่า ร่างกฎหมายใดเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศอย่างเคร่งครัด เพื่อมิให้เป็นการทำลายระบบ กระบวนการนิติบัญญัติตามปกติ และเพื่อมิให้เกิดปัญหาการตีความกฎหมายในอนาคต และในขณะเดียวกัน คณะกรรมการร่วม ตามมาตรา 270 ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีอำนาจวินิจฉัยว่าร่างกฎหมายใดเป็นกฎหมาย เกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศ ก็ควรให้ความสำคัญในเรื่องนี้ด้วยเช่นเดียวกัน เนื่องจากกรณีดังกล่าว อาจเกิดขึ้นได้หากคณะรัฐมนตรีเสนอร่างกฎหมายต่อสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาตามปกติ โดยมีได้แจ้งว่า เป็นร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศ แต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาเห็นว่า เป็นร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศ โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของแต่ละสภาอาจเข้าชื่อกันร้องขอต่อประธานรัฐสภา เพื่อส่งเรื่องให้คณะกรรมการร่วม เป็นผู้วินิจฉัย โดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการร่วมถือเป็นที่สุด

5.2.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานของคณะกรรมการธิการ ตสร.

5.2.2.1 โดยที่รัฐธรรมนูญ มาตรา 270 บัญญัติให้วุฒิสภาชุดปัจจุบันมีหน้าที่และอำนาจ ในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด 16 การปฏิรูป ประเทศ และการจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งภารกิจดังกล่าวเรียกได้ว่าเป็นภารกิจใหม่

ครั้งแรกของวุฒิสภาที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เฉพาะในช่วงระยะเปลี่ยนผ่านตามบทเฉพาะกาล (5 ปี) เท่านั้น จากบทบัญญัติดังกล่าว ต่อมาวุฒิสภาได้มีการตั้งคณะกรรมการธิการ ตสร. ขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนภารกิจดังกล่าวโดยเฉพาะ ทั้งนี้ จากการดำเนินงานของคณะกรรมการธิการ ตสร. ในช่วงที่ผ่านมาปรากฏว่ามีการติดตามเร่งรัดแผนงานโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศและตามยุทธศาสตร์ชาติเกือบทั้งหมดทุกแผนงานโครงการ ทั้งที่เมื่อพิจารณารายละเอียดของแผนงานโครงการแต่ละประเภทในเชิงลึกแล้ว พบว่าบางแผนงานโครงการไม่ได้มีความสำคัญถึงขนาดที่น่าจะถือว่าเป็นการปฏิรูปประเทศ อันจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ (บางครั้งอาจจะดูเหมือนว่าเป็นงานประจำมากกว่างานปฏิรูป) ทำให้เกิดความยุ่งยากในการดำเนินการ เสียเวลาและสิ้นเปลืองทรัพยากรไปโดยเปล่าประโยชน์ ซึ่งโดยหลักแล้วไม่น่าจะเป็นเช่นนั้น คณะผู้ศึกษาจึงเห็นว่าเพื่อให้การติดตามเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติเกิดผลสัมฤทธิ์ และบรรลุเป้าหมายตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ คณะกรรมการธิการ ตสร. ไม่ควรติดตามเร่งรัดแผนงานโครงการทั้งหมด แต่ควรติดตามเร่งรัดเฉพาะแผนงานโครงการที่มีความสำคัญจำเป็นเร่งด่วน อันจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญเท่านั้น เนื่องจากหากคณะกรรมการธิการ ตสร. ยังคงติดตามเร่งรัดทุกแผนงานโครงการเหมือนเช่นที่ผ่านมา อาจกล่าวได้ว่าวุฒิสภาทำหน้าที่เสมือนหนึ่งว่าเป็นฝ่ายบริหารเสียเอง ซึ่งจะเป็นการเข้าไปก้าวล่วงแทรกแซงการทำหน้าที่ของฝ่ายบริหารมากเกินไป เนื่องจากกรณีดังกล่าวเป็นเรื่องของทางฝ่ายบริหารที่จะต้องดำเนินการ และโดยหลักแล้วฝ่ายนิติบัญญัติ (วุฒิสภา) ย่อมมีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลการบริหารราชการแผ่นดินเท่านั้น ไม่ใช่เป็นผู้ลงมือปฏิบัติราชการโดยตรงแต่อย่างใด

5.2.2.2 เนื่องจากตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 ข้อ 89 ได้กำหนดกลไกในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาทุกคณะ ต้องตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาหนึ่งชุดในแต่ละคณะกรรมาธิการ เพื่อทำหน้าที่ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนั้น ๆ โดยเฉพาะด้วย และในขณะเดียวกันตามข้อบังคับฯ ข้อ 175 ยังได้กำหนดให้ประธานคณะอนุกรรมการดังกล่าวในแต่ละคณะกรรมาธิการไปเป็นกรรมาธิการ ตสร. ในคณะกรรมาธิการ ตสร. โดยตำแหน่งด้วย จากกรณีดังกล่าว คณะผู้ศึกษาจึงเห็นว่าการทำงานของคณะอนุกรรมการในแต่ละคณะกรรมาธิการนั้นถือว่าเป็นกลไกที่สำคัญ เนื่องจากเป็นผู้ที่สามารถติดตามเร่งรัดการปฏิรูปประเทศในด้านที่เกี่ยวข้องกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของตนโดยเฉพาะ ย่อมทำให้รับรู้รับทราบข้อมูลในเชิงลึกสามารถที่จะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่แล้ว ฉะนั้น จึงเห็นควรให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาแต่ละคณะเป็นผู้ดำเนินการ ส่วนคณะกรรมาธิการ ตสร. ควรทำหน้าที่เป็นเพียงผู้รวบรวมวิเคราะห์และประเมินผลการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในภาพรวมและบูรณาการข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องเท่านั้น เพื่อจะได้ไม่เป็นภาระของหน่วยงานของรัฐมากเกินไป อีกทั้ง เพื่อมิให้เกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน เนื่องจากบางเรื่องเป็นเรื่องเดียวกันที่คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาได้มีการพิจารณาศึกษาไว้แล้ว

5.2.2.3 เนื่องจากการดำเนินงานของคณะกรรมการธิการ ตสร. เป็นงานที่จะต้องบูรณาการและเชื่อมโยงข้อมูลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการ

ตามยุทธศาสตร์ชาติกับองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐหลายภาคส่วน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย สามารถใช้งานอย่างสะดวกรวดเร็ว เพื่อใช้สำหรับรองรับการสนับสนุนงานของคณะกรรมการการ ตสร. ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คณะผู้ศึกษาเห็นว่าสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาในฐานะหน่วยงานสนับสนุนภารกิจของวุฒิสภา ต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงระบบดังกล่าว เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานภายนอก เช่น ระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSUR) ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น และเพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลความคืบหน้าผลการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศและตามยุทธศาสตร์ชาติให้ประชาชน และผู้สนใจสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลของวุฒิสภาได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

5.2.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับขอบเขตหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภา ตามมาตรา 270 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

ตามบทบาทหน้าที่และอำนาจอีกประการหนึ่งที่สำคัญของวุฒิสภาในเรื่องการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ นั้น ซึ่งตามแนวทางการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดแนวทางของ

“ติดตาม” หมายถึง การดำเนินงานขับเคลื่อนการปฏิรูปของรัฐบาลและส่วนราชการว่า เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติตามที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษาหรือไม่ ได้ผลหรือมีปัญหาอุปสรรคอย่างไร

“เสนอแนะ” หมายถึง การเสนอแนะและให้ความเห็นในเชิงสร้างสรรค์ต่อการปฏิบัติงานขับเคลื่อนการปฏิรูปของรัฐบาลและหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถดำเนินการด้วยความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดียิ่งขึ้น

“เร่งรัด” หมายถึง การสังเกตติดตามผลสัมฤทธิ์ของแผนงานปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ โดยเร่งรัดให้เป็นไปตามเป้าหมายและกรอบระยะเวลา รวมทั้งเฝ้าระวังผลกระทบข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้น

ซึ่งแนวทางการดำเนินการดังกล่าวยังไม่มีขอบเขตของการ “ติดตาม” “เสนอแนะ” “เร่งรัด” ที่ชัดเจน กรณีนี้จึงเห็นควรมีข้อเสนอ กล่าวคือ การติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เฉพาะเรื่องสำคัญเร่งด่วนตามแผนปฏิรูปประเทศ โดยมีการวางแผนดำเนินการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติของวุฒิสภา ในลักษณะของการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดเชิงรุก

ยกตัวอย่าง กรณีวุฒิสภาในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติ มีความจำเป็นต้องร่วมกับฝ่ายบริหารในการเร่งรัดเรื่องสำคัญที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการ หรือการดำเนินการโดยกระบวนการนิติบัญญัติ เช่น ชั้นคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง ในการเชิญผู้แทนหน่วยงานซึ่งเป็นส่วนราชการเจ้าของเรื่องชั้นวุฒิสภา เช่น การตั้งกระทู้ถาม หรือการขอเปิดอภิปรายทั่วไป เป็นต้น ส่วนการพิจารณากฎหมายปฏิรูปประเทศ วุฒิสภาควรมีแนวทางการพิจารณาว่ากฎหมายนั้น มีความจำเป็น มีความเร่งด่วน และมีผลที่จะเกิดขึ้นกับการขับเคลื่อนงานด้านการปฏิรูปประเทศ และการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ และเนื้อหาของกฎหมายเป็นไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการปฏิรูปประเทศหรือยุทธศาสตร์ชาติอย่างไร เป็นต้น

5.2.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสนับสนุนกระบวนการปฏิบัติงานของวุฒิสภา ในด้านการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ

5.2.4.1 ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ข้อเสนอทางเลือก ดังนี้

1) ควรมีการจัดตั้งศูนย์ ตสร. เฉพาะกิจ เพื่อรองรับภารกิจการปฏิบัติงานของคณะกรรมการธิการ ตสร. ประกอบด้วย ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการธิการ 3 ฝ่าย

(1) ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการธิการ ตสร.

(2) ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการ ตสร. 6 ด้าน ในคณะกรรมการ ตสร.

(3) ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการ ในคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ทั้ง 26 คณะ

2) ควรมีการขยายโครงสร้างของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยการเพิ่มกลุ่มงาน เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบด้านการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติในสำนักที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักนโยบายและแผน สำนักวิชาการ สำนักกฎหมาย และสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการรองรับภารกิจดังกล่าว ดังนี้

(1) ให้มีกลุ่มงานวิเคราะห์และติดตามแผนการปฏิรูปประเทศ การจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในสังกัดสำนักนโยบายและแผน เพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ เสนอต่อคณะกรรมการ ตสร. และจัดทำรายงานผลการพิจารณาในรอบ 3 เดือน

(2) ให้มีกลุ่มงานวิเคราะห์ข้อมูลทางวิชาการด้านการติดตามการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในสังกัดสำนักวิชาการ

(3) ให้มีกลุ่มงานกฎหมายปฏิรูปประเทศตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ในสังกัดสำนักกฎหมาย เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายปฏิรูปประเทศ

(4) ให้มีกลุ่มงานเทคโนโลยีและสารสนเทศด้านการติดตามการปฏิรูปประเทศ เพื่อจัดทำฐานข้อมูลรองรับระบบติดตามและประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ

3) สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาควรมีการแบ่งมอบภารกิจด้านการสนับสนุนกระบวนการปฏิบัติงานของวุฒิสภาเกี่ยวกับการติดตามการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ให้สำนักที่เกี่ยวข้องได้มีการทำงานแบบบูรณาการร่วมกันเพื่อรองรับภารกิจใหม่ของวุฒิสภาที่ต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ

(1) สำนักนโยบายและแผน มอบหมายภารกิจ ดังนี้

- ศึกษาวิเคราะห์รายงานผลการศึกษา ข้อเสนอแนะ และแนวทางการเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติที่คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาจัดทำ เสนอไปยังคณะกรรมการ ตสร. เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

- ศึกษาวิเคราะห์รายงานผลการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศ ที่คณะรัฐมนตรีเสนอต่อรัฐสภาทุกสามเดือน ตามมาตรา 270 วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ และรายงาน

สรุปผลการดำเนินการประจำปีตามแผนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ ที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอต่อวุฒิสภาตามกฎหมาย

(2) สำนักวิชาการ มอบหมายภารกิจ ดังนี้

- ศึกษาวิเคราะห์รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่คณะรัฐมนตรีเสนอต่อรัฐสภา ตามมาตรา 270 วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ

- ศึกษาวิเคราะห์รายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามแผนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ และรายงานเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศหรือยุทธศาสตร์ชาติ ที่ต้องนำเสนอตามกฎหมาย

- จัดทำข้อมูลด้านวิชาการเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ เสนอต่อคณะกรรมการการ ตสร. เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา

(3) สำนักกฎหมาย มอบหมายภารกิจ ดังนี้

- ศึกษาร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศของรัฐธรรมนูญเป็นการล่วงหน้า และรายงานต่อคณะกรรมการการ ตสร. เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรากฎหมายปฏิรูปประเทศ

(4) สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มอบหมายภารกิจ ดังนี้

- จัดทำระบบและฐานข้อมูลเกี่ยวกับการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติที่วุฒิสภาและคณะกรรมการ ได้จัดทำขึ้น พร้อมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกำกับดูแลให้ข้อมูลที่มีอยู่เป็นปัจจุบัน

4) จ้างอาจารย์ที่ปรึกษาจากมหาวิทยาลัยชั้นนำมาดำเนินการด้านวิชาการ ศึกษาวิเคราะห์รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศที่คณะรัฐมนตรีเสนอต่อรัฐสภา ตามมาตรา 270 วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ

ทั้งนี้ ตามหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ ถือเป็นบทบาทที่สำคัญตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้น การขับเคลื่อนให้การดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาดังกล่าวสำเร็จและบรรลุได้ตามเป้าหมายนั้น สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ในฐานะองค์กรหลักด้านนิติบัญญัติของประเทศ ซึ่งประกอบด้วยสำนักที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในแต่ละด้าน จึงย่อมจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนการดำเนินการดังกล่าวให้เกิดประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกวุฒิสภาและประชาชนได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ควรมีการจัดทำแผน/ขั้นตอนการปฏิบัติงานของทุกส่วนงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับและสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการ ตสร. และวุฒิสภา ที่มีความเชื่อมโยงกัน ให้เป็นไปอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

5.2.4.2 ด้านระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ

ควรมีการจัดทำระบบการเชื่อมโยงข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ร่วมกับส่วนราชการ กระทรวง กรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูล

ในการจัดทำรายงานบทวิเคราะห์เสนอต่อคณะกรรมการธิการ ตสร. รวมทั้งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยี ข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้างเชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส

5.2.4.3 ด้านการสนับสนุนข้อมูลและบุคลากร

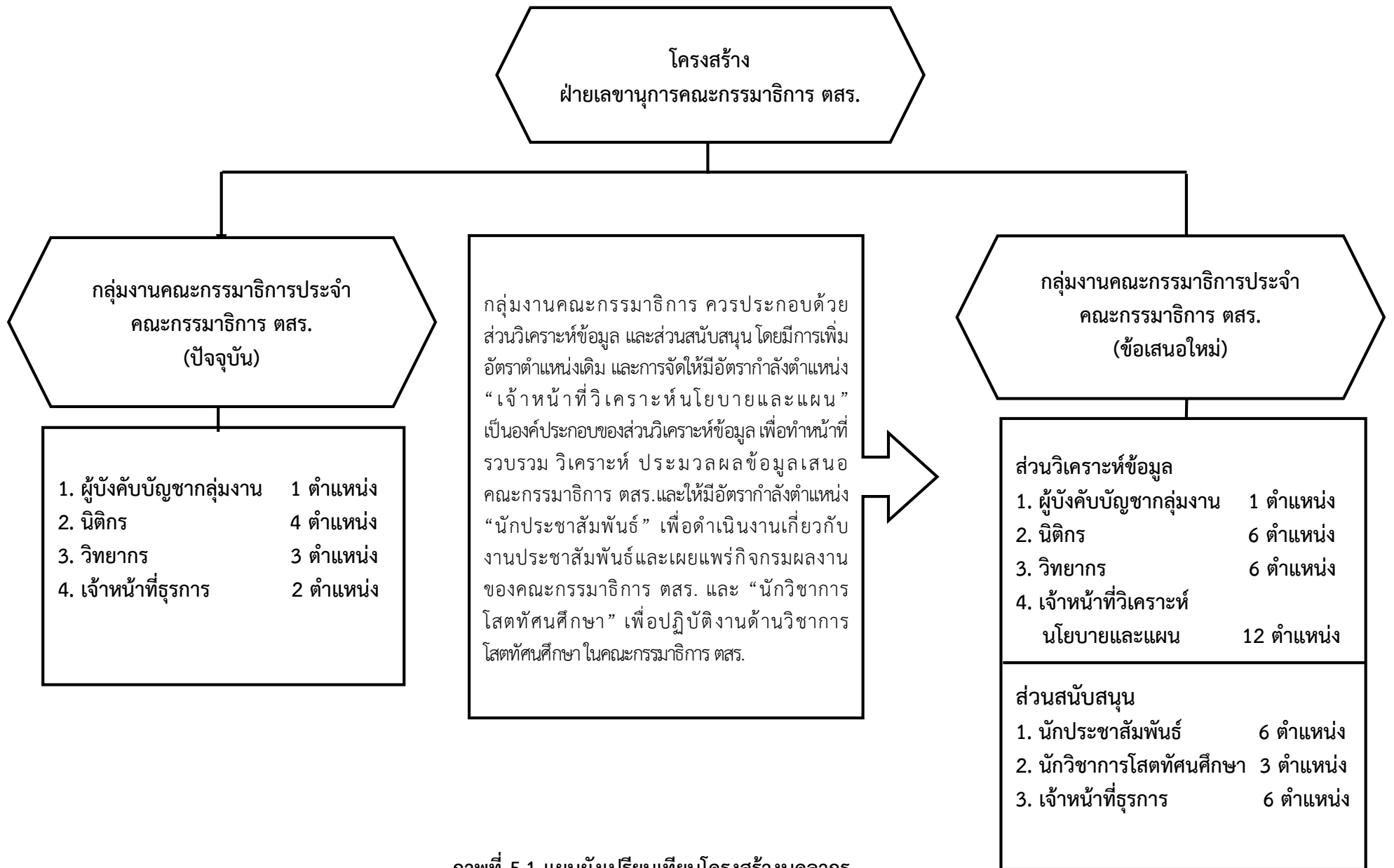
1) ควรมีการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับที่มาของเจตนารมณ์และเป้าหมายของการกำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนด้านการวิเคราะห์ข้อมูล และดำเนินนโยบาย และแผนให้กับข้าราชการรัฐสภาสามัญ ตำแหน่งนิติกรและวิทยาการที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านเลขานุการ ให้กับคณะกรรมการธิการต่าง ๆ ของวุฒิสภา ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามภารกิจในด้านการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติของวุฒิสภาได้บรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

2) ปัจจุบันฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการธิการ ซึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบภารกิจงานของคณะกรรมการธิการ ตสร. คือ กลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ 6 สำนักกรรมการ 3 ซึ่งตามโครงสร้างของกลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ 6 สำนักกรรมการ 3 มีอัตรากำลังทั้งหมดจำนวน 10 ตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย (ปัจจุบัน) กำหนดให้ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ หรือคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับมอบหมาย เมื่อข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 หมวด 10 ภารกิจด้านการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ ข้อ 175 กำหนดให้มีคณะกรรมการ ตสร. เป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา มีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับและให้นำความในหมวด 4 กรรมการ มาใช้บังคับกับการดำเนินการของคณะกรรมการตามข้อ 175 โดยอนุโลมด้วย

ด้วยเหตุที่มีการกำหนดคณะกรรมการสามัญเพิ่มขึ้นไปอีก 1 คณะ ตามข้อบังคับดังกล่าว กลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ 6 สำนักกรรมการ 3 จึงได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการ ตสร. แต่ภารกิจการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามรัฐธรรมนูญ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ มีภารกิจหลากหลายด้าน จึงต้องมีการตั้งคณะอนุกรรมการในการรองรับภารกิจที่เพิ่มขึ้น ซึ่งคณะกรรมการ ตสร. พิจารณาแล้วเห็นควรตั้งคณะอนุกรรมการ จำนวน 6 คณะ ดังนั้น คณะกรรมการ ตสร. ได้เสนอญัตติต่อที่ประชุมวุฒิสภาเพื่อขอมติในการยกเว้นข้อบังคับฯ ข้อ 89 ที่กำหนดให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อ 78 วรรค 2 และข้อ 175 ตั้งคณะอนุกรรมการได้ไม่เกินคณะละ 4 คณะ เพื่อขอตั้งคณะอนุกรรมการ จำนวน 6 คณะ ในการสนับสนุนภารกิจของคณะกรรมการ ตสร. ที่มีหน้าที่และอำนาจในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ

จากภารกิจของคณะกรรมการ ตสร. ตามหน้าที่และอำนาจในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และจำนวนคณะอนุกรรมการที่เพิ่มขึ้นเป็น 6 คณะ จากที่คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะอื่น ๆ มีเพียง 4 คณะ โดยที่อัตรากำลังของกลุ่มงานที่ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการ ตสร. ยังมีอัตราตำแหน่งเท่าเดิม (10 ตำแหน่ง) ประกอบกับ งานของคณะกรรมการ ตสร. ส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นงานด้านวิเคราะห์

นโยบายและแผน ซึ่งจำเป็นต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้และทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับสนับสนุนภารกิจ การติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ แต่ทั้งนี้ กลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ 6 ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ คสร. ไม่มีบุคลากรด้านการวิเคราะห์ นโยบายและแผนสำหรับปฏิบัติงานในภารกิจด้านดังกล่าว จึงส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ ในการสนับสนุนงานให้แก่คณะกรรมการ คสร. ดังนั้น จึงเห็นควรมีการเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่วิเคราะห์ นโยบายและแผน และเจ้าหน้าที่ธุรการ เพื่อประโยชน์ในด้านของการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแผนงาน โครงการของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่ธุรการ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ ในการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ คสร. ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การตั้งคณะอนุกรรมการ จำนวน 6 คณะ ในคณะกรรมการ คสร. สำหรับรองรับ ภารกิจของคณะกรรมการ คสร. นั้น การพิจารณาตั้งบุคคลเพื่อทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงาน ของภารกิจ คสร. จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างมาก ที่ต้องพิจารณาจากผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในแต่ละด้าน ของคณะอนุกรรมการทั้ง 6 คณะ เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้าน รวมทั้งคณะอนุกรรมการ ในคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ทั้ง 26 คณะ ซึ่งทำหน้าที่พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่อำนาจที่เกี่ยวข้อง เนื่องจาก ผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการดังกล่าวข้างต้น ในการทำหน้าที่ตรวจสอบ วิเคราะห์ และประเมินผล การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในแต่ละด้าน จะเป็นฐานข้อมูลที่สำคัญเพื่อประกอบการพิจารณา ของคณะกรรมการ คสร. ในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญอีกด้วย ดังนั้น คณะผู้ศึกษาจึงขอเสนอ แผนผังโครงสร้าง ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 5.1 แผนผังเปรียบเทียบโครงสร้างบุคลากร

บรรณานุกรม

หนังสือ

- ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ. (2546). การบริหารจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ชาติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์ราไพ เปรรมสมิทธิ. **ฐานข้อมูลบรรณานุกรม : การสร้างและการใช้**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 3.
- วันพร บั่นเก่า และธนาวรรณ จันทร์ตันไพบูลย์. **คอมพิวเตอร์เบื้องต้นและการพัฒนาระบบสารสนเทศ**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักนโยบายและแผน. (2562). **แผนปฏิบัติการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พ.ศ. 2563 - 2565**. กรุงเทพมหานคร: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, หน้า 33 - 36.
- โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์. **การวิเคราะห์และออกแบบระบบ**. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดดูเคชั่น, หน้า 7.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- การจัดการฐานข้อมูล. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2563, จาก <http://www.chakham.ac.th/technology/lesson22/database201.html>
- ความรู้เรื่องคณะกรรมการ. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 เมษายน 2563, จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/download/committee/committee_knowledge.pdf
- แนวทางการพัฒนาระบบฐานข้อมูล. วิไลภรณ์ ศรีไพศาล. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2563, จาก http://www.stabundamrong.go.th/web/book/53/b6_53.pdf
- แผนการปฏิรูปประเทศ. (เมษายน 2563). สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 เมษายน 2563, จาก www.senate.go.th.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564. (เมษายน 2563). สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2563, จาก www.senate.go.th

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

“แนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา”

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

“แนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา”

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ - นามสกุล
ตำแหน่ง
.....
.....

คำถาม

1. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของกระบวนการและขั้นตอนของการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศในบทบาทหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอย่างไร
2. กระบวนการและขั้นตอนของการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศของวุฒิสภาในปัจจุบัน ท่านเห็นว่ามีเหมาะสมแล้วหรือไม่เพียงใด และมีปัญหา อุปสรรคหรือไม่อย่างไร
3. ข้อเสนอแนะที่จะนำไปสู่การพัฒนาระบบสนับสนุนงานการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติของวุฒิสภา ที่เหมาะสมเพื่อให้ภารกิจของวุฒิสภาในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติสัมฤทธิ์ผลสูงสุด

ภาคผนวก ข

สรุปบทสัมภาษณ์

“แนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา”

แบบสัมภาษณ์

“แนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา”

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์ : พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ

รองประธานคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ

1. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของกระบวนการและขั้นตอนของการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศในบทบาทหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย อย่างไร

การติดตามเป็นหน้าที่สมาชิกวุฒิสภาตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ เมื่อได้รับมอบหมายแล้ว ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

- การติดตาม ดูว่ารัฐบาลทำอะไรบ้าง เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งอาจทำได้โดยการเชิญหน่วยงานมาให้ข้อมูล ลงพื้นที่พบหน่วยราชการ พบประชาชน ส่วนที่สำคัญ คือ การติดตามจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการ จัดทำยุทธศาสตร์ชาติ จากระบบ eMENSUR แม้จะยังไม่มีความสมบูรณ์ก็ตาม แต่ก็อาศัยระบบนี้เป็นหลัก จะทำให้ได้ทราบรัฐบาลมีความก้าวหน้าอย่างไร เข้าไปหรือไม่ สำเร็จหรือไม่

- เสนอแนะ รัฐบาลควรปรับปรุง แก้ไขอย่างไร

- เร่งรัด หากพบว่าช้ากว่าที่กำหนด แต่ละแผนมีเป้าหมาย ตัวชี้วัด การดำเนินงานของรัฐบาล ได้ตามเป้าหมาย ตัวชี้วัดหรือไม่ ถ้าทำไม่ได้ ก็เร่งรัด ให้เป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดต่อไป

การรายงานมี 2 ระยะ คือ รายงานผลการปฏิรูปประเทศรอบ 3 เดือน รายงานการปฏิรูป ประเทศรายปี และรายงานยุทธศาสตร์ชาติรายปี

ความสำคัญที่ต้องดำเนินงานตามรัฐธรรมนูญคือ การปฏิรูปประเทศ กฎหมายบางฉบับ มีบทลงโทษหากหน่วยงานรัฐไม่ดำเนินการตาม จะต้องรายงานให้นายกรัฐมนตรี ในฐานะประธาน กรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เป็นผู้ตัดสินใจ แต่ในแผนปฏิรูปประเทศไม่มีบทกำหนดฟ้องร้อง

แต่ยุทธศาสตร์ชาติ มีพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ตามมาตรา 24 มาตรา 29 หากหน่วยงานรัฐไม่ทำตามยุทธศาสตร์ชาติ จะมีการฟ้องร้องกัน โดยมาตรา 29 กำหนดให้ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ สามารถฟ้องร้องมาที่วุฒิสภา เพื่อดำเนินการฟ้อง ต่อศาลรัฐธรรมนูญได้

2. กระบวนการและขั้นตอนของการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศของวุฒิสภา ในปัจจุบันท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมแล้วหรือไม่เพียงใด และมีปัญหา อุปสรรคหรือไม่อย่างไร

กระบวนการขั้นตอนในวุฒิสภา กำหนดให้มีการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูป ประเทศและการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 โดยกำหนดให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ทั้ง 26 คณะ ตั้งคณะอนุกรรมการ ด้านปฏิรูปประเทศขึ้น และตั้งคณะกรรมการ ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ

รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง เป็นประธาน ประธานคณะอนุกรรมการปฏิรูปประเทศ ในคณะกรรมการ สามัญประจำวุฒิสภา เป็นกรรมการ และสมาชิกที่ประชุมวุฒิสภาเลือกตามข้อ 83 จำนวน 5 คน คณะกรรมการ ตสร วุฒิสภา กำหนดหลักการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด และ จัดทำเป็นคู่มือ ซึ่งกำหนดบทบาทของคณะกรรมการ แต่ละคณะต้องทำอย่างไร เช่น การติดตามโครงการ สรุปเป็นกลยุทธ์ พันธกิจ หรือแผนย่อย ประเด็นปฏิรูปหรือยุทธศาสตร์ชาติ แต่ละด้าน นำมารวมกัน โดย ตสร. เสนอไปยังรัฐบาล มีกำหนดเวลา เมื่อรัฐบาลส่งมา วุฒิสภาต้องอภิปรายภายใน 1 เดือน หรือภายใน 2 เดือน ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการ เพราะวุฒิสภากำหนดการอภิปรายรายงาน ดังกล่าวในวันที่ 29-30 มิถุนายน 2563 นี้

ปัจจุบันใช้ Impact Assessment ถือเป็นรูปแบบหนึ่งในการติดตาม เสนอแนะ เร่งรัด ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ใช้หลักการเหตุผล ถือว่าเป็นวิธีการที่ดีที่สุด ในปัจจุบัน อาจมีข้อดีและข้อเสีย ต้องปรับปรุงไปเรื่อยๆ จนกว่าจะมีวิธีการที่ดีกว่านี้ จะหนักตรงการจัดทำ รายงานเป็นเอกสารเสนอต่อ ตสร. สมาชิกวุฒิสภา อนุกรรมการ ต้องมีความเข้าใจการกรอกข้อมูล การหาข้อมูลจากระบบ eMEASCR และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ต้องปรับปรุง สร้างความเข้าใจยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ วิธีการตรวจสอบประเมินผล ในฐานะ เป็นผู้ปฏิบัติงานสนับสนุนข้อมูล และแปลงข้อมูลจากสมาชิกวุฒิสภาไปสู่การจัดทำเป็นเอกสาร เดิมจะจัดสัมมนาสร้างความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา แต่ต้องเลื่อน ออกไปเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) คณะกรรมการ ตสร. วุฒิสภา ต้องจัดคนไปให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่เพิ่มเติมด้วย

3. ข้อเสนอแนะที่จะนำไปสู่การพัฒนาระบบสนับสนุนงานการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติของวุฒิสภา ที่เหมาะสม เพื่อให้ภารกิจของวุฒิสภาในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ และการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติสัมฤทธิ์ผลสูงสุด

- เจ้าหน้าที่ประจำคณะอนุกรรมการยังมีจำนวนน้อย ความเชี่ยวชาญ ความรอบรู้ข้อมูล ก็ยังมีน้อย ควรจัดเจ้าหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานให้มีมากขึ้น รวมทั้งควรมีความขยัน เก่งทั้งระบบ ไอที ความรู้ด้านการจัดทำเอกสาร การแปลงความคิดของสมาชิกวุฒิสภาหรืออนุกรรมการแต่ละคน ไปสู่การเป็นเอกสารรายงานให้ได้

- ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ก็ยังไม่รองรับอย่างมีประสิทธิภาพ บางเรื่องก็ยังไม่สามารถ ตอบสนองได้ เช่น เมื่อจัดทำข้อมูลของแต่ละคณะเสร็จแล้ว จะนำข้อมูลไปเก็บไว้ที่ไหน อย่างไร

- การทำ Dash Board ต้องมาทำที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเท่านั้น ทำที่อื่นไม่ได้

- การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานด้านการปฏิรูปประเทศของวุฒิสภายังมีน้อยไป ส่วนใหญ่ทำกันเอง ไม่เผยแพร่แก่ภายนอกมากนัก

- ระบบการอำนวยความสะดวกที่อยู่แล้ว

- เจ้าหน้าที่ต้องทำงานสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งการดำเนินงาน จะเป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ มิได้มีช่วงเวลาแค่ 5 ปี เท่านั้น เป็นไปตาม พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง มิใช่ตามรัฐธรรมนูญเท่านั้น

4. ยุทธศาสตร์ที่ 6

ยุทธศาสตร์ที่ 6 เกี่ยวข้องกับ 3 แผนแม่บท คือ บริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และแผนกฎหมายกระบวนการยุติธรรม ให้ดูกฎหมายที่จำเป็นต้องใช้ มีคณะกรรมการส่วนหนึ่งที่รัฐบาลตั้ง มีนายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ เป็นประธาน มีแนวทางปรับปรุงกฎหมาย กฎหมายใดล้าสมัยต้องยกเลิก กฎหมายใดซ้ำซ้อนกัน

การปฏิรูปประเทศหรือยุทธศาสตร์ชาติจะมีกฎหมายเฉพาะด้าน เช่น การบริหารราชการแผ่นดิน มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติการงบประมาณ พระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้าง พระราชบัญญัติการบริหารราชการแผ่นดิน คณะกรรมการที่รับผิดชอบจึงมีหน้าที่ติดตามโดยเฉพาะ อาจเสนอ คณะกรรมการ ตสร. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ได้

5. ข้อเสนอแนะการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

กฎหมายไม่สามารถแก้ไขได้ตามใจ มีขั้นตอนต่าง ๆ หลายขั้นตอน และต้องใช้เวลา ต้องขออนุมัติจากรัฐสภาไปยังคณะรัฐมนตรี ส่งไปที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งต้องใช้เวลาานพอสมควร ก่อนกลับเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี และส่งกลับมายังรัฐสภา

6. การปฏิรูปจะต้องทำต่อไปอีกประมาณ 20 ปี การดำเนินการตามมาตรา 24 หรือมาตรา 29 มีแนวทางเป็นอย่างไร

ตามมาตรา 24 และมาตรา 29 วุฒิสภาต้องทำหรือไม่ หากต้องใช้พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 1 ปี รัฐบาลจะต้องรายงานมาที่วุฒิสภา หากเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการ แต่จะมีขั้นตอนในการลงโทษ ถือเป็นทางหลัก ไม่ใช่บทเฉพาะกาล การแก้ไขใน 5 ปีนี้ ต้องขออนุมัติจากรัฐสภา (สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา) หรือแก้ไขแล้วก็ต้องส่งกลับมารัฐสภาอีกครั้ง การปรับปรุงยุทธศาสตร์ชาติ ต้องมาที่คณะรัฐมนตรี เพียงแต่ 5 ปีแรก ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาเป็นหลัก (เป็นช่วงรอยต่อการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จึงต้องมีการกำหนดกรอบในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้ยุทธศาสตร์ชาติดำเนินการต่อไปได้) ซึ่งคาดว่าภายใน 5 ปี จะเข้าที่เข้าทางมากขึ้น

ต้องการให้มีการปฏิรูปประเทศก่อน ต่อมา มีการตั้งสภาขับเคลื่อน จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศ 12 แผน ต้องดูว่ามีแผนใดส่งผลต่อการปฏิรูปประเทศจริง ๆ และต้องได้รับงบประมาณมาสนับสนุนการดำเนินการตามแผนด้วย ตั้งแต่ปี 2561 - 2562 แผนการปฏิรูปเดินไม่เต็มที่ เพราะงบประมาณ ส่วนใหญ่เป็นแผนการพัฒนา อยู่ระหว่างการคัดเลือกแผนการปฏิรูปประเทศอย่างแท้จริง มิใช่แผนการดำเนินงานตามหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ และจึงจะได้รับการอนุมัติงบประมาณ และบางเรื่องก็เกิดขึ้นและเดินหน้ามาแล้ว เช่น อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ในรูปแบบกำไลข้อมือ EM สำหรับการตรวจสอบและจำกัดการเดินทางในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีหลักทรัพย์ไม่เพียงพอ การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

7. การดำเนินงานร่วมกับรัฐบาล

คณะกรรมการติดตามจากระบบ eMENSCR หากไม่ชัดเจนก็สามารถเชิญมาให้ข้อมูลต่อคณะกรรมการได้ ความเข้าใจของหน่วยงานภาครัฐในการกรอกข้อมูลของแต่ละหน่วยงานจึงทำให้ข้อมูลยังไม่มีคุณสมบัติ ส่วนใหญ่ยังนำแผนงาน โครงการที่เป็นฟังก์ชันของหน่วยงานมากรอก ต่อไปจะคัดเลือกเฉพาะโครงการ Big Rock หรือ Quick Win เพื่อขอรับงบประมาณ

ระบบติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติในปัจจุบัน ใช้ระบบ Impact Assessment โดยคณะกรรมการ ตสร. วุฒิสภา ก็พยายามปรับปรุงระบบไปเรื่อย ๆ

แบบสัมภาษณ์

“แนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา”

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์ : พลเรือเอก ชุมชุม อัจวงษ์

รองประธานคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ

1. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของกระบวนการและขั้นตอนของการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศในบทบาทหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย อย่างไร

ความสำคัญของกระบวนการขั้นตอน สิ่งที่ทำอยู่เป็นไปตามมาตรา 270 ของรัฐธรรมนูญ เสนอเจตนากรณีให้วุฒิสภาเป็นกลไกหลักในการกำกับและขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ และยุทธศาสตร์ชาติ เป็นภารกิจที่สำคัญของวุฒิสภามากตามบทเฉพาะกาลนี้ มีเพียงชุดนี้ ชุดเดียวเท่านั้น การติดตามเป็นไปตามพรบ. ยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ ในการที่วุฒิสภา จะต้องจัดทำรายงานประจำปี นอกจากรายงานการปฏิรูปประเทศรายไตรมาส จึงออกแบบ การดำเนินการโดยใช้การประเมินภายนอก เป็นการประเมินผลกระทบ ถือเป็นหลักการสากล ที่นำมาใช้ โดยมีรูปแบบการศึกษาวิเคราะห์ 6 มิติ มิติที่สำคัญคือ มิติที่ 1 ความจำเป็นเร่งด่วน สอดคล้องกับเป้าหมาย และมิติที่ 5 ผลกระทบต่อการดำเนินงาน กระทบในส่วนดีเป็นวงกว้าง แก่ประเทศชาติและประชาชนได้มากน้อยขนาดไหน เราจะมีการบูรณาการ ตั้งแต่ระดับล่างสุด คือ ระดับโครงการขึ้นไป จนถึงแผนย่อย ถึงแผนแม่บท จนถึงระดับยุทธศาสตร์ชาติ กลั่นกรอง ให้ได้ข้อเสนอแนะที่สำคัญที่สุด เป็นข้อเสนอแนะที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและประเทศชาติ ได้อย่างแท้จริง

2. กระบวนการและขั้นตอนของการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ของวุฒิสภาในปัจจุบันท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมแล้วหรือไม่เพียงใด และมีปัญหา อุปสรรค หรือไม่อย่างไร

กระบวนการและขั้นตอน มีการจัดทำคู่มือการออกแบบ การรวบรวมข้อมูลจากระบบ eMENSUR ของสภาพัฒนาฯ ศึกษาวิเคราะห์ จัดทำรายงาน ถือว่ามีความเหมาะสม ได้มีการวิเคราะห์ เชิงระบบให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์อย่างแท้จริง สำหรับปัญหาอุปสรรค คือ เราเพิ่งเริ่มต้นทำเป็นครั้งแรก เพิ่งสร้างระบบขึ้นมาและก็ดำเนินการเลย จึงอาจมีปัญหาอยู่บ้าง เราจึงต้องค่อย ๆ ทำ สร้างความคุ้นเคย ความเข้าใจที่ชัดเจน /ทำครั้งแรก มีปัญหาในเรื่อง ของความเข้าใจ อีกทั้ง เป็นการปฏิวัติการปฏิบัติงานของวุฒิสภาเลยก็ว่าได้ เพราะเป็นการทำงาน เชิงระบบ นั่นคือ ทุกคนต้องรู้หน้าที่ของตนเอง มีการนำระบบสารสนเทศเข้ามาสนับสนุน จัดให้มีและพัฒนาฐานข้อมูลและข้อมูล เพื่อสนับสนุนการศึกษาวิเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การได้มา ซึ่งข้อเสนอแนะ

3. ข้อเสนอแนะที่จะนำไปสู่การพัฒนาาระบบสนับสนุนงานการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติของวุฒิสภาที่เหมาะสมเพื่อให้ภารกิจของวุฒิสภาในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติสัมฤทธิ์ผลสูงสุด

การพัฒนาาระบบสนับสนุน สำคัญคือ ระบบข้อมูล เป็นเรื่องของการติดตาม เสนอแนะ ที่ดี ต้องมีข้อมูลที่เป็นปัจจุบันมากที่สุด จึงนำระบบสารสนเทศเข้ามาจัดการข้อมูล อีกทั้ง ระบบ eMENSUR ของสภาพัฒนาฯ อยู่ระหว่างการพัฒนาาระบบ คณะกรรมาธิการ ตสร ก็ได้เตรียมความพร้อม ประสานหารือกันเบื้องต้น เกี่ยวกับการเชื่อมโยงข้อมูลเข้าสู่ระบบการติดตามของวุฒิสภา โดยไม่จำเป็นหรือต้องใช้เวลาในการค้นหา โดยให้มีการเชื่อมมาหากรรมาธิการได้เลย และทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบันยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ คือ 1. ทำอย่างไรจะให้ข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการ ตสร. ควรมีการดำเนินการในลักษณะศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันและคาดการณ์ในอนาคต ซึ่งจะเป็นข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และ 2. มีระบบสนับสนุนกระบวนการทำงาน ควรมีช่องทางที่สามารถสื่อสารข้อมูลแบบสองทางกับประชาชนหรือหน่วยงานอื่น ๆ ได้โดยตรง จะทำให้เราสามารถได้รับผลกระทบจากประชาชนได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

แบบสัมภาษณ์

“แนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา”

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์ : สมาชิกวุฒิสภา (ชุดปัจจุบัน)

ความเห็นต่อคำถามข้อ 1.

ก่อนที่จะให้ความเห็นต่อคำถามนี้ ให้อ่านไปคูเรื่อง “การปฏิรูปประเทศ” ให้อ่านไปคูรัฐธรรมนูญ ปี 2560 หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ มาตรา 257 ซึ่งกำหนดเป้าหมายการปฏิรูปประเทศไว้ 3 ประการ และมาตรา 258 ว่า จะต้องปฏิรูปประเทศในเรื่องใดบ้าง คือ ด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดิน ด้านกฎหมาย ด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านอื่น ๆ

นี่เป็นครั้งแรกที่มีการกำหนดเรื่องการปฏิรูปประเทศไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ฉบับก่อน ๆ ไม่มี ขอให้ไปเปิดดู “ความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบมาตรา ของรัฐธรรมนูญปี 2560” จะพบว่า บทบัญญัติในหมวดนี้เป็น “ของใหม่” และเป็น “กลไกสำคัญ” ที่รัฐธรรมนูญปี 2560 ให้ความสำคัญมากกับการปฏิรูปประเทศให้ทันสมัยและสอดคล้อง กับสภาพแวดล้อมในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

สภาปฏิรูปแห่งชาติเสนอแนะให้มีการปฏิรูปประเทศใน 7 ด้าน 32 ประเด็น มี 2 เรื่องที่เป็นรากฐาน สำคัญของการปฏิรูปประเทศ คือ การปฏิรูปกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย และปฏิรูปการศึกษา ส่วนสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปแห่งชาติทำไปได้ถึงขนาดไหนแล้ว ไม่ทราบ โดยเฉพาะการปฏิรูปตำรวจ ซึ่งเป็นกระบวนการขั้นต้นของความยุติธรรมและการปฏิรูปการศึกษา

ขณะเดียวกัน รัฐธรรมนูญปี 2560 ได้กำหนด “ยุทธศาสตร์ชาติ” (หมวด 6 แนวนโยบาย แห่งรัฐ) ไว้เป็นครั้งแรก โดยปรากฏในมาตรา 65 “รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมาย การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

วัตถุประสงค์ คือ ไม่ให้รัฐบาลซึ่งมาจากพรรคต่าง ๆ ไปคนละทิศละทาง พอมีอำนาจขึ้นมา ก็กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายชาติ ไปตามที่ตนต้องการ บ้านเมืองจึงไม่เคยเดินไปสู่จุดหมาย ที่ต้องการ การกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญปี 2560 ก็เพื่อบังคับให้ใช้ หากดูตามยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนด ไว้ เชื่อว่าทุกพรรคสามารถทำตามกรอบนี้ได้ หากจะปรับเปลี่ยนวิธีการก็ทำได้

แต่ยังไม่ทันทำอะไรเลย บางพรรคการเมืองก็ออกมาโวยวายขอแก้ยุทธศาสตร์ชาติ กล่าวหาว่า ยุทธศาสตร์ชาติเป็นการมัดมือชก อะไรทำนองนั้น นัยหนึ่ง อะไรที่ คสช.ทำ หรือรัฐธรรมนูญ ที่ร่างโดยคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดย คสช. ต้องปฏิเสธไว้ก่อน หากมองในแง่ร้าย รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ให้นำหนักเรื่องการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันอย่างมาก อาจทำให้นักการเมืองคอร์รัปชันได้ยาก

ที่นี้มาถึงประเด็นสำคัญ คือ ใครจะทำหน้าที่นี้ ถ้ารัฐบาลไม่ทำหรือไม่เร่งรัด ทำให้การปฏิรูปประเทศไม่คืบหน้า หรือคืบหน้าเฉพาะที่จะเป็นประโยชน์กับตัวเอง **จึงกำหนดให้คณะรัฐมนตรีต้องแจ้งความคืบหน้าในการดำเนินการจะให้ใครเป็นคนคอยติดตาม เร่งรัด เสนอแนะการปฏิรูปประเทศต่อรัฐสภาทุกสามเดือน**

แล้วจะให้ใครกำกับดูแลการทำงานของรัฐบาลในเรื่องนี้ สุดท้ายเห็นว่าวุฒิสภาเหมาะสมที่สุด โดยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญปี 2560 มาตรา 270 ให้วุฒิสภาเป็นกลไกหลักในการกำกับและขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศตามหมวด 16 ว่าด้วยการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งกำหนดกลไกในการเสนอและพิจารณาร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศ

มาตรา 270 มอบอำนาจให้วุฒิสภามีอำนาจติดตาม เสนอแนะ เร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศและการจัดทำดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

ความเห็นต่อคำถามข้อ 2.

เห็นว่ากระบวนการและขั้นตอนของการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศของวุฒิสภาในปัจจุบันมีความเหมาะสมแล้ว แต่รัฐธรรมนูญปี 2560 ได้ให้อำนาจหลักการครอบคลุมไว้แล้ว ส่วนปัญหารายละเอียดเป็นเรื่องของวุฒิสภาที่จะต้องไปดำเนินการ (ถ้ามี)

ความเห็นต่อคำถามข้อ 3.

เห็นว่าเรื่องยุทธศาสตร์ชาติ มีคณะกรรมการที่จัดทำไว้แล้วว่า จะยุทธศาสตร์ชาติมีเรื่องอะไรบ้าง การปฏิรูปประเทศนั้นจะปฏิรูปประเด็นใดบ้าง รัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการและต้องรายงานความคืบหน้าต่อรัฐสภาทุก 3 เดือน วุฒิสภาคอยติดตาม ตรวจสอบ เสนอแนะ เร่งรัดว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่อย่างไร อะไรคือความสำคัญเร่งด่วน ที่คนถามมากเรื่องการปฏิรูป คือ ปฏิรูปตำรวจ (กระบวนการยุติธรรมขั้นต้น) และปฏิรูปการศึกษา เวลานี้ ทำไปได้ถึงไหน “ปฏิรูปการเมือง” ซึ่งน่าจะหมายถึง “การปฏิรูปจิตสำนึก” เป็นสำคัญ ให้เห็นแก่ผลประโยชน์ของชาติ ยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อย่าทุจริตคอร์ปชั่น ปฏิรูปการทุจริตคอร์ปชั่น เรื่องนี้สำคัญที่สุด บ้านเมืองที่ไม่เจริญเท่าที่ ควรเพราะงบบประมาณถูกฉกเอาไปโดยนักการเมือง ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น

แบบสัมภาษณ์

“แนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา”

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์ : นาวาเอก หนึ่ง กาญจนัมพะ

อนุกรรมการและเลขานุการ คณะอนุกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการท่องเที่ยว

1. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของกระบวนการและขั้นตอนของการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศในบทบาทหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย อย่างไร

มีความสำคัญมากเนื่องจากรัฐธรรมนูญ 2560 (บทเฉพาะกาล) มาตรา 270 (วรรคหนึ่ง) กำหนดหน้าที่และอำนาจให้สมาชิกวุฒิสภา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

2. กระบวนการและขั้นตอนของการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศของวุฒิสภา ในปัจจุบันท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมแล้วหรือไม่เพียงใด และมีปัญหา อุปสรรคหรือไม่อย่างไร

มีความเหมาะสม เนื่องจากวุฒิสภาจะเป็นหน่วยงานภายนอก ซึ่งจะสามารถประเมินผล จากภายนอก ประกอบกับสมาชิกวุฒิสภาแต่ละท่านจะมีประสบการณ์มากมายในการทำงาน และมีที่มา จากหลากหลายอาชีพ

ส่วนปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการจะพบว่าห้วงเวลาในการประเมินผลโครงการจะใช้ ข้อมูลผลการดำเนินงานที่ล่าช้ากว่าปัจจุบันประมาณ 6 เดือน

3. ข้อเสนอแนะที่จะนำไปสู่การพัฒนาระบบสนับสนุนงานการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติของวุฒิสภา ที่เหมาะสม เพื่อให้ภารกิจของวุฒิสภาในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ และการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติสัมฤทธิ์ผลสูงสุด

ต้องมีหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบ พิจารณา ตรวจสอบ คัดเลือก โครงการที่แต่ละหน่วยงาน เสนอ ของงบประมาณให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ และการปฏิรูปประเทศ อย่างแท้จริง

แบบสัมภาษณ์

“แนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา”

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์ : ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ
ประธานคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

ขอทราบความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติของวุฒิสภาที่เหมาะสม เพื่อให้ภารกิจของวุฒิสภาในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติสัมฤทธิ์ผลสูงสุด

ตามมาตรา 270 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้วุฒิสภา ตามมาตรา 269 มีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งตามภารกิจดังกล่าวต้องพิจารณาว่าหน้าที่และอำนาจในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ควรเป็นไปในระดับใด

หากพิจารณาเฉพาะในเรื่องการปฏิรูปกฎหมาย เนื่องจากกฎหมายเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการจัดสรรประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ เพื่อให้เกิดการปฏิรูปกฎหมายที่สอดคล้องกับสถานการณ์ของการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงได้มีการกำหนด “หลักการ” และ “กลไก” ที่สำคัญไว้หลายประการเพื่อให้เกิดการปฏิรูปกฎหมาย ทั้งนี้ มาตรา 258 ค. ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ระบุให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย ให้เกิดผลอย่างน้อย 4 ประการ ประกอบด้วย

1. มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการ ตามมาตรา ๗๗ และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล
2. ปฏิรูประบบการเรียนการสอนและการศึกษาอบรม วิชากฎหมายเพื่อพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะ และยึดมั่นในคุณธรรม และจริยธรรมของนักกฎหมาย
3. พัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวก และสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่าย และ
4. จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย โดยปัจจุบันมีกฎหมายจำนวนมากภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศที่จะต้องดำเนินการ

ทั้งนี้ ควรมุ่งเน้นการสร้าง “กลไกทางกฎหมาย” เพื่อให้รองรับการพัฒนาตามหลักการ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยต่อการพัฒนาประเทศ วุฒิสภา ดังนั้น เห็นว่า วุฒิสภาควรมีบทบาทในการดำเนินงานขับเคลื่อนในรูปแบบการติดตามเชิงเร่งรัดกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการเชิญหน่วยงาน ซึ่งเป็นส่วนราชการเจ้าของเรื่องผู้รับผิดชอบกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประกอบกับพิจารณาว่ากฎหมายนั้น ๆ สอดคล้องตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายด้วยหรือไม่ อย่างไร

แบบสัมภาษณ์

“แนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา”

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์ : นายปุณณลักข์ สุรัสวดี

ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

1. ท่านมีความเห็นในนิยามของคำว่า “ติดตาม” “เสนอแนะ” “เร่งรัด” ต่อกระบวนการ และขั้นตอนของการปฏิรูปประเทศ ที่จะเชื่อมโยงต่อบทบาทหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาอย่างไร

นิยามของคำว่า “ติดตาม” “เสนอแนะ” “เร่งรัด” มีความชัดเจน แต่วิธีดำเนินการของการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด รวมทั้งขอบเขตหน้าที่ยังมีความไม่ชัดเจนว่า แนวทางของการปฏิรูปอยู่เฉพาะ ตามที่แผนการปฏิรูประบุไว้ หรือสามารถเสนอแนะและติดตามเรื่องใด ๆ ก็ได้ ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ของฝ่ายเลขานุการและหน่วยงานรับผิดชอบกิจกรรมตามแผนปฏิรูป

2. กระบวนการและขั้นตอนของการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศของวุฒิสภา ในปัจจุบัน ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมแล้วหรือไม่เพียงใด และมีปัญหา อุปสรรคหรือไม่อย่างไร รวมทั้งข้อเสนอแนะ

สืบเนื่องจากการติดตามของนิยามคำว่า “ติดตาม” “เสนอแนะ” “เร่งรัด” ที่ยังไม่ชัดเจน ขอบเขตของแผนเรื่องที่ไม่ได้ระบุในแผนติดตามได้มากนักน้อยเพียงใด จึงส่งผลให้กระบวนการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของหลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ

3. ขอทราบความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับนิยามของกฎหมายปฏิรูป องค์กรประกอบหรือประเภท ของกฎหมายปฏิรูป หรือกฎหมายลักษณะใดควรเป็นกฎหมายปฏิรูปตามหมวด 16 การปฏิรูป ประเทศของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

กฎหมายปฏิรูปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 270 มีการระบุในแผนปฏิรูป หรือที่กฎหมายระบุหรือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยระบุเปิดช่องไว้ดังกล่าว

4. ข้อเสนอแนะที่จะนำไปสู่การพัฒนาระบบสนับสนุนงานการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติของวุฒิสภาที่เหมาะสม เพื่อให้ภารกิจของวุฒิสภาในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ และการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติสัมฤทธิ์ผลสูงสุด

วุฒิสภาในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติเป็นเสมือนพี่เลี้ยงที่คอยกำกับดูแล แนะนำการดำเนินการ ของฝ่ายบริหาร จึงมีความจำเป็นต้องร่วมกับฝ่ายบริหารในการเร่งรัดเรื่องสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ

แบบสัมภาษณ์

“แนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนงานของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วุฒิสภา”

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์ : นายสุรัตน์ หวังต่อลาภ รองเลขาธิการวุฒิสภา

กำกับดูแลสำนักกรรมการ 1 สำนักกรรมการ 2

และสำนักกรรมการ 3

1. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของกระบวนการและขั้นตอนของการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศในบทบาทหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยอย่างไร

เห็นด้วย เนื่องจากเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การปฏิรูปประเทศในบทบาทหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภา ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดไว้

2. กระบวนการและขั้นตอนของการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศของวุฒิสภา ในปัจจุบันท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมแล้วหรือไม่เพียงใด และมีปัญหา อุปสรรคหรือไม่อย่างไร

มีความเหมาะสม โดยกำหนดให้ ตสร. เป็นศูนย์กลาง เพราะเป็นเรื่องใหม่ และมีความสำคัญ ปัจจุบันเริ่มมีความชัดเจนในการดำเนินการ โดยมีการพยายามจัดทำคู่มือ สำหรับไว้เป็นแนวทางการจัดทำรายงานของกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาทุกคณะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน หรือมีการสร้าง v cloud

ปัญหา

ในการดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอนของการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การปฏิรูปประเทศของวุฒิสภาชาติผู้ที่มีประสบการณ์ในด้านนี้มาช่วยในการให้คำปรึกษาชี้แนะ เจ้าหน้าที่ฝ่ายเลขานุการต้องดำเนินการตามความในข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และบทบัญญัติ มาตรา 270 ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งข้อบังคับฯ กำหนดให้ คณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (ตสร.) เป็นหน่วยจัดทำ โดยมีระยะเวลาที่สั้นมาก

ทั้งนี้ กรณีมีการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา 270 ของรัฐธรรมนูญ ประธานรัฐสภา จะดำเนินการบรรจุระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน โดย ตสร. ยังไม่ได้ทำการศึกษาหรือให้ คำแนะนำ ได้แต่ตรวจเฉพาะรูปแบบ ไม่สามารถตรวจเนื้อหาได้ ดังนั้น ในการดำเนินการของ ตสร. ต้องมีการปรับกระบวนการทำงานให้สอดคล้อง กล่าวคือ หากเป็นร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา 270 ของรัฐธรรมนูญ อาจต้องมีการประสานงานขอร่างกฎหมายนั้นมาศึกษาเป็นการล่วงหน้า

การติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เป็นเรื่องใหม่ ฝ่ายเลขานุการประจำ คณะกรรมการยังขาดความรู้ความเข้าใจ อีกทั้ง ระบบการติดตามและการประเมินผลแห่งชาติ

(eMENSUR) ยังขาดความเสถียร ข้อมูลที่ลงไว้ยังไม่สามารถนำไปสู่การวิเคราะห์ได้ ควรมีการลงข้อมูลเพิ่มเติมว่ามีการดำเนินการเสร็จไปแล้วร้อยละเท่าใด เพื่อให้สามารถติดตามหรือตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ชาติได้ ซึ่งมองได้ 2 มิติ คณะกรรมาธิการอาจให้ข้อเสนอแนะได้ว่าตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ใด จาก Impact นั้น ๆ อาจตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศ สิ่งที่ยังทำแล้วแต่ยังไม่เห็นผล มีปัญหาอุปสรรคใดที่คณะกรรมาธิการต้องการทราบ เช่น รายงานปัญหาอุปสรรค แผนที่เสนอมา คณะกรรมาธิการต้องวิเคราะห์ Impact ต่อแผนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติอย่างไร ประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด คุ่มค่ากักงบประมาณหรือไม่ ปัญหาอุปสรรค ต้องเห็นผลลัพธ์ ผลผลิต คล้ายๆ กับการสรุปการดำเนินการของรัฐบาลมาด้วย

รัฐบาลไม่ได้ส่งรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศ รายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศ รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ภายในกรอบเวลา โดยส่งเอกสารมาเพียงเล่มเดียว ทำให้ไม่สามารถดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในข้อบังคับฯ (ต้องทำภายใน 30 วัน)

การติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เป็นเรื่องใหม่ บุคลากรที่ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ ตสร. มีความรู้ความเข้าใจในภาระงานที่รับผิดชอบไม่มากเท่าที่ควร เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์งานด้านนโยบายและแผน ด้วยเหตุที่ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการด้านนิติบัญญัติมาตลอด อันเป็นจุดอ่อนประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งคือ สมาชิกวุฒิสภา มีความรู้ตามบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญฉบับเดิม ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน และอาจมีความเห็นไม่สอดคล้องกับแนวทางของ ตสร. รวมทั้งผู้แทนของคณะกรรมาธิการสามัญที่เป็นกรรมาธิการ ตสร. เป็นเพียงความคิดของคนกลุ่มเดียว

3. ข้อเสนอแนะที่จะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติของวุฒิสภา ที่เหมาะสม เพื่อให้ภารกิจของวุฒิสภาในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติสัมฤทธิ์ผลสูงสุด

ด้วยเหตุที่ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา กำหนดให้ “คณะกรรมาธิการ ตสร.” เป็นคณะกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภา ตามข้อบังคับฯ จึงไม่อาจตั้งบุคคลภายนอกเป็นกรรมาธิการได้ ในประเด็นนี้ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับฯ หรือไม่ เพื่อให้องค์ประกอบของคณะกรรมาธิการ ตสร. มีผู้แทนจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมเป็นกรรมาธิการ สำหรับการชี้แจงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแผนปฏิรูปประเทศ และยุทธศาสตร์ชาติ ที่ดำเนินการ

ประวัติผู้ศึกษา

- ชื่อ - สกุล** นายทวี จันทจิราภา
ตำแหน่งปัจจุบัน นิติกรชำนาญการพิเศษ
คุณวุฒิการศึกษา นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ชื่อหน่วยงาน สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สถานที่ติดต่อ 1529/2 ถนนทางรถไฟ สายปากน้ำ แขวงคลองตัน เขตคลองเตย กทม. 10110
หมายเลขโทรศัพท์ ที่ทำงาน 0-2831-9229-30
มือถือ : 089-784-7666
- ชื่อ - สกุล** นางสาวเกศชนก เสียงเปรม
ตำแหน่งปัจจุบัน วิทยากรชำนาญการพิเศษ
คุณวุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ชื่อหน่วยงาน สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สถานที่ติดต่อ 109/2 หมู่ 8 ตำบลบางกระเจ็ด อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
หมายเลขโทรศัพท์ ที่ทำงาน 0-2831-9213-4
มือถือ : 098-459-1966
- ชื่อ - สกุล** นางสาวจารุวรรณ ชินเข้ว่า
ตำแหน่งปัจจุบัน นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
คุณวุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ชื่อหน่วยงาน สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สถานที่ติดต่อ 494/39 คอนโดรีเจนท์โฮม 20 ซอยประชาชื่น 16 ถนนประชาชื่น แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กทม. 10800
หมายเลขโทรศัพท์ ที่ทำงาน 0-2831-9118-9
มือถือ : 084-653-0769
- ชื่อ - สกุล** นายเจษฎา ชำนาญป่า
ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการปกครอง (วิทยากรเชี่ยวชาญ)
คุณวุฒิการศึกษา นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ชื่อหน่วยงาน เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา รุ่นที่ 56
สถานที่ติดต่อ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
494/99 คอนโดรีเจนท์โฮม 20 ซอยประชาชื่น 16 ถนนประชาชื่น แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กทม. 10800
หมายเลขโทรศัพท์ ที่ทำงาน 0-2831-9180-1
มือถือ : 094-545-3899

5. ชื่อ - สกุล นายธณัฐ แสนแก้ว
ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ 6 (นิติกรชำนาญการพิเศษ)
คุณวุฒิการศึกษา นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ชื่อหน่วยงาน สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สถานที่ติดต่อ 1111 ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กทม. 10300
หมายเลขโทรศัพท์ ที่ทำงาน : 0-2831-9237-8
มือถือ : 086-837-0735
6. ชื่อ - สกุล นางปฤษฎา อติแพทย์
ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานวิชาการและการพัฒนา (นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ)
คุณวุฒิการศึกษา นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สหรัฐอเมริกา
ชื่อหน่วยงาน สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สถานที่ติดต่อ 111/81 บ้านสวนสุโขทัย ถนนสุโขทัย เขตดุสิต กทม. 10300
หมายเลขโทรศัพท์ ที่ทำงาน : 0-2831-9108
มือถือ : 082-782-4195
7. ชื่อ - สกุล นางสาวพัชรี ธรรมปรีชา
ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานยุติติ (นิติกรชำนาญการพิเศษ)
คุณวุฒิการศึกษา นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ประกาศนียบัตรบัณฑิตทางกฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ชื่อหน่วยงาน สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สถานที่ติดต่อ 39 ถนนราษฎร์บูรณะ แขวงราษฎร์บูรณะ เขตราษฎร์บูรณะ
กทม. 10140
หมายเลขโทรศัพท์ ที่ทำงาน : 0-2831-9447
มือถือ : 081-889-0827

8. ชื่อ - สกุล นางสาวศิริพร พุฒซ้อน
 ตำแหน่งปัจจุบัน วิทยากรเชี่ยวชาญ
 คุณวุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 ชื่อหน่วยงาน สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
 สถานที่ติดต่อ 99/150 ถนนลาดปลาเค้า แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กทม. 10220
 หมายเลขโทรศัพท์ ที่ทำงาน : 0-2831-9328
 มือถือ : 081-835-7099
9. ชื่อ - สกุล นางสาวสรญา โสภาเจริญวงศ์
 ตำแหน่งปัจจุบัน นิติกรชำนาญการพิเศษ
 คุณวุฒิการศึกษา นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
 เนติบัณฑิต สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
 ชื่อหน่วยงาน สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
 สถานที่ติดต่อ 1111 ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กทม. 10300
 หมายเลขโทรศัพท์ ที่ทำงาน : 0-2831-9194
 มือถือ : 099-496-2868
10. ชื่อ - สกุล นางอุมาพร สายสุวรรณ
 ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์
 (วิทยากรชำนาญการพิเศษ)
 คุณวุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยครูสวนดุสิต
 ชื่อหน่วยงาน สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
 สถานที่ติดต่อ 129/59 หมู่บ้าน 72 บ้านสวน ถนนประชาอุทิศ แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ
 กทม. 10140
 หมายเลขโทรศัพท์ ที่ทำงาน : 0-2831-9150
 มือถือ : 085-483-6163